

Utopia

News in brief, page 3

STUDENTAVISA I TROMSØ

NR 2 • 1. FEBRUAR 2006 • UKE 5 • 31. ÅRGANG

LEDER SIDE 2

Studentpolitikken har spilt fallitt hvis den skal redusere seg selv til et grått og tannløst velferdsbyråkrati.

KOMMENTAR SIDE 2

Jeg tror en teplantasjearbeider fra Sri Lanka er hakket mer maktesløs enn det vi er.

DEBATT SIDE 13

I dette fantastiske kongeriket var olje ensbetydende med rikdom og lykke.

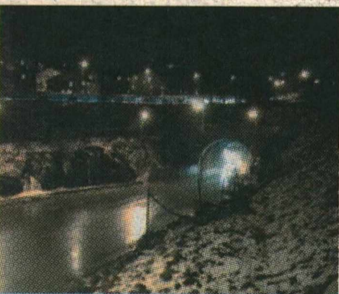
Det har endelig blitt bevilget penger til kunstutdanning i Tromsø.

side 7

Er en halv time nok til å finne ut hvem som er inni Øystein Djupedal?

side 8 og 9

Klimaforskerne blir bekymret når det er 9,4 varmegrader på Jan Mayen i januar.

side 10 og 11

Israelboikott ved UiTø?

'Venner av Palestina' oppfordrer til en boikott av israelske varer. Studentstyret vil ha flere innspill før de voterer over en boikottresolusjon på neste studentstyremøte. Side 2, 4 og 5.

NORGESPREMIERE 9. FEBRUAR

HUNDEN I HØYET

– EN USLADDA KOMEDIE

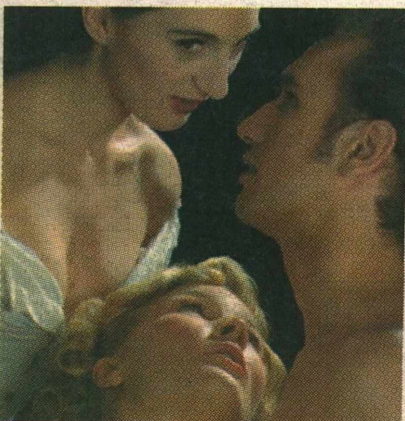
AV LOPE DE VEGA

Med: Marte Magnusdotter Solem, Jørn-Bjørn Fuller-Gee, Ida Holten Worsøe, Joachim Rafaelsen, Maria Bock, Martin Løic Lotherington, Rolf Arly Lund, Trond Peter Stamsø Munch
Regi: Kjersti Haugen

SCENE ØST

9. februar – 4. april
tirs-fre kl 20.00, lør kl 18.30
Kr 200/150/100
Studentpris: kr 100

HÅLOG
ALAND
TEATER

Emilie
Ekeberg

NYHETSREDAKTØR
nyhet@utropia.no

Nyhetsredaktør: Emilie Ekeberg
nyhet@utropia.no
 Kulturredaktør: Andreas Myrvold
kultur@utropia.no

Layoutsjef: Ingvild Buhaug
 Fotosjef: Ruth Helen Thorheim
foto@utropia.no
 IT-ansvarlig: Ole M. Scheie Anti

Clemet
Askheim

ANSVARLIG REDAKTØR redaktor@utropia.no

Studentpolitikens grenser

Studenter har gjennom historien engasjert seg i en rekke viktige samfunnsproblemer, både i Norge og ellers i verden. Studentopprøret i 1968, studentdemonstrasjonene i Beijing i 1989, demonstrasjonene mot vietnamkrigen og stiftelsen av SAIH i 1961 er alle eksempler på dette. Politisk engasjement, internasjonal solidaritet, og involvering i samtidens problemer og utfordringer har vært en naturlig del av det å være student. Når gikk dette av moten?

Studentstyret ved Universitetet i Tromsø ble på forrige møte bedt om å ta stilling til en resolusjon som omhandlet boikott av Israel. Det er vanskelig å forstå de representantene som under møtet argumenterte mot at studentstyret skal bry seg med denne typen spørsmål. En ting er at hovedfokus til studentdemokratiet er retta mot studentpolitiske saker og studentvelferd, men også studentpolitikere må kunne ha flere tanker i hodet samtidig.

Studentstyret i Tromsø har en internasjonal koordinator og har tidligere arrangert solidaritetskampanje for de som rammes av HIV/AIDS. Hvorfor fortjener ikke problemer andre steder enn på campus vår oppmerksomhet?

Vi er alle studenter ved et universitet som liker å titulere seg som Fredsuniversitetet. Skulle ikke dette også gjenspeile seg i det studentpolitiske arbeidet ved institusjonen?

Det er trist om vi som studenter har blitt så nærsynte at vi bare er opptatt av å pirke bort vår egen navlelo. Studentpolitikken har spilt fallitt hvis den skal redusere seg selv til et grått og tannløst velferdsbyråkrati.

- Jeg håper studentstyret faktisk tør å ta et politisk standpunkt, uttalte Jeanine Ringstad under debatten på det nevnte studentstyremøtet og denne holdningen bør vi alle kunne stille oss bak.

Jeg vil oppfordre alle studentpolitikere til å løfte blikket opp fra sitt eget ølglass og ta stilling i denne debatten. Vedtak fatta i studentstyret kan ikke regne med å bli bejubla av alle studentene, akkurat som vedtak i Stortinget sjelden applauderes av hele Norges befolkning. Skulle flertallet av studentene være uenige i studentstyrets standpunkt, får de heller vise det ved å mobilisere frem mot neste studentstyremøte. Slik fungerer et demokrati, hvorfor ikke også studentdemokratiet?

Frem mot neste studentstyremøte må representantene stå ved sitt vedtak om å drøfte saken med studentene og skape en bred debatt. Skjer dette ikke, er det vanskelig å tolke utsettelsesvedtaket som noe annet enn feighet.

Høgskolen på banen?

Internasjonal engasjement bør ikke være forbeholdt universitetsstudentene. Jeg håper også Studenttinget ved Høgskolen i Tromsø kan reise denne debatten blant sine studenter og at de på grunnlag av dette kan ta stilling til en boikott av Israel.

ILL. IDA WALENIUS

Makt i en tekopp

KOMMENTAR

EIK MJELVA KOLSTRUP

Vi er studenter som i relativ forstand er fattige, og derfor handler de fleste av oss der det er billigst slik som alle andre. Konsumentene går nesten alltid etter pris, fremfor etikk og miljøvern, og så lenge dette er prioriteringen til flertallet vil ikke rettferdig handel være noe annet enn et nisjeprodukt.

Konseptet med rettferdig handel sier alt for mye om oss. For hvis alternativet til "vanlig" handel er rettferdig handel, må jo "vanlig" handel være urettferdig. Dette vet de aller fleste, men folk mener de ikke har makten til å forandre ting.

Det handelssystemet som rår i dag, setter konsumenten i fokus. Tanken bak er at man gjennom konkurranse, som fører til effektivisering, skal få de produktene som oppfyller konsumentenes krav ut i butikkene. Problemet oppstår når det mest sentrale kravet til konsumentene er billigere varer. Målet helliggjør midde-

let, og middelet er ofte å kutte ned på miljøkrav, retten til å organisere seg og lønn.

Tanken bak "konsumentdemokratiet" er at hver krone er en stemme, og hver gang man går og handler, stemmer man på det man bruker penger på. Et logisk system. Ulempen er at noen har flere stemmer enn andre, og jo flere stemmer du har, jo mer sannsynlig er det at du er fornøyd med systemet slik det fungerer i dag. Derfor gir det lille flertallet i verden med flest penger, inkludert studentene, en god faen i hvilke bananer eller hvilken te de kjøper, så lenge det er den billigste. Vi har muligheten til å gjøre noe fornuftig med de pengene vi bruker, slik at det store flertallet som har færre penger enn oss, kan få noen grunnleggende goder for arbeidet de gjør.

For det lønner seg å være hensynsløs. På de fleste teplantasjer rundt om i verden dyrkes teen som en destruktiv monokultur med sprøytemidler som går ut i det som ofte er drikkevannet til teplantasjearbeiderne. De får bare et minimum av

lønn, får ikke fagorganisere seg og er avhengig av teprisene som hopper opp og ned på verdensmarkedet. Et lignende bilde kan vi tegne av plantasjer hvor det dyrkes bananer, kakao, appelsiner, sukker og de aller fleste råvarer som produseres i lavkost land.

Det krever et minimum av engasjement og småpenger å plukke ut en vare med et lite blått og grønt merke på, hvor Max Havelaar garanterer visse grunnleggende rettigheter til arbeidere. Slik viser man også solidaritet med dem, og sender et budskap til både butikkene og politikerne.

Jeg tror en teplantasjearbeider fra Sri Lanka er hakket mer maktesløs enn det vi er. Så selv om teen fra Lipton er noen kroner billigere, må du tenke på hvor de ekstra kronene går. I stedet for å gi mer makt til sjefen i et multinasjonalt selskap, kan du gi en teplantasjearbeider penger til utdanning. Så kan han utdanne seg og fagorganisere seg, slik at han får makt over eget liv.

pressens faglige utvalg
PFU

Pressens faglige utvalg (PFU) er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presselørbund. Organet behandler klager mot pressa i presseetiske spørsmål. Adresse: Rådhusgt. 17, Postboks 46 Sentrum, 0101 Oslo. Telefon: 22 40 50 40

Utropia arbeider etter reglene i Vær varsom-plakaten for god presseskikk. Den som mener seg ramma av urettmessig

avisomtale, oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Utropia utgis med støtte over semesteravgifta.

Adresse: Universitetet i Tromsø Hovedgården 9037 Tromsø

Trykk: Troms avistrykk ISSN: 0806-9611

NEWS IN BRIEF

Rents may rise

The municipality of Tromsø is raising property taxes, and Studentsamskipnaden fears that unless they are exempted from this they will have to raise rents on student housing. Several other student housing organisations in Norway, such as Ås, Hammerfest and Alta, have gotten exemptions when other municipalities have added property taxes, but Jens Revold from the municipality of Tromsø does not want to promise the same for Tromsø. – If we allow Studentsamskipnaden an exemption, other groups are bound to demand the same. However, we want to do our best to ensure happy students and cheap housing.

Boycott or not?

The student board wants to hear the students' opinions before they vote over whether or not they will agree to a resolution boycotting goods from Israel. During the meeting, held on the 25th of January opinions differed between people being opposed to the student board voting on such issues at all to students feeling that they should voice an opinion, and that if students at the University oppose the resolution, they should make their voices heard. The board finally decided to postpone voting on the resolution until their next meeting, which is held the 22nd of February.

by:Larm blares

From Thursday the 9th to Saturday the 11th, Tromsø will be swarmed with bands wanting to be the next big thing, and the people who want to discover them, as by:Larm, the yearly national musical happening, takes place. 170 concerts in three very busy days warrant that most everyone should find something they want to listen to. Concerts will be held pretty much everywhere one can plug in instruments, so go forth and listen.

SØKER FRITAK: - Det er nærliggende å tro at en stor skatteøkning kan gå utover husleieprisene, sier styreleder i Studentsamskipnaden, Tor Arne Morskogen.

Frykter dyrere studentboliger

Hvis Studentsamskipnaden i Tromsø ikke får slippe eiendomsskatt kan det bety høyere husleie. Tromsø kommune vil ikke love fritak.

TEKST: EMILIE EKEBERG
FOTO: RUTH HELEN THORHEIM

En stor stigning i eiendomsskatten kan bety husleiestigninger for studenter som bor i Samskipnadens (SiTø) studentboliger. - En retaksering av eiendomsskatten kan slå ugunstig ut for Studentsamskipnaden i Tromsø. Vi har budsjettert med en eiendomsskatt på 1,3 millioner i 2006, men vi kan i verste fall måtte betale 7-800.000 utover det budsjetterte, sier styreleder i SiTø og masterstudent i statsvitenskap, Tor Arne Morskogen.

- Kommer det en økning på 800.000 er det klart at vi må ta inn pengene et sted. Det er nærliggende å tro at en stor skatteøkning kan gå utover husleieprisene på studentboligene i Tromsø, sier Morskogen.

Det er fortsatt ikke klart hvor

stort beløpet vil bli, men likevel vil Samskipnaden nå søke Tromsø kommune om et generelt fritak fra eiendomsskatt. - Vi kommer så fort som mulig til å søke Tromsø kommune om et generelt fritak. Det er flere eksempler på at norske studentsamskipnader har fått slippe eiendomsskatten, for eksempel samskipnadene i Ås, Sogn og Fjordane, Østfold og Finnmark. Vi vil søke om fritak på bakgrunn av paragraf 7a i lov om eiendomsskatt, der det står at en institusjon som gagnar en kommune, et fylke eller staten kan fritas, sier Morskogen, og fortsetter: - Det her går jo på studentvelferd, hvis vi får færre utgifter kan vi enten øke tilbudet eller redistribuere pengene tilbake til studentene.

Avviser ikke fritak

Flere studentsamskipnader i Norge betaler ikke en krone i eiendomsskatt. Tromsø kommune er redd et fritak for studentene vil føre til press fra andre grupper.

- Det vil bli en politisk avgjørelse, trolig i kommunestyret. Vi ønsker å være velvillige overfor studenter, men det er flere grupper som vil få seg en trykk i denne saken. Vi kan ikke ettergi for alle, og jeg kan ikke

forskere om Samskipnaden får fritak, sier Jens Revold, leder for plan- og næringskomiteen og nestleder for økonomi- og finanskomiteen i Tromsø kommune.

Det er flere eksempler på at studentsamskipnader har et generelt fritak fra eiendomsskatt i norske kommuner. Burde ikke det samme være tilfelle for studentbyen Tromsø?

- Vi er innstilt på å strekke oss for studentene, og jeg vil ikke avvise et fritak. Men hvis man begynner med fritak vil andre grupper også ha det, sier Revold.

- Vi vet ikke nøyaktig hvordan ting slår ut i Tromsø, i forhold til retakseringen av eiendomsskatten. I løpet av februar og mars blir det utsendt brev der det blir klart hvilket beløp man lander på, sier Revold.

Må tenke på studentene

Både på Ås og i Finnmark, der samskipnadene er unntatt eiendomsskatt, er man enige om at dyrere studentboliger blir konsekvensen dersom ikke kommunene tar sitt ansvar. - Jeg vil anta at vi måtte ha tatt inn pengene på husleien til studentboliger hvis vi hadde

vært omfattet av eiendomsskatt, sier boligdirektør i Studentsamskipnaden i Ås, Pål Magnus Løken.

- Det betyr dyrere studentboliger hvis man ikke får fritak. Vertskommunen må legge til rette for studenter. De må klare å tenke overordnet, og se hva det offentlige får igjen fra studentene, sier Rita Andersen, direktør i Samskipnaden i Finnmark. Både Hammerfest og Alta kommune har gitt studentboligene fritak: - Det her er et vedtak som er fattet av kommunestyret. Loven gir hjemmel til å frita studentboliger. Vedtaket er fattet fordi studentboliger har offentlig interesse, sier juridisk rådgiver i Hammerfest kommune, Espen Rønning.

Nye studentboliger?

Samskipnaden i Tromsø har i forrige uke fått tilbud om å kjøpe en tomt nært universitetet, med henblikk på å bygge nye studentboliger.

- Vi har fått tilbud fra fylkeskommunen om å kjøpe en tomt, der Breivang videregående skole ligger nå. Vi vil utrede om vi skal bygge nye studentboliger der. Foreløpig er prisen per kvadratmeter høy, sier SiTø-styreleder, Tor Arne Morskogen.

REDAKSJONEN

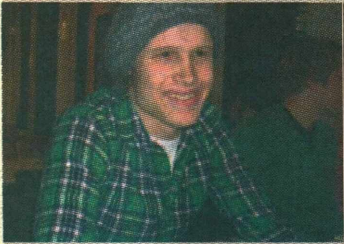
Andreas Rutlin
Askild Gjerstad
Bente Jensen
Bård Follerås

Calle Manover
Christian Bjørnø
Dragica Vidovic
Endre Gabrielsen

Espen Sandberg
Frithjof Eide Fjeldstad
Glenn Fagervik
Harald Ziegler

Studentboikott

3 OM BOIKOTT

Simen Grimsrud (21)
Samfunnsøkonomi

Er du for eller mot boikott av israelske varer?

For. Fordi det ikke er tvil om at Israel undertrykker Palestina, og fordi det er viktig at folk viser de er imot.

Skal studentstyret gjøre vedtak i politiske spørsmål som går utover utdannings- og forskningspolitikk, som for eksempel utenrikspolitikk?

Jeg synes det er greit at de engasjerer seg i saker utover studentpolitikk.

Ellen Margrete Vøll (30)
Sosialantropologi

Er du for eller mot boikott av israelske varer?

Dette er et kjempevanskelig spørsmål. Hvem går boikotten utover? Man skulle kanskje heller boikotte multinasjonale selskaper som støtter det israelske regimet.

Skal studentstyret gjøre vedtak i politiske spørsmål som går utover utdannings- og forskningspolitikk, som for eksempel utenrikspolitikk?

Det er fint at studentstyret engasjerer seg, også selv om jeg ikke er helt enig. De er jo valgt av studentene og skal være representative for studentenes mening.

Asbjørn Fagerlund (22)
Psykologi

Er du for eller mot boikott av israelske varer?

Jeg er mot boikott av israelske varer. Utenrikspolitikken vår skal ikke være så bastant at vi boikotter en nær handelspartner.

Skal studentstyret gjøre vedtak i politiske spørsmål som går utover utdannings- og forskningspolitikk, som for eksempel utenrikspolitikk?

Det synes jeg gjerne de skal gjøre. Det er et viktig organ, som selvfølgelig må ha støtte hos studentene.

ØNSKER INNSPILL: Studentstyreprerentanter Dybdahl, Moe, Landstad, Henriksen, Vidovic og Tøllefsen vil ha mer debatt blant studentene

Studentboikott av

Studentstyret ønsker innspill fra studentene før en eventuell resolusjon om boikott av israelske varer vedtas. På neste studentstyremøte skal det fattes vedtak i saken.

TEKST: IDA LØKEN KILLIE OG EMILIE EKEBERG

FOTO: ESPEN SANDBERG, NIKOLAY GEROV OG RUTH HELEN THORHEIM

Før studentstyremøtet onsdag 25. januar, mottok studentstyret en resolusjon fra Palestinakomiteen i Tromsø, hvor de ble oppfordret til å gå inn for boikott av israelske varer. Forslaget skapte mye debatt i studentstyret, både om selve resolusjonen og mer prinsipielt om hvorvidt man skal ta stilling til politiske saker som befinner seg på siden av tradisjonell studentpolitikk.

Studentstyrets arbeidsutvalg (AU) la fram saken med innstilling om at resolusjonen ikke skulle vedtas. I følge studentstyreleder Frode Henriksen, var det et ønske fra AU om at studentstyret skulle ta stilling til saken. – Det er vanskelig å ta et slikt utenrikspolitisk standpunkt for 6.000 studenter, men vi vil at studentstyret skal vo-

tere aktivt over resolusjonen, sa Henriksen under saksframleggingen.

Henriksen gikk imot at studentstyret skulle vedta resolusjonen, selv om han personlig har tatt et klart standpunkt for boikott av Israel: – Som person mener jeg det er både fredelig og bra med boikott. Men som studentstyreleder ønsker jeg ikke at studentene som har stemt på meg på bakgrunn av mine holdninger i studentpolitikk, forskningspolitikk og velferdspolitikk skal få mine utenrikspolitiske standpunkter trådd ned over hodet, sa han i debatten.

Fredelig pressmiddel

“Venner av Palestina”, bestående av representanter fra Palestinakomiteen, SV og AUF, møtte opp på studentstyremøtet. De ble innvilga talerett, og fikk 15 minutter til å innlede om Israel-boikott. – Internasjonalt press gjennom boikott

er en fredelig måte å markere motstand mot Israels politikk på, sa Arne Overrein fra SV, og fortsatte: – Resolusjonene fra FN har ikke blitt etterkommet av Israel. Dersom Israel hadde retta seg etter alle vedtakene som har kommet fra FN oppover åra, hadde det mest sannsynlig vært fred i dag.

Palestinakomiteen var også representert, ved leder Astrid Eriksen: – I dag er det palestinsk valg, og Ariel Sharon er ute av israelsk politikk. Likevel er det ingenting som tyder på en endring i Israels linje ovenfor Palestina, sa hun. Både Bård Follerås og Arne Overrein, begge fra SV, la vekt på at både Nelson Mandela og FNs generalforsamling har oppfordra til boikott av Israelske varer.

– Overformynderi

Anders Slettevoll fra Moderat Liste var svært skeptisk til at studentstyret skulle vedta resolusjonen om boikott av varer fra Israel, og stilte seg også spørrende til om slike saker i det hele tatt skal tas opp i studentstyret.

– Jeg vil føle meg meget ubekvem med å vedta en slik resolusjon. Tidligere har studentstyret ved UiTø vedtatt liknende resolusjoner i hytt og pine. Det er et sentralt spørsmål her; Hva skal studentstyret drive med?, spurte Slettevoll under debatten, og fikk medhold fra listekamerat Gunnar Moe, som samtidig kritiserte at kun en side av debatten hadde blitt lagt fram på forhånd. – Dette er en artig debatt, men den tas i feil fora. Overformynderi fra studentstyret er en uting. Vi trenger en dialog for å kunne vedta noe slikt.

Utsettelse

Representant fra det juridiske fakultet, Hallgeir Landstad, stilte seg i utgangspunktet positiv til boikott, men ønsket mer tid for å drøfte saken med studentene ved sitt fakultet. Langstad fremmet derfor forslag om å utsette saken til neste studentstyremøte 22. februar; forslaget fikk flertall blant studentstyrets representanter.

Jeanine Ringstad fra Sosialistisk Studentlag (SSL) var skuffet over utsettelsesforslaget,

Studentboikott

UTSETTELSE: På studentstyremøtet 25. januar stemte 7 mot 5 for å utsette boikottresolusjonen til neste møte.

Israel?

og mente studentstyret måtte være modige nok til å fatte et vedtak i saken: – Jeg håper studentstyret faktisk tør å ta et politisk standpunkt, og vise palestinske studenter solidaritet, sa Ringstad i debatten.

- Må ta stilling

Representantene fra "Venner av Palestina" var skuffet over studentstyrets beslutning om å utsette vedtaket, men var glade for at studentstyret åpner for en bredere debatt rundt temaet. – Studenter skal lære å være samfunnsengasjerte, og lære om samfunnsstrukturer. Da må et studentstyre kunne ta stilling i politiske saker, sa Astrid Eriksen etter møtet.

Også Bård Follerås fra SV var kritisk til at studentstyret bare skal kunne ta stilling til rene studentpolitiske spørsmål; – Det er greit med utsettelse hvis det blir debatt. Men at studentstyret ikke skal kunne gjøre vedtak om ting som ligger lengre unna campus enn parkeringsplasser er jeg kritisk til. Studentstyret må være mer enn et elevråd, sa Follerås.

Egen resolusjon

I følge studentstyreleder Frode Henriksen, åpner utsettelsen av resolusjonsvedtaket for en større debatt rundt temaet. – Jeg tolker utsettelsen som at studentstyret vil ha mer debatt og gå noen runder med studentene før man vedtar noe i denne saken. Jeg tror ikke studentstyret er prinsipielt uvillig til å fatte et slikt vedtak, sier Henriksen til Utopia.

Han ønsker også at studentstyret skal vedta en egen resolusjon, i stedet for resolusjonen som er forfattet av Palestinakomiteén. – AU bør sette seg ned og lage en egen resolusjonstekst som vi kan votere over på neste studentstyremøte, avslutter Henriksen.

Boikott på Høgskolen?

Ved Høgskolen i Tromsø har studenttinget ikke gjort noe vedtak angående boikott av israelske varer. I følge nestleder i studenttinget, Frank Otto Olsen, er det ikke noe problem for studenttinget å ta stilling til en lignende resolusjon. – Vi har ikke noe vedtak på dette. Vi har en bred studentmasse, som går

fra høyre til venstre. Vi gjør et vedtak på det dersom vi får inn en resolusjon, sier Olsen.

Har Venner av Palestina sendt en oppfordring om Israel-boikott til Studenttinget ved Høgskolen?

- Nei, det har vi ikke gjort. Jeg er student ved Universitetet, og tenker at det er mest naturlig at en student derfra tar opp saken. Det håper jeg selvfølgelig de gjør, sier Palestinakomiteens leder, Astrid Eriksen.

DETTE ER SAKEN

Studentstyret skulle på studentstyremøtet 25. januar ta stilling til resolusjonen: "Fra og med (dato) 2006 boikotter studentstyret alle israelske varer på bakgrunn av Israels okkupasjon av palestinske områder, hvor de ødelegger den palestinske økonomien og palestineres livsgrunnlag. Studentsty-

ret oppfordrer også Studentsamskipnaden i Tromsø til å gjøre det samme."

Med 7 stemmer for og 5 stemmer mot, vedtok studentstyret å utsette vedtak om en resolusjon om boikott til neste studentstyremøte, som skal avholdes 22. februar.

Stiller seg bak debattmøte

Studentstyret vedtok onsdag 25. januar med 6 mot 5 stemmer å stille seg som medarrangør av debattmøtet "Boikott Israel" i regi av Internasjonalt Seminar. Debattmøtet skal omhandle akademisk boikott av Israel, det vil si en boikott av israelske akademiske institusjoner, som et pressmiddel for å få Israel til å endre sin politikk overfor Palestina. Akademisk boikott er retta mot israelske

akademiske institusjoner, hvor palestinere blir utestengt fra deltakelse.

Debattmøtet i forbindelse med internasjonalt seminar har tittelen "Boikott av Israel. En diskusjon om hvordan akademisk boikott kan påvirke situasjonen i Palestina". Studenttinget ved Høgskolen og Palestinakomiteén i Tromsø står også på plakaten som medarrangører.

I følge studentstyreleder Frode Henriksen er debatten om en akademisk boikott både viktig og aktuell: – AU går inn for å stå som medarrangør for å skape debatt blant studenter. Med studentstyret på plakaten vil vi klart signalisere at dette er en viktig og aktuell debatt, sa Henriksen under studentstyremøtet 25. januar.

Intet svar fra utenriksministeren

Både den tidligere og den nåværende utenriksminister har mottatt brev fra UiTø, med en oppfordring om å hjelpe den forfulgte israelske atomforskeren Mordechai Vanunu til Tromsø. Ingen av dem har svart.

TEKST: EMILIE EKEBERG
FOTO: RUTH HELEN THORHEIM

Den 6. desember 2005 sendte rektor Jarle Aarbakke sammen med to professorer fra Institutt for historie, et brev til utenriksminister Jonas Gahr Støre med en oppfordring om å legge press på israelske myndigheter. - Vi har sendt et brev til uten-

riksministeren, der vi ber norske myndigheter legge press på Israel slik at Mordechai Vanunu får reise ut av landet. Vi sendte et lignende brev til den forrige utenriksministeren, Jan Petersen, men der fikk vi aldri svar. Brevet til Gahr Støre sendte vi 6. desember, men har fortsatt ikke hørt noe. Det kan virke som at dette spørsmålet er en like varm potet for denne regjeringen som for den forrige. Jeg hadde nok forventet at den nye regjeringen var mindre USA-tro og ville opptre med større uavhengighet, sier historieprofessor Randi Balsvik.

Hun har sammen med Hallvard Tjelmeland og Jarle Aarbakke sendt brev til utenriksministeren. - Vanunu er æresdoktor ved UiTø, en pris hans bror mottok

for ham siden Vanunu selv satt i fengsel. Det var Institutt for historie som tok initiativ til prisen. Vanunu kom ut av fengselet etter 18 år, i april 2004, men er fortsatt ikke en fri mann. Det er så stort hat mot han i Israel at alle er enige om at han ikke har en fremtid der. Om Vanunu vil, kan han komme til Tromsø og få en plass på masterstudiet i freds- og konfliktløsning, sier Balsvik.

Forventer svar

- Jeg regner med at vi får svar. Utenriksminister Gahr Støre har uttalt til Klassekampen at man vil respektere interne israelske forhold i denne saken. Jeg håper at en legmanns rettferdighetssans legges til grunn også. Og så mener jeg at det ville være en styrke for Israels omdømme om man lot

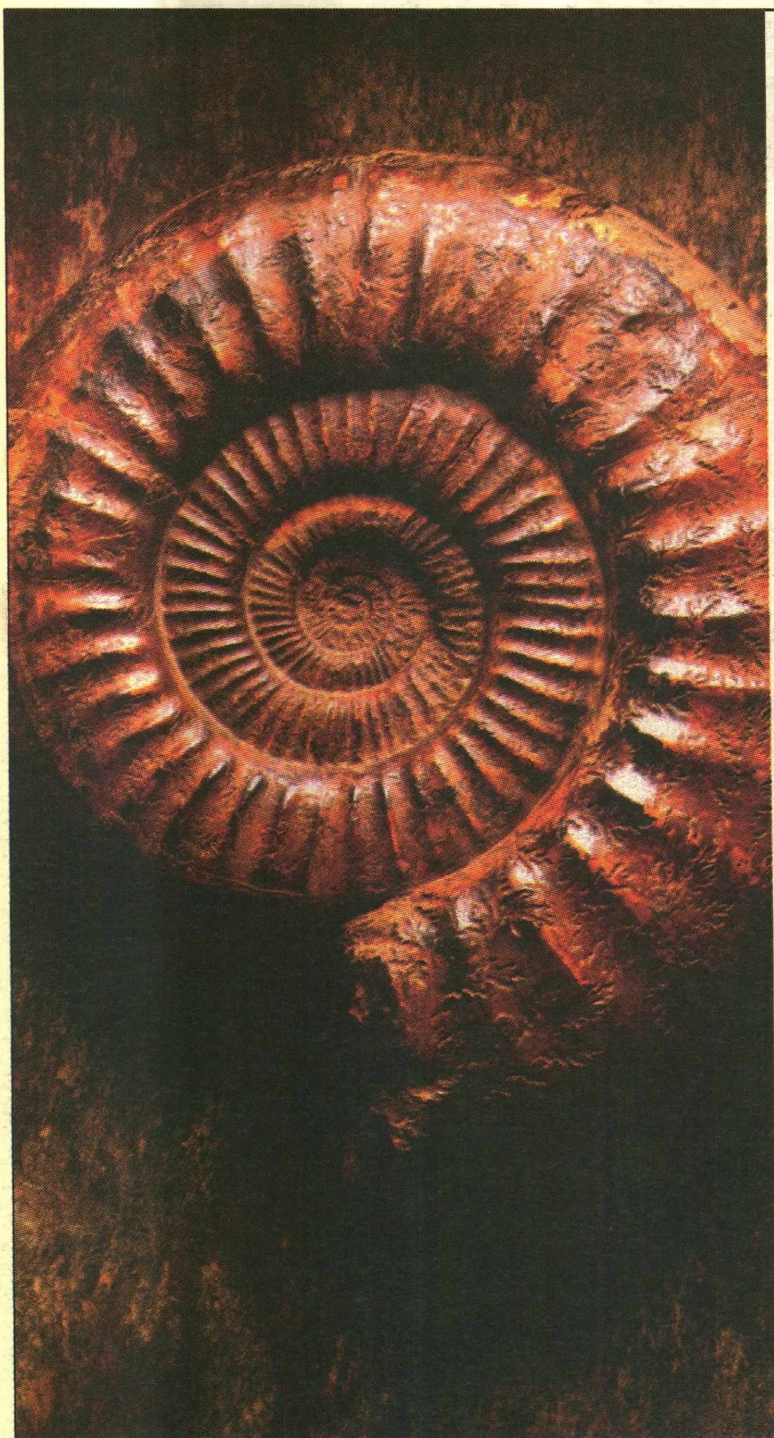

VARM POTET: Jeg hadde nok forventet at den nye regjeringen var mindre USA-tro, sier professor i historie, Randi Balsvik.

Vanunu reise ut av landet, sier rektor Jarle Aarbakke, og fortsetter: - Vi vil forfølge det hvis vi ikke får svar. Vi mener alvor med denne saken.

Øystein Bø, avdelingsdirektør i utenriksministerens sekretariat, sier til Utopia at brevet fra UiTø til utenriksministeren

er under behandling, men vil ikke gi en forklaring på hvorfor det har tatt så lang tid å svare. Informasjonsrådgiver Rune Bjørstad kan derimot fortelle at svaret kommer snart - Det er satt en saksbehandler på saken, og jeg regner med at dere vil få et svar i løpet av neste uke, sier Bjørstad

KARRIERESENERET AKTIVITETER VÅREN 2006

Traineeordningen (TEO)

TEO er et pilotprosjekt og et nytt tilbud til UiTø's studenter. Oppstart for selve programmet er satt til 1. mars. Les mer på Karrieresenterets nettsider <http://uit.no/karrieresenteret/7567/5>

Europadag 7. mars

Kunne du tenke deg å jobbe i utlandet? Den 7. mars kommer representanter fra blant annet England, Irland, Tyskland og Spania til UiTø. Det vil bli holdt noen korte foredrag om hvordan det er å bo og jobbe i disse landene, samtidig som representantene er tilgjengelige for spørsmål. Utdanningsdirektoratet vil gi en presentasjon av "Europass", et tiltak som skal lette mobilitet i utdanning og arbeid i Europa. Arrangementet er et samarbeid med Aetat Eures. Nærmere informasjon om tid og sted kommer etter hvert på våre nettsider.

Jobbsøkerkurs

Jobbsøkerkurs arrangeres primært for dere som står på terskelen til arbeidslivet. Kursene arrangeres i samarbeid med bemanningsselskapet Adecco og avholdes i Hiet, (administrasjonsbygget) på følgende tidspunkt:
28/2, kl. 1200 - 1600
29/3, kl. 1200 - 1600
26/4, kl. 1200 - 1600
24/5, kl. 1200 - 1600

Karriereveiledning

Som student ved UiTø, uansett nivå, har du sjansen til å diskutere fremtidige valg og muligheter med en veileder. Det er du som legger føringene for samtalen. Vi kan også gi deg tilbakemelding på en søknad du har skrevet, og vurdere CV-en din.

Sommerjobbtorg 5. april

Sammen med Adecco arrangerer vi et sommerjobbtorg 5. april i Karrieresenterets lokale i administrasjonsbygget. Her gjelder det å være tidlig ute!

Bedriftspresentasjoner

I løpet av våren ønsker vi å komme i gang med jevnlig bedriftspresentasjoner. Hensikten er blant annet at studenter skal bli mer bevisst på hvilke muligheter de har, og forstå hvordan arbeidsgiver tenker i en rekrutteringsprosess.

Har du noen gode forslag til tiltak? Ikke nøl med å ta kontakt!

Informasjon om tilbud og påmelding finner du på <http://uit.no/karrieresenteret/>

Karrieresenteret
Forsknings- og studieavdelinga
Universitetet i Tromsø

GLEDER SEG: Ida Walenius, Andrea Nyland, Thorbjørn Andersen, Elisabeth Sveistrup, Maria Gradin og Ingvild Buhaig (f.v.) håper på et mer aktivt kunstmiljø i Tromsø.

Ny kunstutdanning i Tromsø

Som følge av høstens regjeringsskifte har det endelig blitt bevilga penger til å realisere ønsket om egen kunstutdanning i Tromsø.

TEKST: CLEMET ASKHEIM
FOTO: MARTHE NUSTAD

Håkon Stødle, dekan ved Avdeling for kunsthøgskolen i Tromsø er glad for at det lange arbeidet med å få en visuell kunstutdanning til Tromsø endelig blir belønna.

- Vi har holdt på med dette i 12 år nå og hadde nesten gitt opp, men med regjeringsskiftet som kom i høst ble det endelig bevilget penger til en kunstutdanning i Tromsø. Pengene er der allerede fra i år, men vi reker dessverre ikke å starte opp før høsten 2007. Det er i første omgang snakk om et treårig bachelorprogram i visuell kunst, med femten studieplasser hvert år, men tanken er å utvide med et mastertilbud etter hvert.

Vi har allerede fått henvendelser fra folk som er interessert, i forhold til søknadsfrister, opp-takskrav og lignende, forteller Stødle.

Praktisk retta

Du er ikke redd for at femten plasser er for lite?

- Nei, jeg tror ikke det. Vi kan ikke ha urealistiske forventninger. Det blir heller ikke en egen Nord-Norge kvote på dette studiet, så søkere fra hele landet har like muligheter.

Det er ennå tidlig i prosessen, og det konkrete innholdet i studiet er ikke fastlagt, men Stødle understreker at det er et poeng å lage et tilbud som de ikke tilbyr andre steder. Videre forteller han at det skal ansettes en prosjektleder som får ansvaret med å utrede og utforme studiet.

- Både teoretiske og praktiske elementer vil inngå, men med hovedvekt på det praktiske. Nyere uttryksformer, som for eksempel video, vil inkorporeres i programmet og kontakt med nasjonale og internasjonale miljøer vil være viktig.

Tilsvarende Kunsthøgskolene

Hva slags nivå vil en slik utdanning ligge på?

- Kompetansen man sitter igjen med etter fullførte tre år, vil tilsvare den man får ved å gå på

kunsthøgskolene i Oslo eller Bergen, sier Stødle.

Hvordan skal dere klare å bygge opp et sterkt og godt fagmiljø rundt dette studiet?

- Vi har god kontakt med mange kunstnere i byen og regionen, både innenfor tradisjonell billedkunst og andre uttryksformer. Film- og håndverksmiljøet på TviBit er ett eksempel. På selve høgskolen mangler det per i dag et slikt fagmiljø utover kunst- og håndverksmiljøet ved lærerutdanninga, men i landsdelen generelt er det ikke mangel på ressurssterke personer innen kunstfeltet. I tillegg ønsker vi et samarbeid med Universitetet og miljøet rundt kunstvitenskapsstudiet som finnes der.

Samme effekt som TIFF

Flere kunstinteresserte studenter på universitetet som Utopia har snakket med, var enige om at et slikt tilbud kan bidra til et mer aktivt, ungt kunstmiljø i Tromsø.

- For unge folk tror jeg det er bra at det kommer et utdanningstilbud til byen. Det kan bety at flere unge kunstnere blir i byen og regionen fremfor å dra til utlandet eller andre ste-

der for å få seg en utdanning. Dette kan danne grunnlag for et levende, ungt kunstmiljø i Tromsø. Det finnes allerede et lite miljø på TviBit, men det er mest for de litt yngre. Mellom det og de etablerte eldre kunstnerne er det et tomrom, mener masterstudent på visuelle kulturstudier, Andrea Nyland.

- Kanskje det kan ha litt samme effekt for kunstmiljøet som Filmfestivalen har for filmmiljøet, sier bachelorstudent i kunstvitenskap, Ida Walenius.

Førstelektor i Kunstvitenskap, Svein Aamold, tror ikke det nye studiet kommer til å stjele studenter fra kunstvitenskap.

- Dette er veldig positivt, både for byen og Nord-Norge som helhet. Det er på tide at det kommer. Jeg tror det kan føre til økt bevissthet om kunst generelt, både blant kunstnere og publikum. Jeg ønsker dem hjertelig velkommen og lykke til.

Betinging jubel

- Dette tilbudet må være noe annet enn kunstvitenskap på universitetet. Den utøvende biten bør stå i fokus. Man må heller ikke henge seg opp i Nord-Norge og det å ha et regi-

onalt fokus. Et mastertilbud er også av betydning, spesielt for muligheten til spesialisering, mener, masterstudent i kunstvitenskap, Torbjørn Andersen.

Billedkunstner fra Tromsø og masterstudent i visuelle kulturstudier, Maria Gradin, understreket viktigheten av å trekke inn lokale kunstnere i planleggingen og utformingen av studiet, helt fra begynnelsen av.

- I tillegg til å få kunstnere inn i planleggingen på et tidlig tidspunkt, er det nødvendig å legge til rette for at det finnes arbeidsplasser etter fullført utdanning. Uten arbeidsplasser faller et grunnleggende fundament vekk.

På spørsmål om noen kunne være interessert i å søke på dette studiet var det flere som samtykket. Ingvild Buhaug, bachelorstudent i sosiologi og layoutsjeff, påpekte imidlertid at hun fryktet at programmet kunne risikere å få et b-stempel og ikke gi samme anerkjennelse og status som for eksempel Kunsthøgskolen i Oslo.

Er kunnskapsministeren ekte?

Et forsøk på å finne ut om det virkelig er en lidenskapelig Bob Dylan-fan inni Øystein Djupedal.

TEKST: JØRN NORMANN PEDERSEN / EMILIE EKEBERG
FOTO: RUTH HELEN THORHEIM

- Jeg kan ikke håndhilde på han, jeg er så klam i hendene nå, hvisker fotografen idet vi blir kalt bort til Øystein Djupedal. Vi har SAS-pilotenes kollektive sykdom å takke for vår dyrebare halvtime alene med kunnskapsministeren. Kvelden før intervjuet lente nemlig rådgiveren hans seg frem over

bordet på café Arthur og sa: "Du skjønner, vi har billetter til to fly nedover imorra. Jeg kan ikke love noe, men hvis de fortsatt har problemer i SAS tar vi Norwegian klokken tre, da kan dere få litt mer tid med han." Øystein Djupedal var bare smil, og klappet oss på skulderen og sa: " Dette får vi til!"

Kjedelige lunsjer

I psykologi-kantina sitter kunnskapsministeren og spiser lunsj ved et langbord, omgitt av makttoppene ved Universitetet i Tromsø. Lengst borte sitter studentstyrelederen sammen med resten av arbeidsutvalget sitt og pirker i et stykke røkelaks. Det hele ser ut som et

langdrygt familieselskap. - Det er klart at det er mye som er kjedelig som statsråd. Lunsjer og middager og slikt. Men livet er noen ganger kjedelig, og jeg respekterer at jeg må fylle noen roller, eksempelvis som vertskap. Det er ikke alle disse rollene som er like glamorøse. En gang i blant ville jeg heller vært hjemme og sett på tv, forteller ministeren.

Foruten å være Kunnskapsminister, er Djupedal opptatt av familien, bøker og ikke minst musikk. Av favorittene er Cornelis Vreeswijk, Bruce Springsteen og ikke minst Bob Dylan, alle radikales visesanger. - Jeg er lidenskapelig Dylan-fan. Men

dagens musikk skjønner jeg meg ikke helt på. Et mulig gammelmannstrekk, vil jeg kanskje si. Den musikken ungene mine hører på, forstår jeg rett og slett ikke. Jeg ramla nok av på et tidspunkt, ler Djupedal.

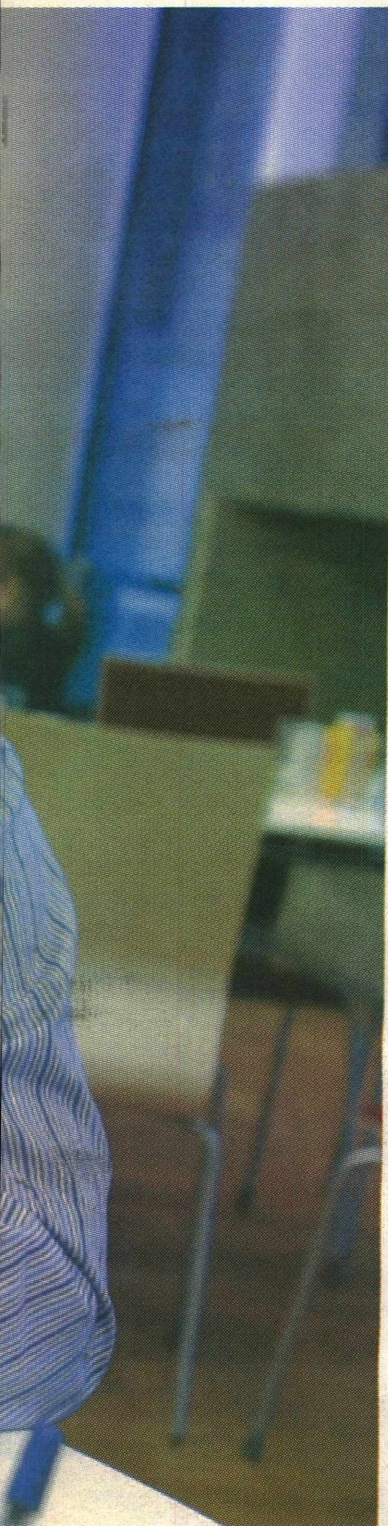
Familiemann

Når han ikke er på jobb er Øystein Djupedal først og fremst familiemann. Han har tre barn og en kone han er svært glad i. Han forteller også at ministerjobben ikke er noe man legger fra seg når man drar fra kontoret, han har en bunke av saker i hodet døgnet rundt. Det betyr ikke at han ikke liker jobben; han anser det som et utrolig privilegium å være minister, og

særlig på et så viktig felt som kunnskap.

Så du er kunnskapsminister døgnet rundt? - Nja, det første jeg gjør når jeg kommer hjem er å skifte til dongeri. Man må kle seg i den rollen man har, så det gjør meg ingenting å gå i dress og slips når jeg er på jobb. Jeg så forresten engang et utrolig morsomt bilde av Jan P. Syse i hagen sin, med slipset på. Visstnok gikk han med slips når han var på hytta også. Det gjør ikke jeg altså, ler Djupedal. Vi ler med. Samme dag kommer studentavisen i Bergen ut med et portrettintervju med kunnskapsministeren. Her kan vi også lese om en leende Dju

Du synes ikke det er vanskelig å inngå kompromisser i saker SV tidligere har markert seg svært sterkt mot? - Politikk handler for meg om kompromisser. Det handler om balansen mellom det uopnåelige og det oppnåelige. Ser du på det vi har utretta, så mener jeg vi har grunn til å være stolte. Regjeringserklæringen er et svært ambisiøst dokument; et dokument jeg mener vi har klart å sette SV-stemplet på, sier Djupedal. Når vi spør hvorfor vi ikke har fått tilbake reisestipendet vårt må Djupedal be rådgiveren sin hente selveste Soria Moria-erklæringen, for å finne ut presis hva som står der om reisestipend. - Dette er bibelen, skjønner dere!, sier han.

Gikk ikke i barnehage

Øystein Djupedal er politiker til fingerspissene. Han svarer kjapt og overbevisende på alle våre spørsmål om reisestipend, jagerfly til Afghanistan og UiTø's dårlige uttelling i forskningssammenheng. Likevel sitter vi igjen med følelsen av at han ikke har sagt så mye. Vi gir opp, og spør heller hvordan den første tiden som minister har vært, særlig med tanke på den omfattende kritikken han har mottatt i høst. - Høsten var stort sett helt fantastisk. Jeg er utrolig glad for alt vi har fått til, sier Djupedal. Man merker at han har svart på disse spørsmålene før.

Men du har gjemt aviser fra barndom dine i høst, slik at de ikke skulle se hva som sto på trykk om deg? - Høsten var jo turbulent, jeg fikk mye kritikk på særlig to saker. Jeg må innrømme at jeg noen ganger tenkte 'det kan da ikke være mulig at en journalist setter sånne ting på trykk. Har de personlige antipatier mot meg?' Men stort sett var høsten veldig bra, legger han til.

Den rød-grønne regjeringen har lagt barnehager sammen med skoler og universiteter, og kalt hele pakka for kunnskapsdepartementet. Djupedal selv er kjent for å være veldig opptatt av barnehagene, men har aldri selv gått i en: - Nei, jeg gjorde ikke det. Når jeg vokste opp var det ikke så utbredt som det er i dag. Man ja, jeg er jo svært opptatt av barnehager. Jeg ser unger som går i barnehage, og ser de har det bra der. De leker med andre unger, og er med voksne som bryr seg om dem. Jeg er svært glad for at jeg hadde mine egne unger i barnehage, sier Djupedal.

Fra Kristin til Jens

Fra å være nestleder i SV under

Kristin Halvorsen i mange år, har Øystein Djupedal nå fått ny sjef, statsminister Jens Stoltenberg. - Jeg og Kristin har jobbet sammen i mer enn 25 år. Kristin var en fantastisk sjef, det er få mennesker jeg beundrer så mye som henne. Så det er jo litt rart å ikke ha henne som sjef lengre, nå kan det gå flere dager uten at vi snakker sammen. Jeg kjenner Jens som politiker og som opposisjon. Nå blir jeg kjent med han på en annen måte. Han er en raus sjef, med omtanke for sine statsråder. Og så kan han jo så utrolig mye, han er nesten litt nerdete; en skikkelig fagnerd, sier Øystein lattermildt.

Intimitetstyranni?

Ungdomstiden til kunnskapsministeren handlet først og fremst om idrett. - Hvilken idrett jeg liker? Det finnes vel bare en idrett? Jeg heier på Rosenborg, men laget mitt var Sverresborg. Og så har jeg spilt på stortingets fotball-lag. Det er vanskelig å holde seg i form når man er statsråd. To ganger i uka går jeg opp trappene 17 etasjer, når vi har regjeringskonferanse. Det er jo også en form for trim, sier Djupedal, og fortsetter: - Jeg husker ungdomstida som idrett, jenter, musikk og politikk. *I den rekkefølgen?* Nja. Jeg hadde jo kjæresten og det var morsomt. Men politikk har alltid vært viktig, jeg meldte meg inn i SU som 16-åring.

Etter vår halve time med kunnskapsministeren har vi altså funnet ut at han liker fotball, familien, dongeribukser og ikke minst Bob Dylan. Kunnskapsministeren har gjort sitt beste for å overbevise oss om at han er et helt vanlig menneske, med en helt vanlig familie og en musikkinteresse litt utover det vanlige.

Man vil at politikerne våre skal være ekte mennesker, men for dagens politikere er også det private profesjonelt. Vi lyktes ikke helt i å slippe inn under skallet til Øystein Djupedal. Vi har kanskje ikke noe der å gjøre likevel.

Økt underskudd på Driv

Studenthuset Driv sitt underskudd for 2005 kommer til å ende på 1,4 millioner eller mer:

- Vi har garantert driften av Driv for 2005. Det vil belaste Samskipnaden hvis Driv går

med stort underskudd over lang tid, men jeg tror det kan bli bedre neste år. Driv har gjort noen grep for å rette opp på underskuddet, sier styreleder for SiTø, Tor Arne Morsko-gen.

På utsiden

Verden

To kontinent med første kvinnelige president

Afrikas første kvinnelige president ble Ellen Johnson-Sirleaf og landet hun skal regjere er Liberia. Hun har lang erfaring fra liberisk politikk og blir kalt både en jernkvinne og «Mama Ellen». Og hun slo verdens beste fotballspiller fra 1995, George Weah, i presidentvalget.

I Chile har sosialisten Michelle Bachelet nylig blitt valgt til president. Dette gjør henne til Sør-Amerikas første kvinnelige president. Tatt i betraktning at Chile har en sterk katolsk kirke og at de for to år siden forbød skilsmisse, er dette en stor begivenhet. (Dagsavisen)

Verdens Sosiale Forum i Bamako

For første gang har Verdens

Sosiale Forum (VSF) blitt arrangert i Afrika, nærmere bestemt i Bamako i Mali. Inter Press Service regner med at bortimot 20 000 mennesker har deltatt på møter og forum i løpet av dagene det hele pågikk. Flere særskilt afrikanske spørsmål ble tatt opp, blant annet konfliktene i DRC og Sudan, analfabetisme blant kvinner og okkupasjonen av Vest-Sahara. (Inter Press Service, Afrika)

Oslo

Forskningsjuks og etikk

Ved Universitetet i Oslo har Sudbø-saken satt i gang en debatt om forskningsetikk og arbeids- og publiseringspress blant forskere. Komiteene som bedømmer etikk i forskningsprosjekter om menneskers helse lider dessuten av underbemanning. (Universitas)

Utviklingsland - viktig for deg?

SEMUT vil fremme kunnskap om utviklingsland:

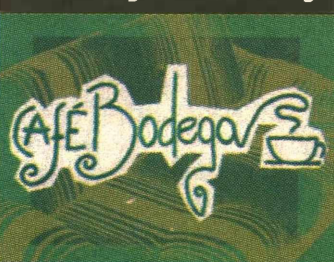
Studentstipend - Mastergradstipend
Ph.D. Overgangsmidler - Andre tiltak

Søknadsfrist: 01 mars 2006

uit.no/semut/strategimidler

- eller: Håkon Fottland, SEMUT, Øvre Lysthus, (776) 45529

Café bodega søker frivillige

Jobb 3 timer i uka og få gratis medlemskap i samfunnet, gratis kaffe og vafler og 1 gratis konsert på Driv hvert semester. Ta kontakt i kafeen!

pedal som forteller historier om slipset til Jan P. Syse. Mon tro om ikke rådgiveren hans har hatt en finger med i spillet?

Fra posisjon til opposisjon

Øystein Djupedal har gått fra å være høytskrikende opposisjon til å sitte i regjering med fem statsråder. Å sitte i regjering med Ap og Sp har vist seg å være en til tider vanskelig situasjon for SV. Mens deler av SVs Stortingsgruppe demonstrerer mot regjeringas vedtak, trives Djupedal godt på toppen. - Jeg har jo lang fortid som opposisjonspolitiker. Jeg har plaget mange statsråder, og nå sitter jeg der sjøl, smiler han.

Værgudene må

Gradestokken viser 8 °C og bakken er helt fri for snø. Hva er det som skjer med været i Tromsø? Er værgudene blitt gale eller har resultatene av den globale oppvarmingen begynt å vise seg?

TEKST: THERESE S. RYE / EMILIE EKEBERG
FOTO: ROBERT VANGSTAD UTVIK

Været i Tromsø, og verden for øvrig, har vært litt merkelig i det siste. I høst ble det satt ny nedbørsrekord i Tromsø, med regn 52 dager i strekk. En orkan skylte inn over New Orleães og la deler av byen under vann i ukevis. Førrige onsdag ble det satt varmere rekord på Jan Mayen med 9,4 °C.

Anne Simonsen fra Meteorologisk Institutt i Tromsø sier seg enig i at januarværet har vært litt uvanlig. - Tromsøværingene har trolig litt dårlig hukommelse, været har nemlig alltid vært ganske variabelt i Tromsø. Noen klimaendring tror hun ikke det er snakk om, verken gjennomsnittstemperaturer eller -nedbørsmengder i årets første måned er unormale. *Av erfaring vet vi jo at det i Tromsø kan finne på å snø i juni, så det er fortsatt håp for skiføre i påsken?* - Ja det er det nok, ler Simonsen.

Vær og klima

Vi har også snakket med Tine Rasmussen, professor i marin geologi og paleoseanografi (havets sirkulasjon i fortiden), og bedt henne om å definere forskjellen på vær og klima. - Vær og klima er ikke det samme. Været forandrer seg hele tiden, mens klimaet i et gitt område er det samme i lengre tidsrom, det kan være snakk om perioder på 1 000 eller 10 000 år, sier Rasmussen.

- Etter min mening har Tromsøværet denne høsten og vinteren vært innenfor normalen. Men når jeg går rundt i Tromsø i januar og det ikke er en snøflekk å se kan jeg bli i tvil, og tenke "global warming, global warming".

For mer enn 10 000 år siden lå nesten hele Norge under et

tykt lag med is og snø, og det var umulig for både mennesker og andre dyr å leve her. Varme havstrømmer har imidlertid ført til at klimaet endret seg gradvis etter siste istid.

- Golfstrømmen er en direkte årsak til at Tromsø har et såpass beboelig klima. Hvis isen på polene smelter kan det kanskje påvirke golfstrømmen slik at det blir kaldere, men dette er ren gjetting.

Temperaturene på jorda har variert en del de siste årtusene, Rasmussen forklarer at det for eksempel var mye varmere på Svalbard for 8 000 år siden enn det er i dag. For 2-4 000 år siden var det imidlertid kaldere enn nå. De siste 1 000 år har vært mer ustabile, i følge dataene hun og kollegene arbeider med. - Vi gjør indirekte temperaturmålinger i havet ved hjelp av mikrofossiler og deres innhold av stabilisotoper. Med C-14 metoden kan vi måle temperaturer 45.000 år tilbake i tid og sammen med mikrofossilene anslå hvilke gjennomsnittstemperaturer som var gjeldende for ulike tidsepoker, sier hun.

Global oppvarming – menneskeskapt eller naturlig?

- Det er jo en evig diskusjon på om en global oppvarming er menneskeskapt eller naturlig. Vi har ikke gode nok data til å vite noe sikkert, men jeg har veldig lyst til å finne ut om det er det ene eller det andre, sier Rasmussen. Hun forteller om en amerikansk forsker ved navn William Ruddiman som mener at menneskene begynte å påvirke den globale oppvarmingen for allerede 7000 år siden. Tidlige mennesker drev jordbruk og hugde ned og avbrennte skog, og etter hvert begynte de å holde husdyr, og alt sammen økte mengden av drivhusgasser i atmosfæ-

RART VÆR: Onsdag 25. januar viste gradestokken +9,4 grader på Jan Mayen. Klimaforskerne er ikke eni

ren. Personlig er Rasmussen bekymret for økning i CO₂-forekomsten. - Vi vet ikke om vi nærmer oss en grenseverdi, som potensielt kan føre til store klimaendringer dersom den overskrides. Det er et eksperiment jeg ikke vil anbefale, sier hun.

Potensiell klimakatastrofe for dyrelivet

Alle dyr og planter har ulike preferanser for miljøet de lever i, og de tolerer forskjellige temperaturer og nedbørsmengder. I tillegg er de avhengige av andre arter for å overleve. Dersom klimaet på jorda endres i større tempo enn dyre- og plantelivet klarer å tilpasse seg disse endringene, kan i verste fall mange arter dø ut. Planter med liten evne til å spre frøene sine er

spesielt utsatte, i likhet med arter som er lite tilpasningsdyktige i forhold til miljøforandringer. Rolf Ims, professor ved Institutt for Biologi, bekrefter dette og tilføyer; - Det er veldig vanskelig å forutsi hvilke arter som er mest utsatt for klimaendringer, det vet man gjerne ikke før skaden allerede har skjedd.

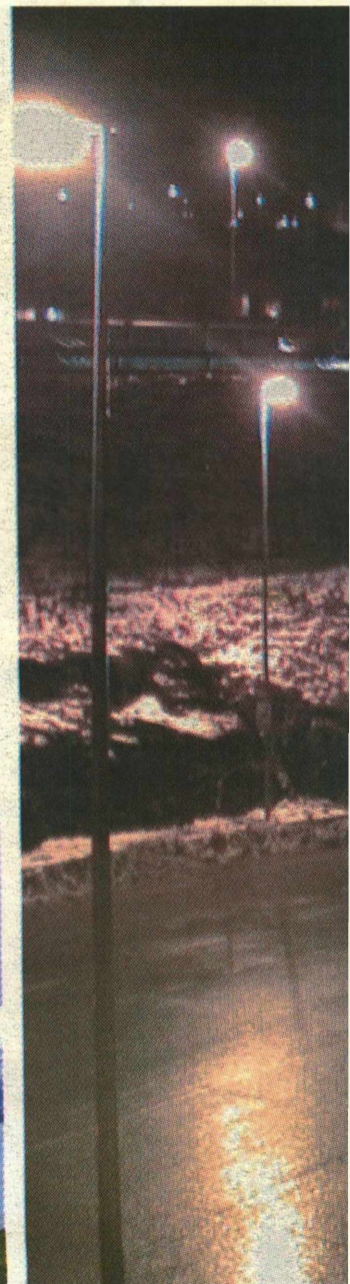
Nigel Yoccoz, også professor ved Institutt for Biologi, forklarer at en klimaendring i Norge kan føre til at en del "sørlige" arter, som for eksempel eik, sprer seg nordover, mens flere arktiske arter dør ut. Et eksempel på sistnevnte er fjellreven, som allerede i dag er sterkt utryddingstruet, blant annet på grunn av konkurranse fra rødrev og overbeskatning fra

mennesker.

Til forskjell fra tidligere klimaendringer, kan forandringene komme til å skje i mye større tempo i de neste århundrene. Eksempel på arter som tidligere har dødd ut som følge av en kombinasjon av klimaendringer og menneskelig påvirkning er mammuter, mastodonter og sabeltanntigge.

I vinter har vi lest om isbjørn som drukner når de er på svømmetur fordi det nesten ikke er noe is rundt Svalbard. Høye temperaturer har ført til at isen smelter tidligere enn normalt slik at isbjørnene ikke klarer de lange distansene mellom øyene i området.

- En rekke klimamodeller forut-

Være gale

dette burde gi anledning til bekymring.

ser en økning i klimavariasjon, og dette kan ha store effekter på økosystemer over hele verden. Man kan bruke svingninger i forekomsten av lemen for å illustrere dette. Lemmen er avhengig av gode vinterforhold ettersom de reproduserer under snøen. En god vinter er en kald vinter med mye snø, men ingen ising. Hvis man får flere perioder med regn og mildvær vil dette ha veldig negative følger for lemen, og andre rovdyr som fjellrev og fjellvåk, avslutter Yoccoz.

Hva kan man gjøre?

Vi spurte Ola Fløten, medlem av Lavslippsutvalget for klimagasser og professor i miljøøkonomi ved NFH, om hva vi studenter kan gjøre for å begrense CO2-utslippene og begrense

en eventuell klimaendring. Han foreslår at man kan ta buss eller sykle isteden for bil. – Kle på deg en ullgenser når det er kaldt og skru litt ned på varmen. Et bedre kollektivtilbud og parkeringsavgifter for både de ansatte og studenter ved UiTø og HiTø vil trolig ha en positiv effekt. I tillegg kan man bygge flere studentboliger i gangavstand til Universitetet slik at det blir mindre transport, sier han.

CO2-utslipp og alternative energikilder

I den industrielle verden jobbes det kontinuerlig med å finne løsninger som reduserer CO2-utslippene, og det utvikles etter hvert alternativer til tradisjonelle energikilder og metoder. Men satses det nok

på slik forskning?

– Jeg tror dessverre ikke arbeidet med å finne alternative energikilder vil bli prioritert i tilstrekkelig grad før bensinlagrene er tomme. En kollega

av meg sa: Jeg håper vi snart går tom for olje!, avslutter geolog Tine Rasmussen.

FAKTA

Ønsdag 25. januar ble det satt ny varerekord for januar måned på Jan Mayen. Gradestoken viste 9,4 grader. I høst fikk Tromsø ny nedbørsrekord med regn 52 dager i strekk.

For 10.000 år siden var Norge dekket av is. For 8.000 år siden var det mye varmere enn det er i dag.

Det er ikke enighet om hvorvidt den globale oppvarmingen primært er menneskeskapt eller

naturlig. Den menneskeskapte globale oppvarmingen skyldes sannsynligvis først og fremst økning i CO2-utslipp. Klimaforskere er bekymrede for denne økningen.

Dersom klimaet på jorda endres i større tempo enn dyrene og plantelivet klarer å tilpasse seg, kan i verste fall mange arter dø ut.

Dobbeltmoralens retorikk

Då utanriksminister Jonas Gahr Støre besøkte UiTø i november, etterlot han ingen tvil om at miljøperspektivet er grunnleggjande i regjeringa sin nordområdepolitikk. Gahr Støre sa det såpass klart som at "Vårt hovedfokus er (...): Å sikre politisk stabilitet og en bærekraftig utvikling i nordområdene."

Ved fyrste augnekast kan det synast som om utanriksministeren med desse orda legg til rette for ein ansvarleg og økologisk forsvarleg miljøpolitikk i nordområda. Einkvar som veit litt om menneskeskapte klimaendringar, veit at dette likevel er langt frå sanninga. Med regjeringa sine planar for oljeutvinning i nordområda som bakteppe, er det svært liten tvil om at Norge stadfestar posisjonen sin som ei miljøsinke.

Det er all grunn til å vera uroleg for at klimaendringane er menneskeskapte. FN sitt klimapanel legg til grunn at menneskete klimaendringar vil føra til at den gjennomsnittlege temperaturen vil auka med mellom 1,7 og 6 grader innan år 2100. Sjølv om dei mest optimistiske prognosane til klimapanelet skulle vera rett, vil menneskete klimaendringar endra levevilkåra på jorda på ein drastisk måte i løpet av nokre tiår.

Det er inga overrasking at ein utanriksminister i festtalemodus ikkje seier noko om menneskeskapte klimaendringar når han er på friarferd i eit oljefrelst Nord Norge. Det som er meir urovekkjande, er at miljø- og klimapolitikken er blitt dobbeltmoralens retorikk i det politiske ordskiftet her i landet. Nesten alle er einige om at me må redusera klimautsleppa, men denne erkjenninga får berre ubetydelege følgjer i praktisk politikk.

Historia har vist at studentar ofte er dei fyrste som tek til orde for nye tenkje- og handlingsmåtar i samfunnet. Når skal den jamne norske student erkjenne at det er våre barn si framtid som er truga av den norske og internasjonale klimapolitikken?

FOTO: NORSK HYDRO

Er Barentsolja søt eller sur?

Oljeboring i Barentshavet kan gi fleire arbeidsplassar i regionen og styresmaktene tek ansvar for at miljøet ikkje vert råka, hevdar nokre. Nei, seier miljøørsla, som meiner det heile er

umoralsk og uansvarleg. Vi spurde ein oljeingeniør, ein miljøaktivist og ein samfunnsvitar kva fordelar og ulemper dei trudde oljeboring i Barentshavet ville ha.

TEKST: TALE SEVERINA HALSØR

Ola Skaalvik Elvevold, Tromsø Natur og Ungdom

- Eg ser i grunnen særst få fordelar ved ei slik oljeboring, utbryt Ola Skaalvik Elvevold og held fram - Statens Forureiningstilsyn har kalt oppning for oljeboring i Barentshavet for "uforsvarleg", då håpar eg styresmaktene høyrer på det når dei skal gjere ei vidare utgreiing av saka i vår. Vi i Natur og Ungdom meiner det er grunnleggande umoralsk at vi i rike Noreg skal halde fram med oljeutvinning når folk døyr av klimaendringar i andre land. Vi må slutte å spreie klimaproblem på resten av verda. No ser vi jo at

kampen for total fredning av Barentshavet er tapt, men eg meiner det då er kjempeviktig å verne om dei områda som vert hardast råka av eventuelle oljeutslepp, som til dømes hekkeområder for sjøfugl. Det burde vere eit minimum. At oljeutvinninga skapar så mykje arbeidsplassar er eit argument for utbygging, men eg meiner det er heilt misforstått. Vi veit at fiskeriræringa sysselsett mange fleire enn kva oljenæringa nokon gong kjem til å kunne gjere.

Arne Eide, førsteamanuensis i ressursøkonomi ved Norges Fiskerihøgskole

- Ei auke i økonomisk aktivitet grunna oljeutvinning i Barentsområdet vil få innverknad på næringslivsaktiviteten som er i regionen i dag, forklarar Arne Eide. - Oljeboring i Barentshavet vil føre til auka etterspurnad etter arbeidskraft

og oljenæringa kan komme til å tilby gode løner for å trekke til seg arbeidarar. Det kan føre til at andre næringar vert tappa for kvalifisert arbeidskraft og gå tøffe tider i møte. Eg trur ikkje dette vert eit like stort problem no som under olje-boomen i Stavanger på 70-talet. No har vi mykje ledig arbeidskraft i Noreg som er kvalifisert til å jobbe i oljenæ-

Anette Larsen, høgskolelektor i prosess- og gass-teknologi ved Høgskolen i Tromsø

- Det første eg tenker på er at det kjem fleire arbeidsplassar, seier Anette Larsen, - det er jo ein kjempefordel. Vi ser jo korleis Snøhvit-utbygginga har ført med seg nye arbeidsplassar i Hammerfest. Eg tykkjer Snøhvit er eit kjempespennande prosjekt. Det er utruleg å sjå korleis Hammerfest har gått frå å vere eit samfunn med få arbeidsplassar og då hovudsakleg i fiskeria, til å vere eit samfunn i utvikling. Utbygginga har hatt store ringverknadar og

dei kjem berre til å verte større om det vert meir utbygging i området, held ho fram. -Eg ser ikkje så mange ulemper med oljeboringa. Miljøvernet er likevel ei utfordring og fiskarane kan få dårlegare kår, men eg sett mi lit til at vi fiksar det, at staten stiller strenge nok krav til oljeutvinnarane.

ringa, likevel kan vi få lokale verknadar for næringslivet i utbyggingsområda.

Det er nok ein tendens til å overdrive den effekten oljeboringa har på miljøet, hevdar Arne. - Eg har tru på at miljøtiltaka styresmaktene har sett i gong kring utbygginga er gode nok slik at miljøverknadane ikkje vert så store. Når det kjem til fiskeriræringa

kan ein sjå at utbygging av oljenæringa kan få store positive effektar for fiskarane. I dag kan det vere vanskeleg å tak i eiendel varer og tenester, men om ein får utbygging av oljesektoren vil det auke tilgangen på sørvisområdet. Til dømes vil ein få hamner som er betre utstyrde med drivstoff og andre tenester.

FINURLIG FORSKNING

Døgnville reinsdyr.

Karl-Arne Stokkan, professor ved Institutt for Arktisk Biologi ved UiTø, har sammen med flere andre forskere studert aktivitetsmønsteret hos rein på Svalbard og Finnmarksvidda.

Rein har i likhet med andre dyr og planter en biologisk rytme. Denne styres delvis av en genetisk betinget mekanisme og delvis av signaler fra omgivelsene, hovedsakelig skiftninger mellom lys og mørke. Rein som lever på Svalbard opplever vedvarende mørke fra medio november til februar, mens det fra april til august er lyst hele døgnet. Kun 18 uker i året forekommer en markert skiftning mellom dag og natt. Bakgrunnen for prosjektet var følgende problemstilling; Hvordan kan en nøyaktig biologisk tidsstyring skje under overnevnte forhold? I tillegg skulle man dokumentere reinsdyrenes aktivitetsrytme gjennom året og dets ulike lys/mørkeforhold.

Dyrene ble merket med små dataloggere som satt på i et år og lagret i perioden dyrenes aktivitet til alle døgnets tider. Aktivitetsmønsteret for reinsdyrene i undersøkelsen var typisk for drøvtyggere, med korte perioder av aktivitet avløst av korte hvileperioder. Dette mønsteret var det samme hele døgnet, året rundt. Resultatene fra studiet tilsier at rein har relativt svake biologiske klokke, og at de sammenlignet med pattedyr som lever i sørligere strøk, i liten grad påvirkes av variasjoner i lys/mørke.

Fra nå av kan altså de av oss som sliter med døgnrytmen ta i bruk uttrykket; "døgnvill som en rein".

THERESE S. RYE

Olje-Eventyret

OLJE I NORD

Det var en gang en frossen og glemt landsdel nord i Kongeriket. Der vinteren var lang og mørk. Sommeren var fager som ei folkevise, men dessverre så altfor kort. De som var dumme nok til å bo på et slikt gudsforslatt sted var enten trassige feskarbønder eller eksentriske originaler som ikke hadde vett nok til å flytte vekk. Der fantes også en og annen joikende same som ble glemt igjen på vidda etter at de andre dro avgårde til Oslo for å drikke og sloss. Man trodde lenge at det var lite håp for disse late og usiviliserte nordboerne. Det eneste de var dyktige på var moltékrangel, bannskap og tjuvfeske. Inntil NHO og de høyreskrudde politikerne i Kongeriket fikk øynene opp for Nord-Norge. Landsdelen som man tidligere hadde ergret seg over og slept etter seg som en bevisstløs siamesisk tvilling, ble nå plutselig sett på som attraktiv. For i det ubehøvlede isbjørnlandet med rein og heimert - under en skodde av tørrfeskeim, der ømfindtlige søringneser hitil aldri hadde våget å snuse - der ute i havet fantes det olje!

I dette fantastiske kongeriket var olje ensbetydende med rikdom og lykke. Hvertfall for adelen og de kongelige. Man hadde nesten brukt opp hele oljefondet på oppussing av slottet. Der så det vitterlig gildt ut. Hele kongefamilien kunne sprade rundt i all sin glans. Dette var en glede som til og med den nordnorske tullingen kunne lese om i Se & Hør. Man

hadde dessuten brukt opp en god del penger på å prøve å bekjempe Terrorisme. Terrorisme var et stort, stygt og mørkhudet troll med skjegg som bodde i en hule et sted i Midtøsten. Av og til kom Terrorisme ut av sin hule for å drepe folk i ren ondskap. For Terrorisme kunne lukte kristenmanns blod på flere mils avstand! Per, Pål og Espen Askeladd hadde ikke en sjanse mot dette forferdelige trollet. De endte opp fastbundet i trollets hule. I denne hula var det også et skattekammer av verdifull olje. Kongeriket hadde brukt flere milliarder kroner på å sende militære fly som skulle sprengt trollet i fillebiter. Planen var å pulverisere trollet og fjerne det fra jordas overflate. Eller eventuelt fange og torturere det i henhold til trollparagrafen i Genèvekonvensjonen. Så kunne man endelig dyppe tærne i den deilige oljen. For med så mye olje kunne de meske seg i rikdom og leve lykkelige alle sine dager. Men den gang ei. Terrorisme viste seg derimot å være en hard nøtt å knekke, og trollet ble stadig større og styggere. Ondskapens akse utvidet seg mer og mer, og nærmet seg Kongeriket med en uhorvelig fart. De smarte bombene fra de snille flyene traff istedet sykehus og skoler. Det var mye bra action. I Hollywood kunne man nå lage filmer om nok en krig. Endelig fikk man bruk for de tøffe spesialeffektene og restelagrene med ketchup.

Men det skulle snart vise seg at disse filmene ikke holdt samme høye kvalitet som de gode gamle filmene om vietnamkri-

gen. Snart var det krise. Trollet var en trussel. Røyken fra de brennende oljebrønnene skygget for solen. Krutttslam og krater etter klasebomber preget landskapet. Hvitt fosfor strømmet ut i de smale bekkene. Verden var truet av forurensing og miljøødeleggelser. Mange dyrearter var allerede utryddet. Men i norsk politikk var alt som vanlig. De konservative var tafatte og de radikale demonstrerte. Gjeldsslavene klaget på for høy skatt. Avisene var fulle av bibelsitater og sinte innlegg som var for ditt og imot datt. Noen var imot både ditt og datt. De venstrevrengte var usikre på om de skulle være sosialistiske eller ikke. Fremskrittpartiet fryktet for rikets sikkerhet. De var helt sikre på at det frådende trollet allerede snek seg rundt i Kongeriket med planer om å gå til angrep. Løsningen mente de var å innføre så lave priser på bensin og sprit at enhver som slumpet til å møte på trollet, kunne ha råd til å tenne på det. Og de notorisk retoriske høyreskrudde var selvsagt meget bekymret for alle pengebingene i landet som ikke var helt fulle. De høyreskrudde hadde kompetanse. De var meget kompetente på kompetanse. De visste hva frihet for alle individene i hele verden var. Og de hadde kompetanse nok til å forstå at man ikke kan ha både rettferdighet og frihet på en gang. Kanskje hadde de ikke kompetanse nok til å fange Terrorisme eller bekjempe fattigdom. Men de hadde en helt vanvittig kompetanse på olje og penger. Så de visste råd.

Nå ville de bruke denne kompetansen til å gripe mulighetene i det forjettede landet i nord, og suge ut hver en oljekrone. De ville også se om det var mulig å dra den stakkars nordlendingen opp fra arbeidsledighetens avgrunn. De skulle gi den traurige latmakken kompetanse til å arbeide i oljeindustrien, og velsigne ham i oljens eventyrlige verden. Det var ingen som tenkte på å spørre ham om hva det var han hadde lyst til å arbeide med. Alt gikk greit så lenge de hadde kompetanse nok til å forstå at alt og alle kan kjøpes for penger. Og på samme måte som Mini Jakobsen bestemmer hvem som spiller for landslaget i fotball, kunne snart Oddvar Stenstrøm direkte på TV2 bestemme om det skulle bores etter olje i Nord-Norge!

Snipp snapp klikk pang! Så var eventyret igang...

MATS LARSSEN

Kjønn og stemmegivning

KVINNFORSK

Kvinnforsk fikk ikke innvilget sitt ønske om ekstra bevilgning til tilsetting av faglig leder under budsjettbehandlingen i universitetsstyret før jul. Utopias reporter ser ut til å mene at forklaringen er besnærende enkel: Flertallet i universitetsstyret er menn. I stedet for å gi seg i kast med denne typen insinuasjoner burde hun tatt seg tid til å be styrets medlemmer (både de mannlige og de kvinnelige) om en forklaring på egen stemmegivning. Her kommer i alle fall min: Hvis det var slik at spørsmålet om tilleggsbevilgning utelukkende handlet om økonomisk vilje til å styrke kjønnsforskningen ved UiTø, eller verdsette det arbeidet som Kvinnforsk har gjort gjennom 10 år, ville saken (og stemmegivningen) vært meget enkel for mitt vedkommende. Slik er det imidlertid ikke. Spørsmålet om Kvinnforsk skal ha en faglig ledelse

krever en rekke prinsipielle avklaringer om hvilken status sentrene ved UiTø skal ha, og om forholdet mellom sentrene og de ordinære fagmiljøene. Denne typen avklaringer kan ikke gjøres "over bordet" i forbindelse med budsjettbehandlingen og var heller ikke utredet på bred basis i de saks-papirene styret ble forelagt før møtet. Fremfor alt var og er det ikke kjent for styret hvordan de enkelte fakultetene stiller seg til forslaget fra Kvinnforsk. Selv om jeg er blant dem som ser verdien av faglig sterke sentre og har stor sans for den modellen man har valgt ved bl.a. Universitet i Bergen, var det derfor umulig for meg å stemme for det fremsatte forslaget. Jeg ser derimot frem til å kunne diskutere saken videre med Kvinnforsk og de andre involverte miljøene ved neste korsvei.

JØRGEN FOSSLAND
UNIVERSITETSSTIPENDIAT, INSTITUTT FOR
FILOSOFI
MEDLEM AV UNIVERSITETSSTYRET

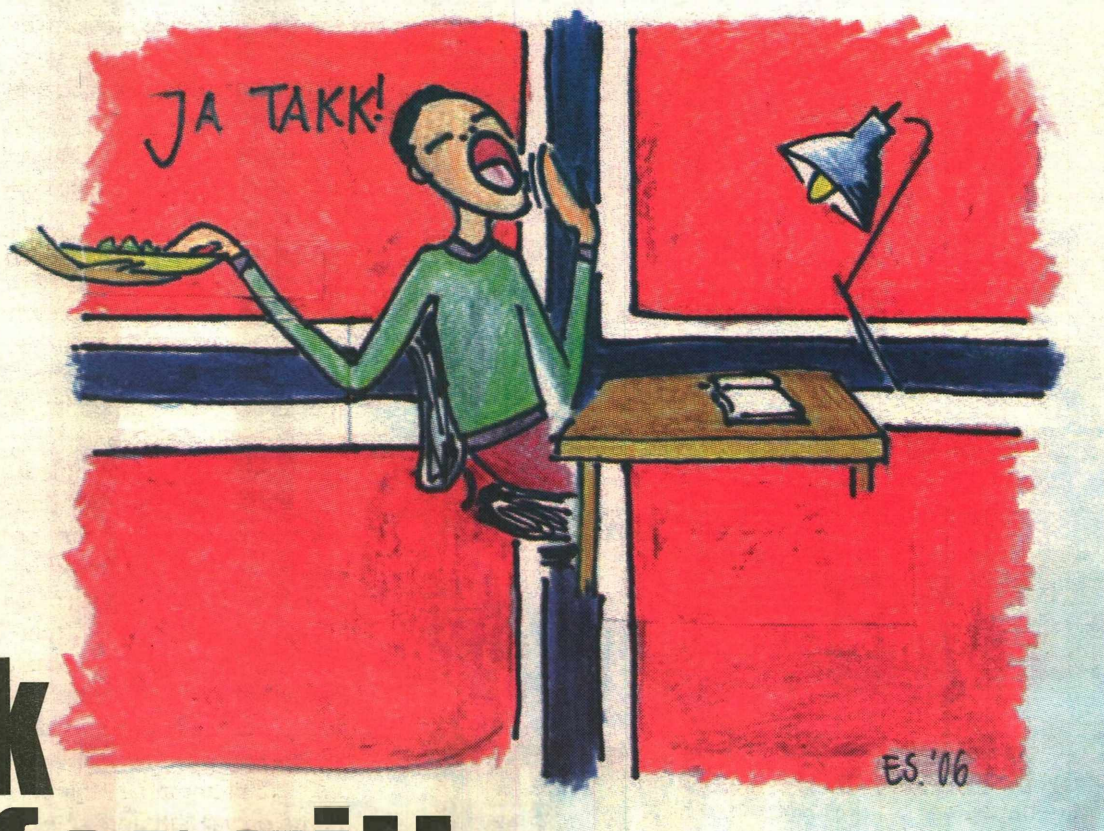
Studentstyret uten politisk innhold?

STUDENTPOLITIKK

Valgdeltakelsen til studentstyret er på et minimum. Interessen blant studentmassene for hvilke vedtak som blir fattet av deres representanter er også faretruende lav. Hvorfor skjer dette? Kan det ha å gjøre med at studentstyret ikke tør fatte vedtak av politisk betydning? Ved studentstyremøtet 25. januar ga mange representanter uttrykk for at de ikke kunne stemme for et forslag om boikott av Israel fordi de ikke har mandat til dette. Det ble sagt at de bare skulle ta seg av direkte studentpolitiske saker. Men å si hvor grensa går er så å si umulig. Kan ikke studentstyret bry seg om ting som eiendomsskatten, buss-tilbudet, arbeidsforholdene for de ansatte på universitetet

eller arbeidsledighet osv? For å drive politikk er det en fordel å se helheten i samfunnet, men et bredere samfunnsengasjement blir tydeligvis for mye for studentstyret. Da vi stemte ved studentstyrevalget trudde vi at vi stemte inn et studentstyre bestående av politisk engasjerte mennesker, og ikke et tamt og kjedelig elevråd som kun bryr seg om antall parkeringsplasser på campus og intet annet.

Hans Kristen Hyrve
Eiven H. Spirdal
Kjell H. Norås
Jon Sigurd Kvellø
Bernt-Ivar Kristiansen
Eivind W. Isaksen
Asbjørn J. Fagerlund
Geir Ivar Johansen
Gunnar E. Kristiansen
Kristin Torgersen

Me som tek det meste for gitt

Når vi begynner på eit universitet eller ein høgskule i Noreg har vi visse forventningar til studietida, som gratis studieplass og studentrettar. Dette er forventningar som studentar i andre delar av verda er milevis frå å kunne ha.

KRONIKK

Utdanning er eit viktig middel til politisk, sosial, økonomisk og kulturell utvikling i alle land. Ei god høgare utdanning, godt

forankra i lokal og nasjonal kontekst, gir folk reiskap for kritisk og sjølvstendig tenking, samtidig som fagleg kompetanse er nødvendig i utviklinga av eit samfunn.

UT I VERDEN + STUDERE = ORIENTERINGSMØTE I NYE BODEGAEN

Tid: tirsdag 7. februar kl 16.15

Sted: Nye Bodegaen, Teorifagbygget, hus 2, plan 1

- ▶ Erfaringer fra studier i Sør Afrika, New York, Peru, Burundi og Ghana
- ▶ Muligheter for økonomisk støtte
- ▶ Gratis vafler og kaffe

Alle er velkomne!

Arrangører: SEMUT og Senter for samiske studier
Kontaktperson: Håkon Fjordland, SEMUT, 77645529

Finansiering

I Noreg er det stor semje om at ei god høgare utdanning skal vere tilgjengeleg for alle. Studiefinansiering frå Lånekassen har gjort dette mulig, og betydninga av ulik sosial bakgrunn har dermed vorte sterkt redusert blant norske studentar. I Zambia er det derimot meir og meir vanleg at ein student har opptil fleire såkalla "sugar daddies" eller "sugar mommies" for å kunne ha råd til å finansiere studiane sine. I bytte mot pengane studentane mottar, må dei tilby ulike "tenestar". Ei følge av dette er ei auke i andelen studentar som får hiv/aids, i eit land der denne epidemien allereie tek livet av mange tusen kvart år. Som norsk student kan det vere vanskeleg å forstå at nokon vil gjere noko så drastisk for å kunne ha råd til å studere. Vissheita om at 86 % av befolkninga i Zambia lever under fattigdomsgrensa, gjer derimot slike handlingar meir forståelege for oss. Mange zambiske studentar ser seg nøyde til å ty til slike handlingar for å kunne få seg ei utdanning. Deira håp er at ei utdanning kan føre til at de seinare vil stå sterkare på arbeidsmarknaden, i eit land der mulegheitene for å få seg ein jobb og kunne forsørje ein familie i utgangspunktet er små.

Som følge av at stadig fleire i Zambia blir smitta av hiv, har studentar i fleire deler av landet tatt initiativ til opplæring og opplysningsarbeid. Gjennom å sette fokus på korleis sjukdommen smittar, rådgiving

i samband med rettar, og konsekvensane av å bli smitta, har dei tatt tak i sin eigen situasjon og jobbar for å sette søkelys på denne problematikken.

Respekt for lokal kultur

Som student i Noreg forventar vi at undervisninga skal ta omsyn til og respektere både den norske kulturen og dei ulikheitene som fins i befolkninga. Som sunnmøring forventar eg til dømes at verken pensum eller førelesningar skal inkludere nedsetjande eller stigmatiserande kommentarar om min bakgrunn. I Nicaragua har studentar frå Atlanterhavskysten opplevd å bli diskriminerte på grunn av språk og kultur. Tidlegare studentar tok tak i dette problemet i 1995, då dei starta det første universitetet i regionen. URACCAN-universitetet tilfredsstillar i dag dei same krava som andre universitet i Nicaragua, samtidig som undervisninga går føre seg på fleire språk, og kombinerer vestleg og såkalla "tradisjonell" kunnskap.

Demokrati

Du stemte kanskje ikkje ved siste val til studentparlamentet, eller ved rektorvalet. Men hadde du mista mulegheita til å stemme, ville du forhåpentlegvis ha protestert. I Zimbabwe er det president Mugabe som utnemner rektorar ved samtlege offentlege universitet. Studentar som protesterer mot dette, eller velgjer å organisere seg for å kunne påverke sin egen studiekvardag, vert kasta ut frå universiteta. Mange

har også blitt kasta i fengsel og torturert.

Studentar har tradisjonelt vore ei gruppe som er aktive, og kritiske, i samfunnsdebatten. Medan vi som studentar i Noreg tek det for gitt at vi skal kunne ta del i styringa av landet, vert zimbabwiske studentar forfylgde dersom dei protesterer mot regjeringa. Under slike forhold er det utruleg å sjå at dei zimbabwiske studentane aldri gir opp. Sjølv om dei risikerer livet.

Takk for tiarane!

SAIH støtter dei som jobbar for å oppnå det vi som norske studentar tek for gitt. Vi støtter mellom anna URACCAN-universitetet i Nicaragua, lærarutdanning med urfolksperspektiv i Bolivia, og hiv/aids-arbeid blant studentar i Zambia og Zimbabwe. Eit anna viktig tiltak er støtte til og beskyttelse av studentar i Zimbabwe som har blitt utvist frå sine lærestader på grunn av sin kamp for student- og menneskerettar, mellom anna ved å gi desse mulegheit til å studere over internett ved andre universitet i regionen. Dette kan vi gjere takka vere dei 120.000 studentane som kvart semester støtter arbeidet vårt. Takk for tiarane!

KATHRINE SUND, LEIAR SAIH (STUDENTENES OG AKADEMIKERNES INTERNASJONALE HJELPEFOND)

ILLUSTRASJON: ELISABETH SVEISTRUP

Det harde samfunn

VERDISYN

En tusenlapp, et klapp på skuldra og en skeiv kommentar har fått debatten om fattigdom og ulikhet i Norge til å blusse opp for en stakket stund. Vi nordmenn liker å tro at vi er indoktrinert med likhetstanken fra fødselen av. Er vi så egalitære som vi skulle tro? Hva slags mekanismer er det egentlig som styrer adferden vår? Hva slags verdier hviler samfunnet vårt egentlig på?

ILLUSJONEN

De fleste av oss opplever barndommen som en lykkelig tid. Vi er omgitt av tillitspersoner, føler trygghet - og vi blir oppdratt i en beskyttet tilværelse. Verdier som det å ha omtanke, tro godt om andre, samhold, ærlighet, måtehold og rettferdighet blir tidlig innprentet i oss. Dette er dypt forankrede kristne og humanistiske grunnverdier, som vi tolker som universelle. De gjelder alt og alle i hele verden. De er også knyttet til både den materielle og emosjonelle sfære. Vi lærer opp til å tro på at

livet dreier seg om å dele og gi av seg selv - både materielt og følelsesmessig.

VIRKELIGHETEN

Virkeligheten lærer oss noe annet:

Dersom du tror godt om andre - da er du naiv. Og ja - du BLIR lurt.

Har du et ønske om å dele med andre - forvent ikke takk, men vær forberedt på å miste alt. Forventer du rettferdighet - vær forberedt å møte utroskap, kynisme og logikken om den sterkeste rett.

Leter du etter måtehold og samhold - innstill deg på fråsing og individualisme.

MARKEDET

Samfunnet vi lever i ligner stadig mer et marked. Markedslogikken bygger på teorien om at menneskers handlinger styres ut fra ønsket om maksimering av egennytten. Den enkelte ønsker å hente ut det som gagnar han eller henne maksimalt - i enhver situasjon til enhver tid.

Fokus på denne logikken er så intens at den gjør livet til en alles kamp mot alle. Den gjør seg gjeldende ikke bare på den materielle plan - men også sosialt og emosjonelt. Vi gir ikke lenger av oss selv uten forbehold - verken i form av omsettelige midler eller gjennom menneskelig engasjement. Vi opptrer som investorer - vi vil ha noe igjen både for å investere våre materielle og emosjonelle goder. Det er ikke lenger snakk om et bytteforhold - vi skal ha igjen med størst mulig fortjeneste, og vi takler svært dårlig å tape.

En samfunnsbærende logikk som fremlesker verdier som kynisme, råskap og egoisme fører

med seg en ekspansiv individualisme. Individualisme fører til mangel på sosiale relasjoner, som ofte resulterer i økt ensomhet. Ensomhet er en sterkt medvirkende faktor knyttet til forekomsten av psykiske lidelser som depresjon og angst. Det er dette taperne i samfunnskampen får slite med.

CREDO

Barndommens illusjoner er definitivt lagt i grus. Både hjerte og sjel kan jo gripes av angst og vantro når en innser at det verdigrunnet hele oppdragelsen er tuftet på overhodet ikke lar seg forene med den voksne virkelighet. Det viser seg å være to helt adskilte verdener. Så - foreldre, barnehage og skole - gi avkall på ubrukelige og anakronistiske verdier, gjør ikke den bjørnetjenesten det er å innprente dyder og god oppførsel hos barn og unge. Forbered dem heller på det som venter; lær dem tidlig å bruke albuene - da skjønner de hva livet dreier seg om. Vælg du idealisme og nestekjærlighet har du allerede tapt.

KENNETH MIKALSEN
STUDENT, 3. ÅR BA
ENGELSK/STATSVITENSKAP,
UNIVERSITETET I TROMSØ.

FRIDA - En vekker for UiTø

PUBLISERING

Bølgene har gått høyt etter innføringen av Frida. Det nye registreringssystemet for forskningsdata og de tilhørende ordningene for rangering av vitenskapelige publikasjoner er blitt utsatt for massiv kritikk, bl.a. i Utopia og Tromsøflaket. Mye av den fremsatte kritikken er åpenbart berettiget: Det er innfløkt å registrere visse typer publikasjoner i Frida, det er flere publikasjonsformer som urettmessig faller utenfor, og

kriteriene er skreddersydd for publiseringsformene til enkelte forskningsområder (eks medisinsk biologi) mens det er langt dårligere tilpasset tradisjonene i andre fag (eks: filologi). Ingenting av dette bør imidlertid få oss til å avskrive verdien av systemet eller tallmaterialet det frembringer. For det første er det all grunn til å tro at flere av problemene ovenfor er barne sykdommer som innen relativt kort tid vil være kurert. For det andre er det allerede i dag (selv med de forbehold vi må ta for feilregistrering i enkelte fag),

mulig å lese ut noen svært interessante tendenser fra det nasjonale tallmaterialet - ikke minst hvis tallene fra Frida holdes opp mot andre relevante data. For UiTø's vedkommende er særlig følgende tendens slående: Forskningsmiljøene i Tromsø har gjennomgående færre registrerte publikasjoner enn tilsvarende miljøer i Oslo, Trondheim og Bergen. Dette til tross for at vitenskapelig tilsatte ved UiTø har den desidert gunstigste forskningsterminordningen og til tross for at antall studenter pr. vitenskapelig

tilsatt er langt lavere ved UiTø enn ved de andre institusjonene. Bak de nedslående tallene skjuler det seg både en mengde enkeltstående forskere som trekker gjennomsnittet ned. Men det skjuler seg også fagmiljø der store deler av staben var uten registrerte publikasjoner i 2004. Dette er opplysninger det er all grunn til å ta inn over seg. Én ting er den finansielle siden av saken. Med den nåværende finansieringsmodellen for universitetssektoren vil UiTø årlig tape flere titalls millioner på den forskningsbaserte bevilgningskomponenten dersom tendensen fortsetter. Det mest alvorlige er likevel at lave publikasjonstall over tid vil være en klar indikasjon på at det forskes mindre ved UiTø enn andre steder, og at UiTø i

forskningssammenheng plasserer seg i det nasjonale bunn-sjiktet. Det er derfor all grunn til å imøtese med spenning den nært forestående offentliggjoringen av forskningsdata for 2005. Hvis den negative trenden fortsetter for fagmiljøene i Tromsø, bør startskuddet gå for en helt annen debatt enn den som så langt har ledsaget dataene fra Frida.

JØRGEN FOSSLAND
UNIVERSITETSSTIPENDIAT, INSTITUTT FOR
FILOSOFI
MEDLEM AV UNIVERSITETSSTYRET

Reisebyrået
for studenter!

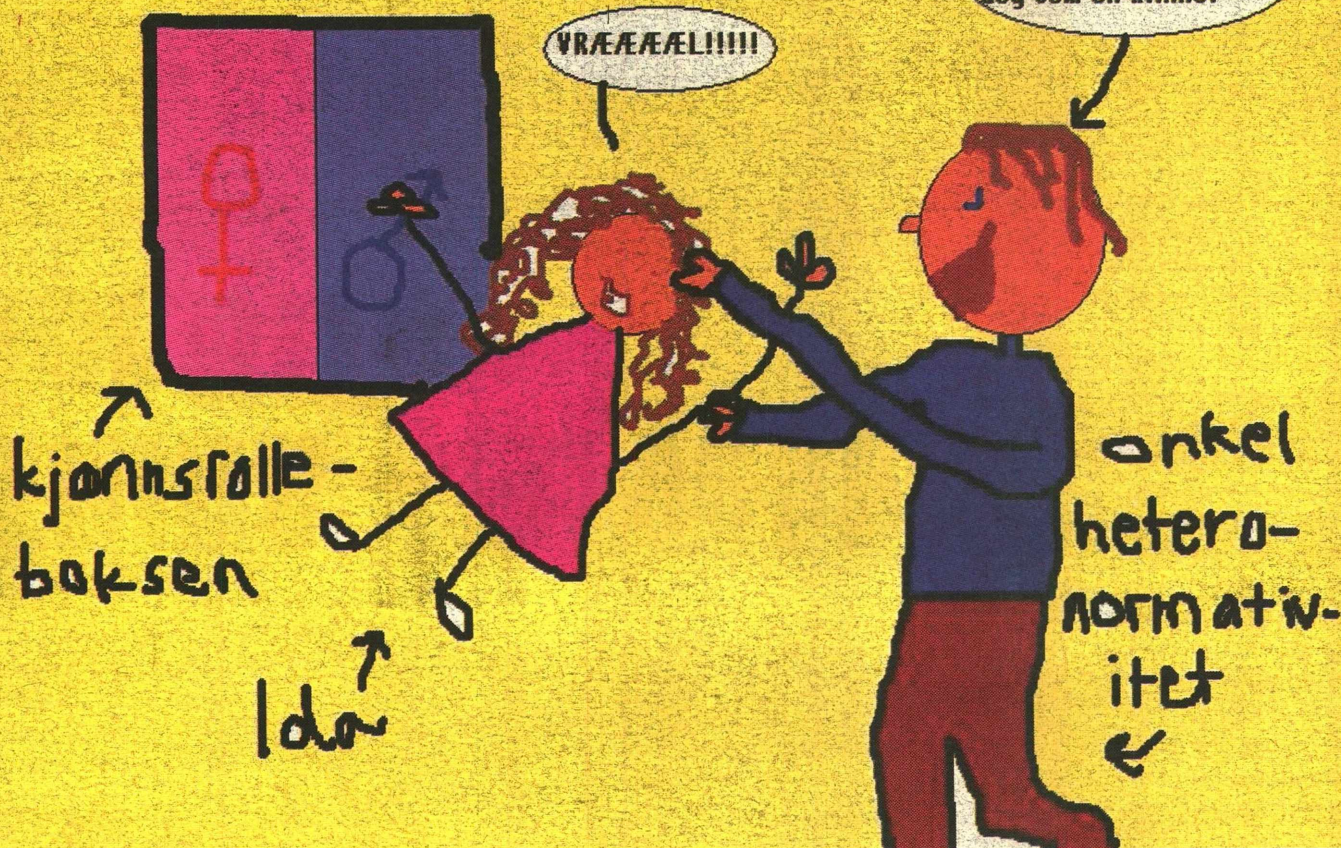
KILROY
travels

VINN REISE!
Tips Utopia og vinn
reisegave- kort fra
Kilroy.

Tlf: 77 64 59 00/
48 22 16 40
epost: tips@utopia.no

Kills Kjønnsnøytrale Kruseduller

ONKEL HETERONORMATIVITET PRØVER Å PRESSE IDA INN I KJØNNSROLLEBOKSEN. MEN IDA FÅR IKKE PLESS...

AB VIA

Utopia i neste utgave

Redaksjonens nye lokaler lider under lokal oppvarming, og drivhuseffekten i kontoret på Teorifagbygget har nådd et irreversibelt nivå.

- Diskusjonen raser om hvorvidt oppvarmingen er menneskeskapt eller om dette skyldes tilfeldigheter. Vi har uansett sett oss nødt til å skifte navn på avisa, forklarer Redd Aktør i Tropisk, Klemme Askeladd.

Utopia om 1 år

Nok en gang har utsendte journalister forsøkt å ta seg inn i Finland, noe som denne gangen gikk overraskende knirkefritt. Dessverre har ingen i ekspedisjonen foreløpig returnert, men vi har oppnådd telefonkontakt med feststemte journalister. - Bhiliiiig SCHPRIT!!! SUUUOOOOOIIIIIIII, melder Therry Mette Marit Lindsletten via sin Nokia 960/0

Utopia om 3 år

Studentrattet har vedtatt å stille som medarrangør i nasjonalt seminardebattmøte "Boikott Sverige", med 17 mot 5 stemmer, på grunnlag av følgende resolusjon: "Fra og med 01.02.2009 boikotter Studentrattet alle svenske varer på bakgrunn av Sveriges okkupasjon av Jämtland og Härjedalen, og fordi de ødelegger norsk økonomi gjennom grensehandel." - Jeg er helt klart for denne boikotten. Sverige har undertrykt oss lenge nok, kommenterer historiestudent Åge Willy Monsen.

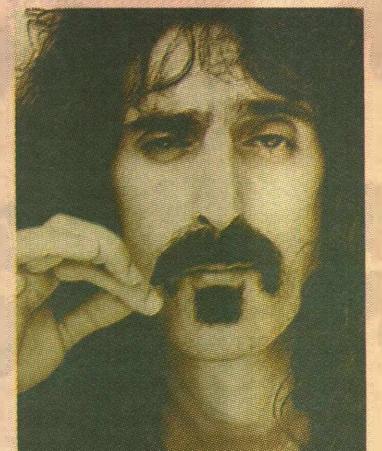
Utopia om 100 år

Lokal oppvarming og støtte til Studentrattets boikott av Norge, har ført til at Utopia nå har flyttet til Rovaniemi. - Her lever vi som konger. Billige drikkevarer, for ikke å snakke om et behagelig vinterklima. Visste dere forresten at Nissbert egentlig er muslim?, spør Rottbert Vannvogn Utpåkjøret i sin reisereportasje "Eight Deadly Shots - Sauna og sprit i Suomi!"

Manøvers Meningsløse Maleri

Genisitetet

«- Rock journalism is people who can't write talking to people who can't talk for people who can't read.»

- Frank Zappa

Metal vs. Punk

FILMDUELLEN

METAL: A HEADBANGER'S JOURNEY

CANADA 2005

REGI: SAM DUNN

MED: ALICE COOPER, BRUCE DICKINSON, RONNIE JAMES DIO, TONY IOMMI, GEDDY LEE, LEMMY, DEE SNIDER, TOM MORELLO, NECROBUTCHER, JAMES 'MUNKY' SHAFFER, ROB ZOMBIE, M.F.L.

PUNK: ATTITUDE

UK/USA 2005

REGI: DON LETTS

MED: JELLO BIAFRA, BOB GRUEN, CHRISSE HYNDE, JIM JARMUSCH, MICK JONES, WAYNE KRAMER, GLEN MATLOCK, THURSTON MOORE, TOMMY RAMONE, CAPTAIN SENSIBLE, SIOUXIE SIOUX, M.F.L.

To av de mest populære filmene på TIFF blant det musikkelskende Tromsøpublikummet, var naturligvis dokumentarene *Metal: A Headbanger's Journey*, og *Punk: Attitude*. Som de fleste skjønner dreier innholdet i begge filmer seg om spesifikke musikksjangere, og i stor grad er de begge lagd over samme lest, nemlig gjennom å intervjuer en rekke av sjangrenes store og litt mindre helter. Noe som i utgangspunktet virker svært interessant. Men til saken; hva liker vi best? Skitne punkere eller selvhøytidelige metallere?

TEKST INGVLID BUHAUG, GLENN FAGERVIK, ANDREAS MYRVOLD

Andreas: *Metal: A Headbanger's Journey* var den første filmen jeg så på TIFF i år, og jeg må få si at siden jeg ikke hadde lest mye om den på forhånd, ble jeg rimelig raskt imponert over hvor mange kjente navn regissør Sam Dunn har greid å få i tale. Ikke at Don Letts har gjort en dårlig jobb heller, men jeg er kanskje litt inhabil.

Ingvild: Et veldig kult prosjekt, og veldig bra at så mange artister gadd å bli med. Men jeg ble skuffa, egentlig. De

gamle heltene var alle så skikkelige og ordentlige.

Andreas: Ja, men da er det selvfølgelig *Punk: Attitude* du snakker om. Noe av poenget var hvilken retning sjangeren hadde utviklet seg siden starten helt tilbake til band som Stooges. At "Punken" i dag er såpass polert er jo ikke noe sjokk, og man kimses ikke med størrelser som Thurston Moore og Jello Biafra for eksempel. At de ikke er "punk" nok har jo en naturlig forklaring, akkurat som det kommer frem i filmen; Punkten døde i 1980.

Ingvild: Og takk for det!

Andreas: *A Headbanger's Journey*, derimot, hadde jo flust med diehard metallhoder, av både den gamle og nye skolen. Ikke minst var jo Gaahls udødelig svar på spørsmålet "What inspires you?" et av filmens ubestridte høydepunkter. Det burde være mer eller mindre umulig å svare "Satan", for så å ta en langsom sipp av det gedigne rødvinsglasset, i fullt alvor. Men det kunststykket greide han altså å gjennomføre.

Ingvild: Nordmenn er gale. Jeg følte nasjonalismen svulme i meg da jeg forlot kinosalen. Absolutt alle de norske banda gjorde gode positurer i filmen. Jeg ser verdien i å opprettholde mystikken og myten rundt metal, og ikke gi etter og bli så politisk korrekt. Den store forskjellen mellom disse to filmene var humoren i *A Headbanger's Journey*.

Glenn: Som ungt metallhode tidlig på åttitallet kjente jeg meg igjen i store deler av filmen. Det er litt rart å ha hørt på noen av disse bandet i mer enn tjue år, men det har jeg altså gjort. Høydepunktet i filmen var vel da min store helt i 1985 (jeg var tolv år da), Dee Snider, la

ut om sitt innlegg i høringen om sensur i det amerikanske senatet på åttitallet. Han satte Tipper Gore og alle de andre som tolket tekstene hans i det vide og det brede, ettertrykkelig på plass. Helter kom og gikk i hele filmen. Og alle metallens klisjeer ble tatt på kornet. Heldigvis viste det seg at de største tegneserieaktige heltene på åttitallet hadde mengder av selvironi i forhold til det de holdt på med. Det samme kan vel ikke sies om dagen norske svartmetallscene, he he.

Andreas: Selvironi var å spore hos punkerne også, og det kommer jo for en dag at posering og image fremfor genuinitet ikke er en ny ting. Men utover intervjuene med de ulike stjernene, som for så vidt var interessante i begge filmene, vil jeg nok påstå at det er *A Headbanger's Journey* som helt klart fremstår som den sterkeste filmen. Grunnen er at den har en mye klarere agenda og presentasjon, for ikke å snakke om interessant utvikling.

Ingvild: Ja, headbangerne vinner. Punkdokumentaren passer best for NRK2.

Nye redaktører i nye lokaler

Utopia har byttet ut både nyhets- og ansvarlig redaktør etter nyttår. I tillegg har vi flyttet inn i nye lokaler i Teorifagbygget.

TEKST: ANDREAS MYRVOLD

Begge de nye redaktørene er rekruttert fra Utopias egne frivilligrekker, og har allerede overlevd årets første utgivelse og en kaotisk flytting av desken. Nyhetsredaktør og student ved statsvitenskap Emilie Ekeberg er 23 år, og egentlig dansk mens ansvarlig redaktør og filosofistudent Clemet Askeheim kommer fra Gjøvik. De har sannsynligvis funnet seg godt til rette i lokalet ved siden av

Bodegaen.

Paradigmeskifte

Hvordan trives dere i det nye lokalet?

– Bra egentlig. Godt og varmt her. Jeg synes det er koselig at alle sitter og jobber i samme rom, i motsetning til på gammeldesken. Og siden vi har fått kontor i teorifagsbygget kommer folk innom oftere enn før. Det er ekstra koselig at IT-mannen sover så søtt på sofaen, forteller Ekeberg.

Så det er levelige forhold?

– Ja, så absolutt. Vi sliter fortsatt litt med etterdønninger etter flyttinga, men bortsett fra litt datatrøbbel, litt rot og tilpasningsvansker som følge av lokale klimaendringer, går det veldig greit. Forresten blir vi forstyrta oftere enn før,

men det er jo bare hyggelig, sier en avslappet ansvarlig redaktør.

Er dette også noe av grunnen til at flyttingen fant sted?

– Ja, er vel et poeng å være der det skjer når man skal snuse fram nyheter. Breiviklia er jo nesten en liten dagstur fra det pulserende studentlivet i Bodegaen, bekrefter Ekeberg.

Godt kvalifiserte

Travelt opptatt med å gjøre en siste korrekturlesning på den nye utgaven, greier det nye radarparet likevel å avse tid til å svare på et par spørsmål. Det skal vise seg at begges akademiske bakgrunn nok kan ta mye av skylden for at de nå sitter i sine respektive stillinger.

Askheim, du som er filosofistudent, forhold-

der du deg mest til Anaximanders primale kaos eller Kants moralfilosofi i din journalistikk?

– Jeg kjenner ikke så godt til Anaximanders prinsipper, men jeg forholder meg ikke til Kants moralfilosofi. Jeg forholder meg bare til "Vær varsom plakaten", hehe... Eller jeg gjør jeg egentlig det?, filosoferer Askheim.

Og du Ekeberg. Hvor stor nedslagskraft tror du avisen din har, den nåværende studentpolitiske situasjon tatt i betraktning?

– Eh...Vet ikke. Det er ikke så lett å svare på, sier en diplomatisk Ekeberg.

Tror du det er noen som leser avisa da?
– JA! Jeg tror alle studenter gleder seg som små barn på julaften hver gang avisa kommer.

CLEANING WOMEN,
STRUT
19.01.06

Space in your face

konsert Fra planeten Clinus kom det kliniske husholdningslauget på besøk til byen nok en gang for å spre en eim av grønnsåpe. Åstedet for kveldens rengjøring var merkelig nok *Strut*, en plass med tidenes mest gigantiske bar midt på dansegulvet, som vokalist CW04 også påpekte. Til tross for at denne installasjonen utvilsomt stod noe i veien for publikum, greide vaskedamene på kort tid å skape en meget bra stemning, selv om arrangementet bar preg av å være en festivalhappening mer enn en konsert.

Atmosfæren kan best beskrives som litt bisarr, både på grunn av bandet og et lite homogent publikum. Likevel ble de fleste raskt varme i trøya, og bandet kan sies å ha hatt en viss utvikling siden sist de besøkte byen. CWs mest karakteristiske trekk er de spesialtilpassede tørkestativene, som i prinsipp brukes på samme måte som en vibrafon, oftest sammen med en rekke effekter for å skape ulike lyder.

Det tekniske nivået hos artistene er høyt, låtene er oftest noe progressive, og mange raser av gårde i høyt tempo og stor intensitet. CW er likevel mest fengende på de lange og suggerende partiene, der paralleller kan dras til stonerrocken når det gjelder låtoppbygning, selvfølgelig med et helt annet sound. Det er ganske vanskelig å sette lydbildet i bås, men visse elementer fra band som Primus, Düreforsøg og Motorpsycho på sitt mest thereminske er vel å spore, men stikkordet er space. Vel å merke var lyden i lokalet overraskende god, noe som absolutt bidro til å gi en god opplevelse.

Disse finnene er en gjeng dyktige brukerkunstnere og musikere, som i kombinasjon med et lydmannskap i storform ga et taknemlig publikum en spesiell opplevelse.

ANDREAS MYRVOLD

PANSERKRYSSEREN POTEMKIN VS. CLEANING WOMEN
VERDENSTEATERET
20.01.06

Mesterlig tolkning av klassiker

stumfilmkonsert Det mange musikkelskere og filminteresserte kanskje vil karakterisere som et av TIFFs høydepunkt fant altså sted på Verdensteateret, en sal med plass til knapt 200 mennesker, som av den grunn naturligvis var utsolgt og stappfull. Det er forståelig at en slik happening ble lagt nettopp dit, med tanke på lokalets opprinnelse som stumfilmteater, men samtidig er det nok mange som ergret seg over at de ikke fikk muligheten til å oppleve en slik sjeldenhet som denne type konsert er. Når bandet i 2004 la soundtracket til *Aelita, the Queen of Mars* på gamle Fokus kino, var det for et så godt som fullt hus, og det er liten grunn til å mistenke at de ikke skulle greid å fylle like mange seter en gang til, for eksempel i storsalen på Kulturhuset, eller Fokus 1.

Sergej Eisensteins klassiker *Panserkrysseren Potemkin* fra 1925 er så godt som skapt til CWs lydbilde, eller omvendt. Temaene bandet velger til hver scene er langt fra tilfeldige, og gjennom bevisst spenningsoppbygning og dramatiske skifter greier de faktisk å gi filmen en ekstra dimensjon. Det som skiller denne opplevelsen fra *Aelita*, har i første rekke å gjøre med filmens lengde, da den er en god del kortere. Dette bidrar til at temaene ikke blir forslitt, slik de hadde en tendens til på sistnevnte film, der det i verste fall kunne helle mot kjedelig i visse partier når gjenbruket av temaer begynte å gjøre seg gjeldende.

Så lenge man i store deler av filmen ikke la merke til bandets tilstedeværelse, må de sies å ha gjort en glimrende jobb.

ANDREAS MYRVOLD

MANDERLAY
REGI: LARS VON TRIER

Slaveriets frihet

film Film nummer to i Lars von Triers trilogi "Amerika- det lovede land" har nådd lerretet, og juryen har funnet den verdig, en knakende god film! Filmen bærer tittelen *Manderlay*, og for dere som skjønte at *Dogville*, trilogiens første film, var et glitrende Trierisk mesterverk, er *Manderlay* filmen det ikke går an å la være å se. Vi følger fortsettelsen om Grace, som bare vil ha en rettferdig verden og som vil ty til alle midler for å få det slik. Historien bringer Grace til det lille samfunnet Manderlay, hvor forholdene virkelig er lagt til rette for Grace sin idé om en rettferdig verden. Hun plukker med seg sin andel av sin fars gangsterliga, og tungt væpnet går hun inn i Manderlay for å rydde opp i det lille samfunnet, hvor slaveriet, undertrykkelse og ekstrem forskjellsbehandling fremdeles råder, til tross for at det har gått 30 år siden avskaffelsen av den tyranniske ordningen. Hun snur opp ned på hele strukturen i Manderlay. Hun tar makten fra den regjerende familien, opphever slaveriet, innfører full likestilling, organiserer arbeid, og ikke minst presenterer hun det frie folks grunnvoll for et rettferdig samfunn for de avsatte slavene; demokratiet. Ja, saker og ting endrer seg drastisk og fort. Litt vel fort skal det vise seg. Kanskje er det ikke så lett å være Gud, og kanskje er ikke fri vilje bare en ren velsignelse? *Manderlay* tar opp viktige tema som har preget, og som fremdeles er sentral i amerikansk politisk historie. Filmen innehar i tillegg til en meget solid historie, elementer med kvalitet og original tyngde som bare Lars von Trier er i stand til regissere frem. Konseptet fra *Dogville* er videreført, og det er vel så interessant nå som da. God film!

FRITHJOF EIDE FJELDSTAD

Religionsviter Arild Klockervold sprer om seg med kunnskap og gode tips.

Gert Nygårdshaug: Mengele Zoo (1989)

Denne boka leste jeg i fjor vår, og jeg har brukt det siste året på å anbefale den til stort sett alle jeg har diskutert bøker med. *Mengele Zoo* er første bok i en trilogi som ble avsluttet for et år siden, men kan også leses frittstående. Boka tar utgangspunkt i overgrepene mot natur og mennesker i Sør-Amerika, og forfatteren kombinerer krass samfunnskritikk med dyptgående innsikt i problematikken. Dette er likevel mer enn sosialrealisme. I sin magiske realisme kombinerer Nygårdshaug de grusomme detaljene med det eventyrlige og vakre, uttrykt gjennom gaia-symbolikk og en drøm om en ny verden. For å gjøre visjonen til virkelighet, angriper hovedpersonene etablerte maktstrukturer med strategiske terroraksjoner og mediamakt.

Boka er original og velskrevet, og særdeles aktuell i disse terrortider, bl.a. fordi den inntar et noe uvanlig perspektiv: sympatien ligger hos terroristene.

System of a Down: Hypnotize (2005)

Jeg er en stor fan av System, men den siste skiva deres har ikke helt klart å hypnotisere meg. *Hypnotize* skulle komplementere *Mezmerize*, som kom ut i fjor vår, men det er tydelig at det beste materialet gikk med til sistnevnte album. Gruppen spiller fortsatt aggressiv rock med harmoniske partier og systemkritiske tekster, og teknisk briljerer de fortsatt, men jeg sitter igjen med følelsen av å høre på ekstramateriale. Greit å høre på, men ikke genialt.

The Imp (Tsjekkia, 2005)

Dette ble min favoritt på årets filmfestival. Et familiedrama med alvorlige undertoner, der all samtale er erstattet med – vel, andre lyder. Dette bidrar til å gi filmen et absurd og komisk uttrykk, som forsterkes av en slags nisse (en *imp*) som tidvis blander seg inn, akkompagnert av en melodi som kunne stammet fra tsjekkisk barne-TV. Scenen der den sittende på en gris rir inn i månedgangen sammen med familiens ni-årige datter er ubetalelig – håper det blir mulig å få tak i denne filmen senere!

ARILD KLOCKERVOLD

Frokost er fett!

Jeg har resignert, fullstendig og totalt. Hva er det med alle disse meningsfylte norske og utenlandske filmene som liksom skal sette oss på plass samfunnsmessig, som skal gjøre et inntrykk for all tid eller enda verre: filmer som får damer til å sutre og grine. *Jesus!* sukket den mannlige publikummeren høylytt under "Englenes by" da den rullet over lerretet for noen år siden.

TIFF har passert oss og de aller fleste har vel fått med seg en og annen film. Jeg og en haug andre skulle se "Panserkrysseren Potemkin vs. the Cleaning Women". Filmen, godt akkompagnert av guttene fra de finska skogarna, skremte vannet av meg. Tenk å plassere en død matros på land og legge en håndskreven lapp på brystet hans der det står noe sånt som: "For en skvett suppes skyld". Vel, hovedpoenget i denne særskilte makabre filmen var vel båten Potemkins sine matrosers revolusjon mot den kyniske ledelsen. Jeg gikk like så godt hjem med senket blikk og en uggen følelse inni meg.

Hjemme på det over- koppede bordet ligger julegaven fra min søster. En DVD. Alltid velkommen inn i min stue, tenkte jeg frydefullt. Jeg kan like godt si det med en gang: *The Breakfast Club* er genial for deg som vil se en banalt enkel film fra 80- tallet der de fem karakterene er innen sjangren "enten sort eller hvit" (altså ingen middelvei). Du ler en god del, spesielt om du selv har vokst opp på 80- tallet eller om du har søsken som gikk i skjørt dratt langt opp på midjen eller überstore gensere. De fem er en jente- soss som er rik (hva ellers?), og spiser sushi til lunsj. Den andre jenta er ei som av de andre fire karakteriseres so en wierdoe ettersom hun lager lyder i stedet for å prate. Så har du tre gutter; en sporty og muskuløs, en nerd med college-genser som lever og ånder for hvilke karakterer han får, og en kriminell typisk rakker som finner på sprell. Disse fem ungdommene samles og forenes da de må møte på skolen en lørdags morgen for å sone de ugjerninger de har begått.

Vel, rektoren kan bare gå å legge seg, for ungdommene med sine ulike personligheter sørger for at dette blir en lite kjedelig lørdag for de. Rektoren stresser selvsagt ræva av seg og får vel et par indre hjerteatakk av elevenes stunt, som blant annet handler om sex, hasjrøyking i kantina og noen tradisjonelle pek rettet mot ledelsen. Det hele blir i god stil toppet med klining og romantikk. Med god erfaring og med sanne ord kan jeg anbefale denne filmen. Ja, hvis du vil ha en enkel, morsom film med en god moral. Kanskje får tankene en pause, for akkurat tenking blir det vel nok av på campus og over bøkene.

ELLEN VÅRTUN

POFFACE
ELEVEN PIECES OF A BROKEN HEART
CCAP 2006

Nusselig er stusselig

plate 20. februar slippes denne plata av Stavangertrioen Popface, som debuterte med albumet "Buck" i 1995. Med *Eleven Pieces of a Broken Heart* presenterer Popface mer harmonisk pop med akustiske gitarer, som dessverre tidvis blir ganske kjedelig. Første singel fra albumet heter "In the Night" og er sammen med "Easy Falling" og "Teardropping" de tre, - om kanskje de eneste - sterkeste låtene på albumet. Her spilles det god og behagelig pop som ikke blir like langtekkelig og kjedelig, slik som resten av låtutvalget.

Dette er en skive du så absolutt ikke bør sette på når du har vorspiel, med mindre du ikke vil at gjestene dine skal sovne, bli oversentimentale eller rett og slett bare gå. Denne skiva passer mye bedre på sene mørke kvelder når du leser til eksamen eller bare vil slappe av. For de som er i det mer emosjonelle hjørnet kan dette sikkert også passe bra, men du blir neppe mindre deprimerert av å høre på dette.

Hvis du liker nusselige band som Keane og Coldplay kommer du sikkert til å like Popface også. Er du i likhet med meg mer fan av raskere og hardere former for rock, anbefaler jeg deg å styre unna denne skiva, den blir rett og slett for kjedelig. Dette er ikke dårlig eller grusomt å høre på, men jeg er redd denne plata blir fort glemt.

BENEDIKTE AAS

THE STROKES
FIRST IMPRESSIONS OF EARTH
ROUGH TRADE (2006)

Whisky og pastell

plate The Strokes har på ny gitt ut album, og dette er det tredje i rekken. Debutalbumet *Is This It* kom i 2001. Dette albumet skulle sette mye av standarden for det som har kommet av rock i de senere år. Etterfølgeren *Room On Fire* ble bare møtt med likegyldighet. På dette albumet står mye på spill for New Yorkerne. Er The Strokes tilbake med ett nytt forsøk på å videreføre deres gamle gode oppskrift igjen? Nei da, det har gått fem år - de har lært!

The Strokes har beveget seg inn på et nytt spor, uten å forandre retning. På *First Impressions of Earth* har de hentet mer inspirasjon fra 80- enn 70-tallet, som på de to foregående skivene. Følgen av det er blitt et lettere, muntre, new wave-inspirert lydbilde. Men frykt ikke, dette er ikke noe sukkerspinnalbum. Vokalen

til vokalist Julian Casablanca bærer fortsatt preg av at han med korte intervaller beveger seg til bunns i whiskyglasset. The Strokes er fremdeles seg selv, bare med en smule 80-tallsflørt. Selv om det ikke er alle sangene som sitter i mine ører, er dette flotte saker, og jeg vil gjerne fremheve singelen "Juicebox" som en velprodusert, tøff og flott sang hvor riffene sitter som et smell. Førstespor "You Only Live Once" vil jeg nominere til den snille, muntre sangen. Dette albumet har sine skavanker, men ærlig talt - det er tross alt the 80's baby!

STIAN JOHANSEN

MINOR MAJORITY
REASONS TO HANG AROUND
BIG DIPPER RECORD, 2006

Unødvendig

plate Oslo gutta i Minor Majority har sluppet sitt fjerde album. Under et tv-intervju uttaler de hvordan de ønsker å komme bort fra pop-melankoli stempelet, for de er i følge seg selv et rockeband. Akkurat her må jeg bøye meg framover og hente pusten, så godt har jeg ikke flirt på lenge. Men latter blir fort avløst av gråt, eller kanskje likegyldighet. De har verken oppfunnet kruttet eller utviklet seg selv og sounden merkbart. Punkt 1: Dette har vi hørt før. Det høres ut som plata før og den før der igjen. Punkt 2: DETTE ER IKKE ROCK! Blasfemi og feilbruk av slike terminologier sees ikke på med blide øyne. Men sett bort i fra det er dette nok et velsneakra album. De er, enten de vil eller ikke, gode på pop-melankoli. "Come Back To Me" har allerede rullet å surre seg fra eteren og inn i et hode eller to. Låtvalget er bra og det høres ut som Minor Majority, ingen tvil om det. Den behagelige vokalen står fortsatt i sentrum og de visepregede tekstene blir båret fram på velformede melodier. Jenter som kommer og jenter som går, kjærligheten og livet står fortsatt i sentrum. Det er ikke at plata er dårlig, den er bare så forferdelig lik sine forgjengere.

THERESE-MERETE LINDSETH

HÅKAN HELLSTRÖM
NÅT GAMMALT, NÅT NYTT, NÅT LÅNAT, NÅT BLÅTT
EMI

Håkan, en bra mann!

plate Gladgutten fra Sverjen, landets svar på vår egen Morten Abel, har nok en gang bidratt til Söta Brors BNP, og det kan virke som at det slettes ikke var noen dum idé. Håkan (vi må jo bare kalle han Håkan) svikter sjeldent når han bestemmer seg for å sette sine lyttere i humør og stemning. Melodilinjene er

enkle, akkordbruken likeså, rytmen svinger lett og luftig, og dette er vider finurlig sammensatt og nøye heklet, slik at både lydbildet og låtene i sin helhet gir deg en slags følelse av man rett og slett føler seg happy! HAPPY HAPPY HAPPY... Tekstmaterialet er imidlertid ikke fullt så lystig. Det er seriøse saker den godeste spretten med hatt og kas segitar tar opp. Håkan har etter alt å dømme vært gjennom en del kjipte for elskelser og dessuten forsynt seg godt av fatet med andre av livets skuffelser. Dette danner da fundamentet for hva all stor kunst trenger, kontraster. Mens tekstene beretter om en manns større og mindre depresjoner, tilfører den musikkalske delen og arrangementene låtene et lystig preg, og det er akkurat som om hele elendigheten forsvinner, meget frigjørende. Den nye plata har fått tittelen *Nåt Gammelt, Nåt Nytt, Nåt Lånat, Nåt Blått*. Nøyaktig hva dette innebærer kan være vanskelig å skjønne, men langt og kronglete er det uansett. I den enkle betydning kan det tyde på at plata inneholder en del b-spor og coverlåter. Håkan er i hvert fall ikke redd for å bruke store ord, som han fletter inn i særdeles intime betroelser. Ordene Ålskar og Hattar blir mer eller mindre brukt opp, men for all del. Det må han jo få lov til. Det er jo gud hjelpe meg Håkan Hellström! Hans tendens til å overraske er fremdeles i live. Skiva slutter nemlig med en heidundrende julesang, den beste i sitt slag. Nyt platas avslutning: et liveopptak av kremlåta "Fairy tale of New York".

FRITHJOF EIDE FJELDSTAD

THE WHITE BIRCH
COME UP FOR AIR
GLITTER HOUSE RECORDS, 2006

Stemnings- sus

plate *Come Up For Air* er ei avbalansert og sart plate. Rolige og stille plater kan falle i melankoliens hengemyr, og bli så behagelige at det sklir over til det kjedelige. Det gjør ikke denne. I det du trykker play fylles rommet med en behagelig stemning. Dette er det norske bandets femte utgivelse og er spådd å være det albumet som virkelig setter dem på kartet. Albumet er godt satt sammen, lydbildet er spennende og låtvalget er bra, det sitter som et skudd, et mykt et. For å trekke fram noen spor kan vi starte med "June", den herlige samklang mellom den kvinnelige og mannlige vokalen blir understreket av den myke, men skarpe melodien. Låtene slettes på hverandre og sounden deres går som en rød tråd gjennom albumet. "We Are Not The Ones" skiller seg litt ut. Neddempet og ribbet for instrumenter kommer den kanskje klarere fram. Den karakteristiske vokalen står i sentrum gjennom alle låtene, og danner den særegne feelingen på denne plata. *Come Up For Air* er ei bra plate, ei rolig plate som tankene kan hvile til, uten å begå selvmord.

THERESE-MERETE LINDSETH

FOTO: CHRISTIAN BJØRNVIG

IVER KLEIVE, KNUT REIERSRUD, VOKAL NORD
29.01.06
ISHAVSKATEDRALEN

Mangfoldige frysninger i katta

konsert Akustikken Ishavskatedralen er i besittelse av et sjeldent kraftig redskap for frembringning av musikk, men det kreves et særdeles lyst komponisthode, som kan se de enorme mulighetene slik klang kan ha for å formidle overveldende musikalske inntrykk. I forbindelse med både Nordlysfestivalens tema, brytninger, og innvielse av et flunka nytt kirkeorgel i katta, ble Iver Kleive (orgel) og Knut Reiersrud (gitarer, loop-programmering) og Vokal Nord forent til å holde en meget vakker og varm konsert forrige lørdag. Både Kleive og Reiersrud har et enormt overskudd av talent og kreativitet til å fylle rommet i katta med gullkantet musikk flere kvelder på rad. To timers musikk ble derfor

altfor spe tid når disse to på toppen av det hele skulle holde konsert sammen. Men dette kan ikke sies nok: for en utrolig bra konsert! Disse gutta er gamle i gamet, og dessuten har de lagt bak seg lange perioder med samarbeid mange år før den omtalte konserten var påtenkt. Dette kom frem på alle tenkelige vis i løpet av de to timene. Flere meter over og bak Reiersrud satt Kleive med ryggen til både han og publikum med ansiktet vendt mot orgelpipene og Vokal Nord. Nede ved alteret satt Reiersrud blant vakker dekorasjon og belysning og hadde tilsynelatende telepatisk kontakt med organisten og full kontroll over musikken og publikum samtidig. Mangfoldet i programmet spant over blues, klassisk, folkemusikk og rock, og opptil flere ganger var inntrykkene så sterke at hårene regelrett sto oppetter rygg og nakke. De massive akkordene fra orgelet, den bærende klangen fra Vokal Nord og ikke minst de energiske og lyttbare tonene og lydene fra Reiersruds gitar fikk kvelden til å bli minneverdig. Konserten gikk over to avdelinger, hvor den første avdelingen var utdrag fra Kleives eget Requiem, fremført av mannen selv og Vokal Nord. Dette var for øvrig urfremførelsen av verket med blandet kor. I den andre avdelingen kom Reiersrud og tok over for koret med en mektig gitarsolo på sin hvite fender og viste hvorfor også han var i Tromsø. I tillegg til å spille gitar dro han også et par

morsomheter som falt i smak hos det lattermilde publikummet. Blant annet pekte han på en artikkel fra Illustrert Vitenskap som hevdet at menneskekroppens celler bruker sju-åtte år på å fornye seg, og siden det nå var gått så lang tid siden sist Kleive/Reiersrud gjestet Tromsø sammen forrige gang, så var de altså en helt ny utgave av seg selv. Etter konserten de leverte under dette besøket håper vi at de kommer før det har gått sju nye år, selv med et par utslitte celler på kroppen.

FRITHJOF EIDE FJELDSTAD

YOUNG-CHOON PARK
29.01.06
SPAREBANKENS FESTSAL

Park i festsalen

konsert Sør-koreanske Young-Choon Park er en av verdens få internasjonale profesjonelle klaverspillere. I perfekte omgivelser (sparebankens noe barokke festsal) spilte hun seg fortjent inn til denne statusen. Med faste seg nærmet hun seg flygelet, satte seg ned på krakken, et øyeblikks konsentrasjon, og fra første til siste tone satt publikum som forstenete. Med Mozart (som for øvrig ville ha fylt 250 år i år), Beethoven og Schubert i sin hule hånd fremførte hun til sammen fire sonater (i F-dur, Ass-dur, A-dur og a-moll) i virtuos verdensklasse. Kun to elementer virket noe forstyrrende inn på kveldens romantikk og klassisisme, en mobiltelefon (!!!!...hva f...?!) og litt barnegråt. Å si mer om Parks konsert er simpelthen ikke nødvendig og vil kun fungere som overflødig viss-vass.

FRITHJOF EIDE FJELDSTAD

FOTO: MARTE MUSTAD

BEADY BELLE
28.01.06
RICA ISHAVSHOTELL

Vakker kveld med Beady Belle

konsert En av Nordlysfestivalens definitive headlinere, Beady Belle, fikk forrige fredag æren av å åpne Rica Ishavshotells deltagelse i festen. Stemningen blant publikum var i overkant stram og høytidelig før frontfigur Beathe Lech og hennes musikalske menn inntok scenen. Men det ble i løpet av de to første låtene klart at bandet fikk full aksept og anerkjennelse ut til fingerspissene, og selv de mest kresne tilhørerne måtte etter hvert løsne på slipset. Repertoaret var så til de grader fengslende og fargerikt at både armer og ben måtte svinge heftig med til takten, og det helt av seg selv. En intim fusjon av jazz, elektronika, funk og soul blandet seg med publikums begeistring, og undertegnede

glemte til tider nesten å applaudere mellom låtene. Samspillet mellom de rutinerne musikerne gikk knirkefritt, og til tross for at musikken var myk og flytende var kompet tight som kuk i kram snø. Trommis, Erik Holm, imponerte med svært smakfull teknikk og krydret sine grooves med delikate brekk og fills, noe som fikk undertegnede nakke til å rykke med i både tide og utide. Bassist Marius Reksjø og Jørn Øien på brett kom på ingen måte i skyggen av verken Lech eller Holm, men dro snarere, hver på sin måte, stemningen og det musikalske nivået opp flere skalaer. Blant de mest fengslende høydepunktene kan Jørn Øiens bergtagende pianosoloer og Bethe Lechs stemmelek trekkes frem. Spesielt Lechs eksperimentering med stemmen falt i trygg havn hos de fremmøtte. En kan lure på om ikke stemmebåndene hennes er laget av musikalske høyspentledninger? Alt i alt en meget sterk konsert, som ble avsluttet, som seg hør og bør, med et lite ekstranummer.

FRITHJOF EIDE FJELDSTAD

TEAM ZAPPA
28.01.06
M/S TROLLFJORD

Team Z(1)app a`

konsert Jeg vet ikke hva som gjør det, men så fort jeg setter mine ben i en bar på båt, blinker en varselslampe om at dårlig musikk kan være på vei. Muligens grunner det i litt for mange turer med sandefjord-strømstadferja og en danskebåt i ny og ne. Livemusikken på disse turene er i beste fall slik at det hadde vært bedre med den absolutte tystnad. Det var kanskje noe slikt som grep tankene mine da jeg lørdag kveld gikk ombord på M/S Trollfjord for å høre Team Zappa for andre gang i mitt liv. Gleden over å skulle få oppleve dette coverbandet igjen forlot jeg nemlig ved landgangen. Da jeg kom inn i salongen, hvor konserten fant sted, ble jeg møtt av en stank og stemning bestående av svette, alkohol og fulle middelaldrende mennesker, ikke akkurat et prima Zappapublikum med andre ord. Men jeg

var kommet for musikkens skyld. Bandet var allerede på scenen, og ja, det var riktignok Zappatoner jeg hørte, men hvor var bandet som spilte på Driv i fjor? Var dette de samme musikerne? Selvsagt var det det, men intensiteten og den skitne Zappasounden er med dette meldt savnet siden deres konsert på Driv. Det har ingenting med musikerens tekniske nivå å gjøre, ei heller det rent musikalske. Alle de tretten musikerne på scenen utfoldet seg med imponerende prestasjoner, både melodisk og rytmisk. Men alt i alt ble det rett og slett for smooth, for «glætt», ja, nesten litt porno. Hovedansvaret for denne sounden må nok gå på vokalist Jardar Johansen sin kappe som nærmest lød som Kenny G (hvis han hadde byttet ut saxen med stemmen). Det var rettetter sagt gospel-feeling all over the place. Til og med bevegelsene og hans tilnærming til publikum brakte mine tanker tilbake til mine år i Grimstad ten-sing, noe som strengt tatt ikke har noe som helst med Frank Zappa å gjøre. Til tross for kapellmester Mika Martinussens glitrende arbeid på scenen og viktige initiativ til å opprette dette coverbandet, må nok gutta fra konsen lytte litt mer på Zappa og legge fra seg konsensounden til neste gang. Denne konserten gjorde meg rett og slett litt døsig. Men for all del, her finnes potensiale langt utover det vanlige.

FRITHJOF EIDE FJELDSTAD

ASHES TO ASHES
19.01.06
VERKSTEDET, KULTURHUSET

Stemning og politikk

Teater I anledning Nordlysfestivalen presenterer Ferske Scener *Ashes to ashes* av nobelprisvinner og aktivist Harold Pinter. *Ashes to ashes* er et av hans nyeste stykker, og tittelen er hentet fra en David Bowie-sang. I Tromsø ble stykket satt opp på Kulturhuset, i Verkstedet, som med sin karakteristiske akustikk og mørke stemning er med på å sette rammen for forestillingen. Med mørke tordenlyder, tromming og barneskrik klarte iallefall oppstillingen å aktivere de obligatoriske søndags-fyllenervene til den utsendte studenten. Det er heller ikke noe å utsette på de klare og gjennomførte skuespillerprestasjonene på scenen, selv om det kanskje var den fjernstyrte lille bilen som plutselig dukket opp som fikk publikum til å virkelig strekke på halsen. Resten av scenografien er enkel og forblir uforandret gjennom forestillingen med unntak av et lerret som har forskjellige bilder flerrende i bakgrunnen av skuespillerne. Bildene på lerretet er en støtte til forestillingen, og er så absolutt med på å sette stemningen i tillegg til å forsterke skuespillerprestasjonene.

Ashes to Ashes er en dialog på vel 40 minutter som tar for seg de store spørsmålene, livet og døden, det svarte og det hvite, konfliktene og etterdønningene, uten å nevne disse med de direkte ordene. Dialogen i seg selv kan virke simpel og ikke sjelden absurd med sine tanker og meninger om brun saus og sirener. Den er for det meste bygget opp rundt klassiske spørsmål og svar, og trekker paralleller til tiltalte-forhører situasjoner. Likevel skjærer de store linjene og spørsmålene som Pinter prøver å formidle gjennom. Er alt svart hvitt? Stemmer utsagnet "if you ain't with us, you're against us"? Hvem er offeret og hvem er overgriperen? Hvem har skylden?

Stykket har ikke ord på seg for å være en av forfatterens beste, men oppstillingen er så absolutt over par med sin sammensetning av lyd, bilde og dialogen i seg selv. Forestillingen dekker ikke bare det rent visuelle behovet, men også de store filosofiske spørsmålene blir berørt og og satt inn i nåtidens situasjon. Forfatterens synspunkter og meninger ligger hele tiden som et fundament for dialogen uten at det blir nevnt. Et stemningsfullt og klokt stykke med gode skuespillere og listige løsninger.

HELENE SKJEGGESTAD

TOM STALSBERG
TO ESLER I BLACKPOOL
DAMM 2005

Halvhjarta om engelsk fotball-kjærleik

bok Kva er det med norske mannfolk og engelsk fotball? I nesten førti år har landet vårt vore ridd av ei anglofil bølge som starta med tippekampar og fotballkort på seinhausten i 1969, og som i dag fører tusenvis av nordmenn på pilegrimsreise på fotballkampar i England kvar vinter. Det er ikkje overdrive å sei at brorparten av norske menn held seg med eit engelsk favorittlag, berre fotballhatarane mellom oss himlar med augene når temaet engelsk fotball blir diskutert.

Tom Stalsberg har skrevet boka *To esler i Blackpool*, der han legg ut på ei reise i dei lavare divisjonar i England for å finna røtene til den fascinerande engelske fotballidentiteten. Stalsberg reiser til byar som Grimsby, Hartlepool og York for å gå på pub, sjå fotball og fortelja

anekdotar frå den engelske ligafotballen sin historie.

Sjølv om Stalsberg sitt prosjekt om å fanga fotballsjela til ei viss grad lukkast gjennom ein underhaldande forteljarstil og mange gode observasjonar, er *To esler i Blackpool* fyrst og fremst ei skuffande bok. Hovudproblemet er at Stalsberg berre ser fire fotballkampar på si lange reise i England. Eg trur at alle som har vore på fotballkamp i Grimsby eller Hartlepool, aldri ville reisa tilbake til desse byane utan å gå på fotballkamp. Stalsberg reiser og reiser i boka si. Likevel får me berre i korte glimt innblikk i den viktigaste erfaringa som får så mange av oss til å vera fascinert av engelsk fotball, nemleg opplevinga av å vera på fotballkamp i England.

Eg har stor sans for intensjonen i Stalsberg sitt prosjekt. Fleire burde skriva bok om den kjærleiken me menneske har til tilsynelatande livsfjerne interesser som til dømes fotball. Veikskapen i Stalsberg sitt prosjekt er at han reiser for mykje, og ser for lite fotball og besøker for få pubar. Slikt vert det halvhjarta fotballbøker av.

ASKILD GJERSTAD

Kulturscenen & Studenthuset driv

Dette skjer på huset...

Lørdag 4. februar
Lørdagsuniversitetet - tema:
"Blomster og Blod, Blomster og Blod - om kjærlighet i Knut Hamsuns diktning"
Stand-Up med Janne Rønningen
DJ

Tirsdag 7. februar
New Amigos Språkcafé

Onsdag 8. februar
Lille Lørdag

Torsdag 9. februar
Direktesending fra Kanal 24
BY:LARM

Torsdagsvin i Driv kafé

Fredag 10. februar
BY:LARM
Direktesending fra Kanal 24

Lørdag 11. februar
Direktesending fra Kanal 24
BY:LARM
Lørdagsuniversitetet - tema:
Seksualitetens fysikk og metafysikk

Tirsdag 14. februar
New Amigos Språkcafé

BY:LARM PÅ DRIV

Jazzland Community Tour
My Midnight Creeps
Wibutee
Draumir
Heroes & Zeroes
Enslaved

DJ Don Letts
Ska Patrol
Dread Men Walking
og mye mer... sjekk kalender på

www.driv.no

Billetter selges i Driv kafé. Følg med på www.driv.no for programoppdateringer. 15 % studentrabatt på all mat fra vår rikholdige meny - ta med studentbeviset.

En nær-Finland opplevelse

Utopia skulle reise over grensa for å finne ut om Finland er like drøyt som på film. Vi kom aldri så langt.

TEKST: ROBERT VANGSTAD UTVIK
FOTO: THERESE MERETE LINDSETH

Vi var fem stykker som tidlig en onsdags morgen satte oss i bilen for å reise til Finland. Vi skulle ta bilder, snakke med finner, kjøpe sprit, og rett og slett finne ut om Finland er som på film. Først skulle vi til grensebyen Kilpisjärvi, så skulle vi kanskje kjøre enda lengre inn i de finske skoger på oppdagelsesferd. Vi skulle intervju vanlige finner og finne ut hva det er finner finner på om dagen. Var vi heldige kunne vi kanskje treffe på folk av samme type som han hjemmebrenneren i *Eight Deadly Shots* eller hu gjerne mora til Sami i *Homesick*. Fra Tromsø dro vi sørover. Vi kjørte gjennom Nordkjosbotn, Vellevoll i Valle og andre småsteder. Etter to timer kom vi til Skibotn. Nå var vi bare en drøy halvtime fra finskegrensa. Det kribla i magen min. Jeg har nemlig aldri vært i Finland. Det kriblet nesten like mye som det gjorde da jeg reiste til Nordreisa i november.

Krasj

Femten minutter etter Skibotn hadde vi for høy fart ut av en sving og som Man-

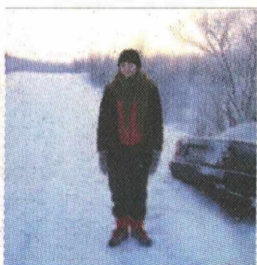
nen med Ljåen ut av tåka kom en svær trailer rett i mot oss. Bilen fikk sleng og jeg var sikker på at jeg hadde drukket mitt siste glass Champagne. Men vi hadde flaks og havnet i noen trær i grøfta. Ganske mye flaks egentlig, for uten de trærne hadde vi havna i vannet. Så vi priste oss lykkelige over at vi enda var i live. Da Falken fikk dradd opp bilen viste det seg mot alle odds at den faktisk var kjørbær og vi kom oss tilbake til Tromsø.

Vel tilbake i byen var det tid for å tenke over ulykken. Det gikk utrolig bra, og bare en av oss ble skadet (to knekte ribben). Men det gir også anledning til å tenke over om det var tilfeldig. Vi krasjet bare noen få kilometer fra finskegrensa som om det var gudene, heksene og trollmennene fra Kalevala som hadde grepet inn for å hindre oss i å innta landet deres. De vil kanskje holde på sine hemmeligheter. Fritt fra forutinntatte

liksomjournalister fra nabolandet. Kanskje vi skal la bonden få brenne sprit og skyte politifolk i fred. Og kanskje vi skal la mora til Sami få fortsette å kjøre på slik hun liker å gjøre. *Muligens like greit*. Kanskje det er det som er meningen. Så kan vi nisseluer her hjemme fortsette å lage dårlige Ibsen-filmatiseringer, mens finnene de holder på med sin greie. Jeg er bare glad jeg ikke endte mine dager i en most Nissan Sunny.

Fem nær døden

Følte du deg nærmest døden eller Finland, og hvorfor?

THERESE, FOTOGRAF

– Døden kom ubehagelig nær og Finland kjentes ikke spesielt nært der vi satt i grøfta, kun to skarve trær mellom oss og et islagt vann. Setter pris på at jeg fikk beholde både puls og sjel.

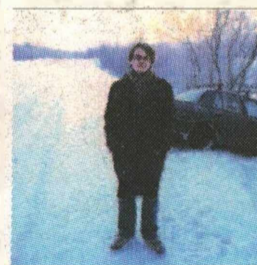
KRISTIN, ASPIC-KVINNE

– Finland, jeg skal i følge advarselen på røykpakken lide en langsom og smertefull død, eventuelt av kols. Ikke i møte med en trailer på vei til Finland.

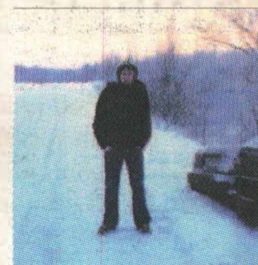
OLE, IT-MANN

– Jeg var nærmere døden enn Finland, og etter mye ettertanke fant jeg ut at jeg er glad for å være i live. Ikke noe bilkjøring på meg på en god stund.

ROBERT, JOURNALIST

– Jeg følte at jeg fikk en touch av begge deler. Det betyr muligens at Finland og døden har noe til felles.

HÅKON, PASSASJER

– Finland var så nærme, nå i ettertid så mener jeg at vi burde ha kjørt de 10 minuttene å fått med oss kvota vår! Sprit og røyk definerer studenthverdagen.

En guide til finsk kultur

Saari-

MANNHAI

stonerrock Et av de råeste stonerbandene i verden. Ikke minst er albumet "Evil under the sun", fra 2002 regnet som en klassiker. Kjøtt-tjukke riff og et tonn med tyngde.

CLEANING UP!
FINLAND, 2002
REGI: ROSTISLAV AALTO

film Filmen om bandet Cleaning Women, handler om en av deres turneer i det østlige europa. Vi blir gjennom filmen kjent med et ganske eksentrisk band som lever et hardt musikerliv i en sliten del av verden.

er så hinsides det normale at folk ikke greier å koble det med virkeligheten. Jeg tror folk tenker "Hva i helvete er det som skjer her? Det er visst noe musikkgreier.", supplerer Tero.

– På et show i Oulo, for 5 år siden, stod det en fyr fra begynnelsen til slutten av konserten og ropte "Jævla homoer". Det har skjedd den ene gangen, og vi har spilt mange hundre konserter. Neste sommer skal vi forresten spille på et motorsykkeltreff et sted. Det er en samling med alle Harley Davidson folka i Finland, så det blir jo interessant, forteller Risto.

Dere regner med juling?

– Nei. Vi har fått forsikringer om at vi ikke skal bli jult opp. Tvert imot kommer vi ikke til å bli banka opp senere heller, siden vi skal skaffe oss nye skumle venner. Dukker det opp problemer er det bare å ringe dem. Vi har et veldig markert image, noe som gjør at folk først og fremst ser på oss som et liveband. Hvis noen anbefaler oss til en av sine kamerater, vil det kanskje i første rekke være på grunn av dameklærne og de rare instrumentene. Mest sannsynlig vil han da tenke *Hva i helvete? Jeg har ikke lyst til*

å se denne dritten! Men vi har opplevd at folk har kommet til oss etter konserter for å fortelle at de likte det, etter at noen venner har anbefalt det mange ganger. I utgangspunktet tenkte de at de ikke ville se noe sånn tulle-performance, men når de har sett oss endrer de mening totalt. Det er en liten gruppe mennesker som er interessert i sånn der *art-shit*, men de fleste er jo ikke det.

Bass av badekar

Så hva er planen fremover?

– Hvor er vi på vei, spør bandmedlemmene hverandre.
– På vei mot stormannsgalskap.
– Vi skal gi ut ny plate, som blir bedre enn de forrige. Vi har nådd et punkt der vi må gjøre noe, forklarer Tero.

Hva da?

– Vi vet ikke. Noe. Vi må utvikle oss, for eksempel lage nye instrumenter. Mange har en oppfatning av at platene våre ikke er noe særlig å høre på, men jeg tror vi har gjort fremskritt på de utgivelsene vi har bak oss. Det andre albumet var definitivt bedre enn det første. Vi prøver alltid å eksperimentere litt, og å gjøre ting annerledes på plate. På de to

første platene har vi prøvd å spille inn livematerialet vårt, men nå skal vi prøve å snu litt på det. Vi skal prøve å lage en plate – lage sanger beregnet på innspilling, og så heller se hva som skjer når vi spiller live. Vi vil ha muligheten til å putte på andre lyder, og kanskje teste ut noen instrumenter som er for store til å ha med på konsert.

Så dere har instrumenter i en slik størrelsesorden?

– Nei, vi har ikke, men vi skal få det, skyter Risto inn.
– Risto her har en drøm om å sette strenger på et badekar, slik at man får en slags bass effekt. Jeg tror det vil være litt upraktisk å ha med på konsert, så jeg har sagt at om han bygger det, gidder ikke jeg å bære det i alle fall, sier Tero.

Egen label

Middagen begynner å komme på bordet, men et par siste kritiske spørsmål må vi likevel lire av oss før vi lar gjengen spise maten sin i fred. Vårt eget vaskemaskinensemble, Hurra Torpedo har mot mange odds slått igjennom i USA. Kan dette være veien å gå for Cleaning Women?

Hva tenker dere om kommersiell suksess?

– Musikken vår er ganske sær, så vi er vel ikke egentlig helt der, synser Timo.

Har dere noen visjon med bandet?

– Ikke egentlig. Men det hadde vært kult å kunne leve av, sier Risto.

Gutta forteller at de har planer om å bevege seg i mer radiovennlig retning, og Risto har også etablert en mer permanent ordning for utgivelser, noe Timo tydeligvis ikke har fått helt med seg.

– Jeg tror ikke vi blir et mainstreamband, for det er ikke egentlig en drøm. Men vi kunne godt blitt littegrann større. Nå har vi dessuten en bra label, vårt eget plateselskap, nemlig C-boys music.

– C-boys?

– Kjenner du ikke til ditt eget plateselskap?

– Nja.

– Vi skal gi ut den neste plata vår selv!

– Mmm...

Anmeldelser av konsertene på side 19

KARELSK PIROG

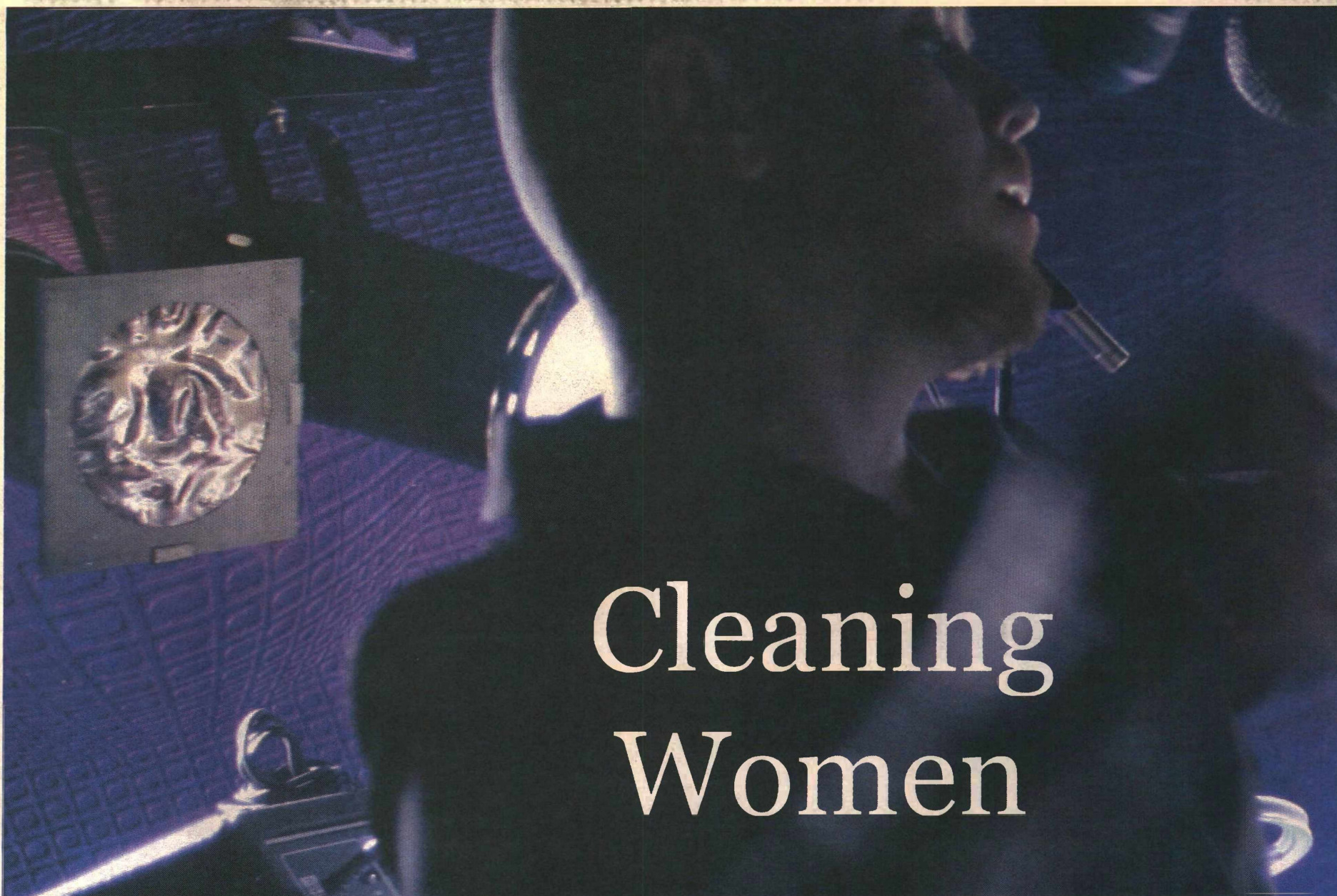
mat Det er mye god mat i Finland og det bugner over av kulinariske overraskelser overalt. En klassiker man ikke kommer utenom er den karelske pirogen. En brødgreie fylt med en slags form for risengrynsgrøt. Vel bekomme!

22-PISTEPIRKKO

musikk Dannet i det nordlige Finland en gang sist på 70-tallet. Egentlig starta de som et punkband, men siden da har genreterritoriet blitt utvida betraktelig og omfatter nå rock, electronica, country og atskillige andre innslag - alltid utført med gruppens særlige humoristiske glimt i øyet.

Cleaning Women

TEKST: ANDREAS MYRVOLD
FOTO: CHRISTIAN BJØRNØ

Tørkestativensemblet Cleaning Women har spilt over 400 konserter de siste 10 årene. Hovedsaklig i det østlige og nordlige Europa. Under TIFF 2006 besøkte bandet Tromsø for andre gang, og publikumsfavoritten skuffet ikke denne gangen heller. Med sine hjemmelagde og meget originale instrumenter er de ikke så vanskelig å få øye på, og dette har de toppet med å gå for kjole og sminke i scenekostymene. Til vanlig er Risto Puurunen, Tero Vänttinen og Timo Kinnunen en gjeng tilnærmet vanlige finner. På scenen er de henholdsvis CW01, CW04 og CW03, vaskeroboter fra planeten Clinus.

Russisk inspirasjon

Bandet har vært på soundcheck og sovet et par timer. Nå er det på tide med middag, og det bestilles øl.

– Jeg våknet akkurat, det tror jeg vi alle gjorde egentlig, forklarer bandgründer og bassist Risto. Det er ikke så vanskelig å tro på. Han forteller at de har måttet bruke litt ekstra lang tid på å forberede

kveldens stumfilmkonsert, siden utgaven av *Panserkryssern Potemkin*, var en uvant versjon.

– Kopien de har her er muligens en kopi fra USA, den er litt annerledes. Jeg vet ikke hvorfor, men den er omtrent 10 minutter kortere enn originalen. Det er ikke så mange store forskjeller, den starter og slutter på samme måten.

Er det en grunn til at dere velger russiske filmer?

– Hehe. Jeg vet virkelig ikke. Det kan ha noe å gjøre med at Russland er vår nærmeste nabo, og vi har en del kontakter der. Vi liker russisk film, for de har en sterk ånd.

Den finske sjelen

Vi leter etter den finske sjelen. Hva innebærer det for dere som band? Føler dere at dere har noe særegent finskt i det dere gjør?

– Vel, jeg mener, føler du deg som et menneske, smiler Risto sarkastisk. *Ja. Gjør du?*

– Jeg gjør det, kanskje. Jeg føler meg ikke som en katt. I hele mitt liv har jeg bodd i Finland, så jeg vet ikke hvordan det føles å bo for eksempel i Sverige. Kanskje

det er noe likevel. Vi er så dumme at vi ikke gir oss. Vi har holdt på med dette i 10 år. Det kunne vært en ide å komme på MTV og tjene masse penger i stedet. Jeg trenger en sigarett, så jeg må gå og drepe meg selv litt, sier en lettere rastløs Puurunen, og overlater ordet til perkusjonist Vänttinen i det han forsvinner.

– Når det gjelder Cleaning Women, så tror jeg det betyr noe at vi er fra Finland. I Sverige for eksempel tror jeg at de som lager band prøver å være så kule som mulig.

– Mens i Finland prøver folk å være så ukule som mulig, ler Timo, som trakterer hva man vel kan karakterisere som trommer.

– Det er ikke så viktig å være kule. I begynnelsen var CW mer som en performance, så det krevde litt mot å stille opp i kvinneklær. I starten var jeg ikke selv med, men det var virkelig på drag-nivå. I Finland er det ikke så viktig å være kul; det som betyr noe er å gjøre din egen greie. Det er fullt av kjellerband som prøver å lage musikk mer enn å være kule, og det er noe som gjør at vi ikke kan bli kule. Kanskje det har noe å gjøre med at vi er finske. Lenge har man også

tenkt at "Vi finner er ikke så bra som alle andre", men dette er i ferd med å endre seg. Mange finske band har hatt ganske stor suksess, forklarer Vänttinen.

Vi som ser den finske kulturen fra utsiden har et inntrykk av at dere stort sett er deprimerte og triste mennesker som aldri ler?

– Ja, akkurat slik som vi har det i dette øyeblikket. Hehe, bare tulla. Men det er en slags mentalitet om at livet suger. Jeg tror det er ganske vanlig i Finland, svarer Tero.

Hvorfor er det slik?

– Fordi livet suger. Det er en slags sannhet i det, selv om det ikke stemmer helt med virkeligheten. Hvis man ser på filmene til Kaurismäki, så pleier det å gå litt åt skogen, repliserer Risto idet han igjen setter seg etter en luftetur.

Kvinneklær i Kina

Men hvordan er reaksjonene på deres image og bruk av drag-effekter?

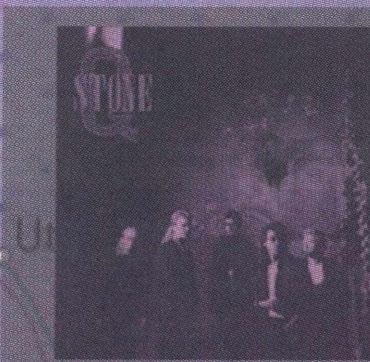
– Det har alltid vært musikken som har fått oppmerksomhet fra folk, så det har aldri vært noe stort problem, antakeligvis fordi folk skjønner at det er en del

En guide til finsk kultur

UKJENT SOLDAT

bok Den avdøde forfatteren Väinö Linna blir sett på som den viktigste forfatteren i finsk etterkrigs litteratur. Hans roman *Ukjent Soldat* fra 1954 er basert på forfatterens egne opplevelser i krigen mot Sovjet i tidsrommet 1941-44. En fæl historie om krigens lidelser med mengder av svart humor, ironi og sarkasme. Linna var lei av at finnene skulle fremstilles som helter hele tiden, og bestemte seg for å beskrive soldatene som de var, nemlig gutter og menn som ikke helt skjønte hva de egentlig kjempet for. En fantastisk roman som kan leses flere ganger.

Q STONE

blues Det kristne finske bluesbandet Q Stone (oppkalt etter vokalist Mikko Kuustonen) slo igjennom da de turnerte som backingband for rockikonet Larry Norman i Europa i 1988 og 89. Men de sto på klippefast på egne ben også. Gjennom sine fire album som kom ut i perioden 1988-93 og påfølgende turneer beviste de at de er noe av det absolutt ypperste som har skjedd i nordisk blueshistorie noensinne. Vidar Busk, ta deg en pirog.

STAR WRECK – IN THE PIRKINNING
FINLAND (2005)
REGI: TIMO VUORENSOLA

Fantastisk hobby-prosjekt

film Denne finske sci-fi parodien handler om kaptein Pirk og hans offiserkollegaer, som er strandet i fortiden (vår nåtid), der de til sin gru registrerer at utviklingen ikke går som normalt. Prosjektet som skulle gi Jorden muligheten til å erobre det ytre rom blir kansellert, og Pirk ser ingen annen utvei enn å sørge for at prosjektet gjenopptas, slik at utviklingen kommer tilbake på rett spor. Hvordan man gjør dette? Overta planeten, selvfølgelig. Med Pirk som keiser og en stjerneflåte

under bygging ser verden ut til å ha kommet på rett kjøll igjen. Tilfeldighetenes spill sørger imidlertid for at Pirk må forlate området rundt Jorden, og snart befinner han seg laaaangt derfra.

Vel ute i rommet stifter vi bekjentskap med den andre delen av filmens paradiske innhold. Det blir det Star Trek vs. Babylon5 i et fantastisk romslag med imponerende effekter i beste Hollywoodstil – en pekepinn på hvor gode dagens hjemme-PCer har blitt med årene. Selv

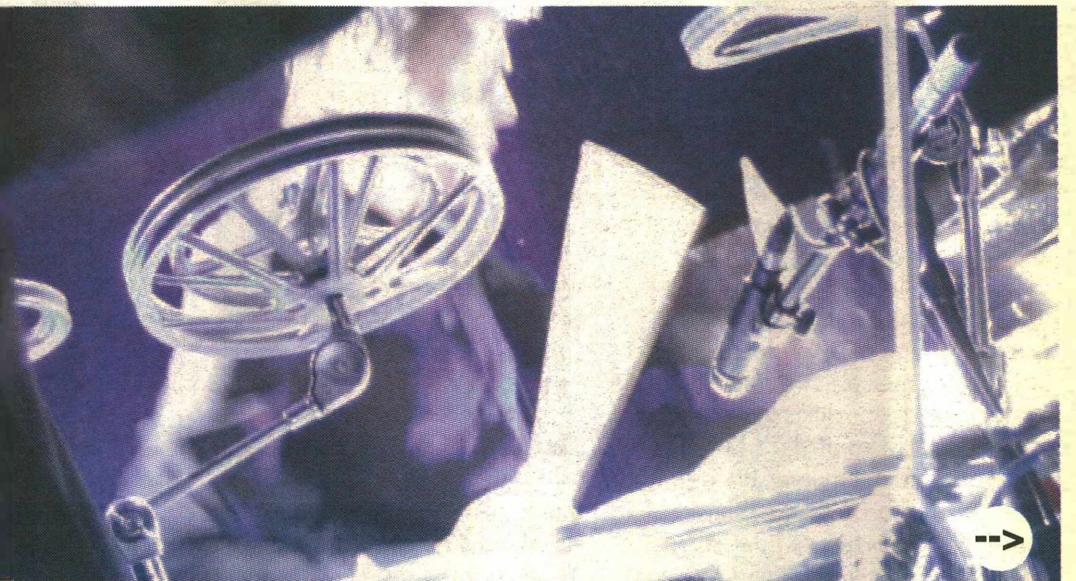
om filmen ble laget med et budsjett på bare ca. 120.000 kroner er resultatet en film som holder stand mot de beste parodier; en film som tok publikum med storm under filmfestivalen. Har du sansen for de ovennevnte sci-fi-serier bare må du se denne filmen. Det koster deg ikke stort; den er nemlig lagt ut til gratis nedlasting fra produsentenes hjemmeside: www.starwreck.com

PETTER ULLELAND

Finner i forklledning

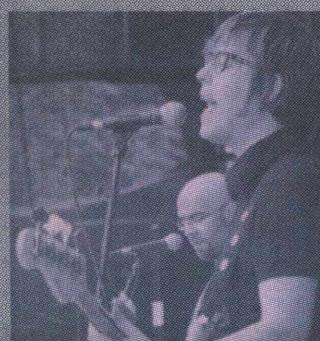
TEKST: ANNEPEAS MYRVOLD FOTO: CHRISTIAN BJORNO

Trøtte, slitne og sultne vaskedamer bestiller middag på Rica ishavshotell en ettermiddag midt under TIFF. De prøver å være ukule.

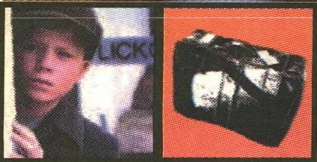
FINNTROLL

polkametal Ønsker du å nyte folkmetal av absolutt ypperste klasse – se til Finland. Enfsirum er om ikke oppløst så iallefall i dekning, men Finntroll holder fortsatt koken med sin blanding av polka og metal. Olje og vann sier du? Neida! Ikke la deg skremme av folkmetal-stempelet, dette er IKKE Lumski! Dette er powermetal for Dovregubben.

SWEATMASTER

rock Finnenes ubestridte rock alibi er det upretensiøse orkesteret Sweatmaster. De som har vært så heldige å oppleve dette vidunderet live, vil nok si seg enig. Men også på plate lyder det usedanlig fett. Ikke minst er albumet Sharp Cuts mange knallåter å høre både her og der, for de som bevisst oppsøker rock. Har du muligheten, bør du få de med deg. Det lukter sauna lang vei.

MOTHER OF MINE
REGI: KLAUS HÄRÖ
MED: TOPI MAJANIEMI, MARJAANA MAIJALA, MARIA LUND-
QUIST, MICHAEL NYQUIST, ESKO SALMINEN

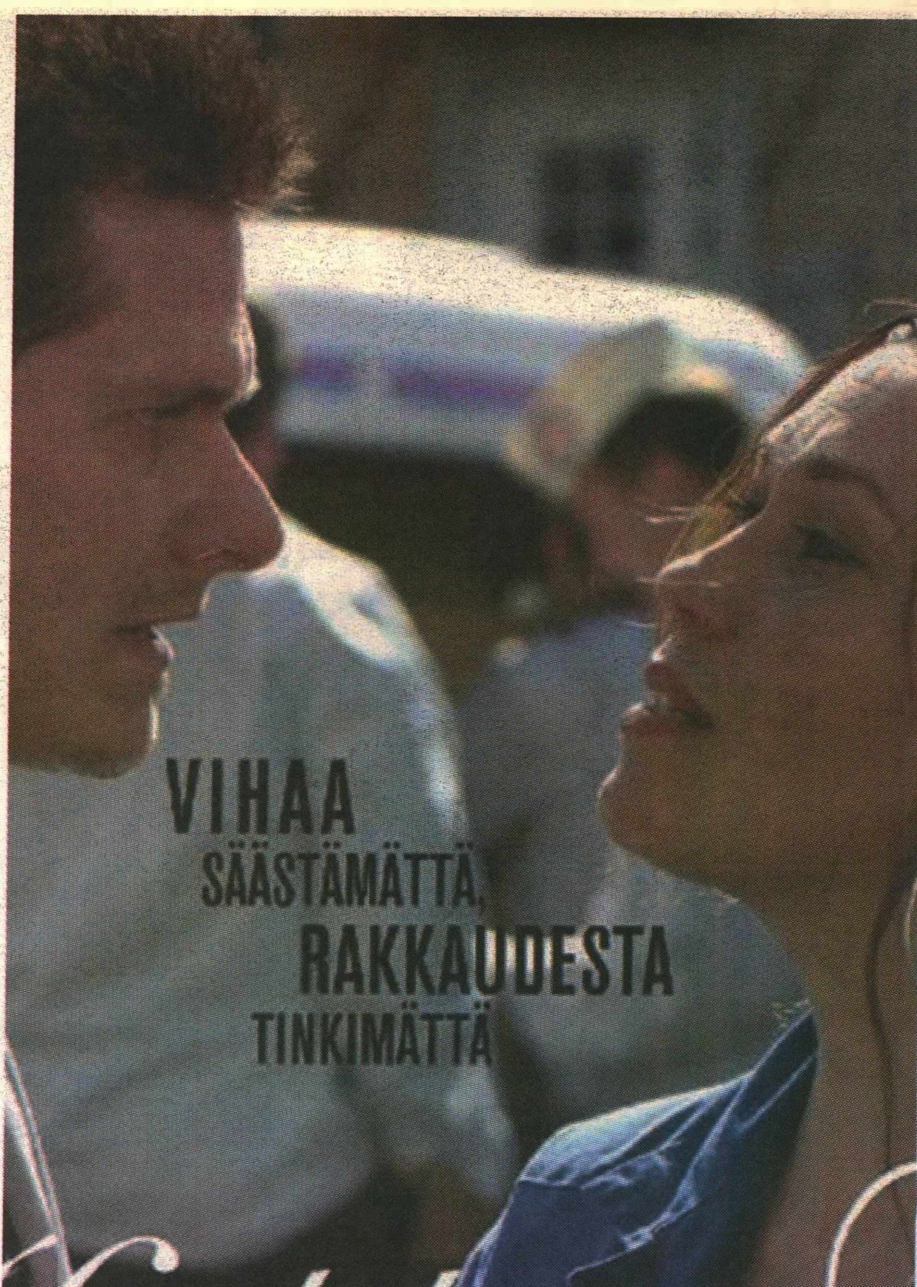
Skånsk tragedie

film Ni år gamle Eero opplever at faren hans dør i vinterkrigen, og siden hans mor ikke tør å la han bli værende i Finland, sendes han i sikkerhet til en svensk familie. Bondekona Signe greier imidlertid ikke å akseptere at de har fått tilsendt en gutt og ikke en liten søt jente. Eero befinner seg altså plutselig i et fremmed land, i en familie som tydeligvis ikke vil ha noe med han å gjøre. Det tar ikke lang tid før han ønsker seg tilbake til Finland.

Filmen tar opp dype mellommenneskelige problemstillinger, og etter hvert som handlingen utvikler seg, og stadig nye underliggende vanskeligheter bobler til overflaten, får man gradvis mer og mer sympati og forståelse for de forskjellige personenes oppførsel. Hovedpersonene har hele tiden en utvikling i den ene eller andre retningen, og selv om man relativt tidlig skjønner hvor det bærer hen, har filmen likevel en avgjørende tvist på slutten som gir det hele en enda større dybde. Rolletolkningene til samtlige av skuespillerne er glitrende, og det er nært sagt umulig å ikke leve seg inn i handlingen, med mindre man har et hjerte av stein. Det var jevnt over høy lommetørkleføring i betydelige deler av publikum i siste halvdel av forestillingen på Fokus.

Noen spesielt finsk følelse får man ikke av filmen, da store deler av handlingen foregår i Sverige. Men de menneskelige tragediene, og døden som lusker i kulissene gjør jo sitt til at dette blir en feel-bad film. Likevel, en film verdt å få med seg.

ANDREAS MYRVOLD

FLOWERS AND BINDING
REGI: JANNE KUUSI
MED: OUTI MÄENPÄÄ, KARI-PEKKATOIVONEN, TOBIAS ZIL-
LIACUS, TIINA PIIRHONEN, SIMO ROUTARINNE

Utroskap, sjalusi, fyll og pølser

film Har vel ennå til gode å se en finsk film der alkohol og fyll ikke er en del av handlingen i filmen. Så er også tilfelle i denne. Handlingen foregår i bygda Porvoo i Sør-Finland. Jyrki, som er eier av den lokale pølsefabrikken har gjort det til sin greie å forføre alle de kvinnelige ansatte i bedriften, foruten bygda ge-

nerelt. Det er både kona hans og hans hovedskerinne etter hvert blitt mektig lei av. Samt at bygdas menn også begynner å få nok av dette.

Slakteren Antero som nettopp har forlatt kone og barn for å flytte sammen med sin nærmeste nabo, får en dag nok etter at han får vite at Jyrki har vært på besøk hos hans nye samboer. Det svartner for han og han får med seg en av sine arbeidskollegaer for å grisebanke mannen. Dessverre går de litt hardere til verks enn planlagt og med hans elskerinne som vitne ruller de han inn i et teppe og kaster han i fra seg i nærheten av elva. Men en vakker dag er "liket" plutselig borte.....

Svært morsom film med mye sarkasmer, ironi og noen absurde tendenser. Svart humor så det holder, men samtidig er det mye innslag av sosialrealisme i filmen. Det ligger mye alvor bak de humoristiske virkemidlene i filmen. Mye fyll, tvilsomt pølseinnhold, banning og utroskap, og alt er som det skal være i den finske filmens verden.

GLENN FAGERVIK

En guide til finsk kultur

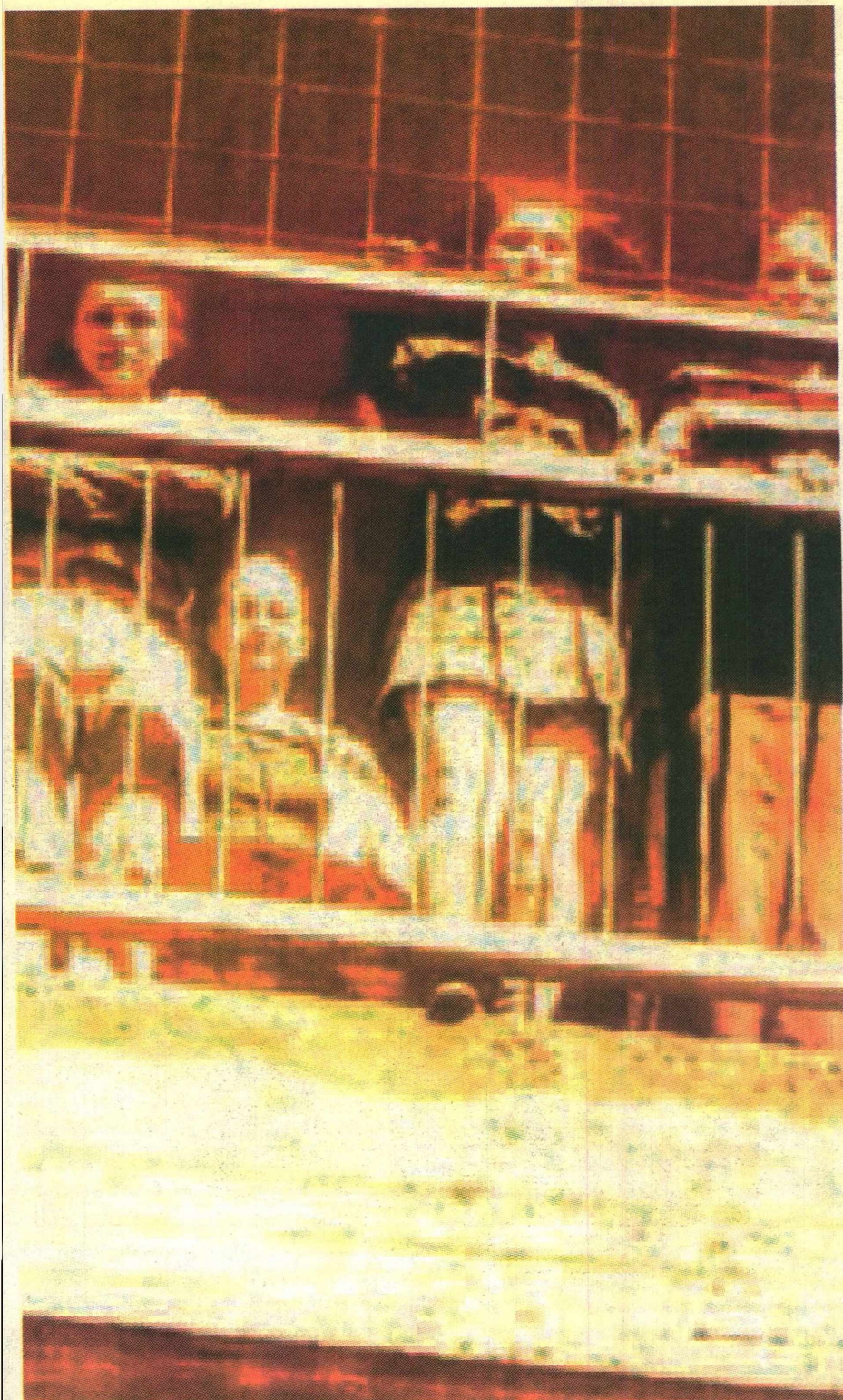
SISU

overlevelse I følge Wikipedia er sisu en "...tenn som brukes i dagliglivet for å beskrive stolsk hardbarkethet [...] Avhengig av kontekst kan "Sisu" referere til mot, holdning, utholdbarhet og lignende. Sisu har ikke med heltemot eller rå styrke å gjøre, og bør holdes adskilt fra dinne, særlig i tilknytning til militæret. Sisu er en evne til å få ting gjort, eller fullføre en oppgave." Antropologer regner med at sisu begrepet stammer fra finnenes kamp for overlevelse, i basketakk med naturen og ytre fiender slik som Sovjet.

ELÄKELÄISET

humppa Eläkeläiset er kanskje mest kjent i Tyskland, der de spiller på en rekke øl- og metalfestivaler. Deres nisje er den meget spesielle og snevre stilen humppa, en type polkamusikk, som de av og til varierer med den mer langsomme jenka. Det som gjør bandet til en kuriositet er at alle låtene de spiller er velkjente hitlåter, som er oversatt til finsk, og spilt i rask polkatakkt, litt på samme måten som Wierd Al Yankowich, bare 100 prosent gjennomført.

HOMESICK (KOTI-KÄVÄ)
FINLAND - 2005
REGI: PETRI KOTWICA

Kvalmende virkelighetsnært

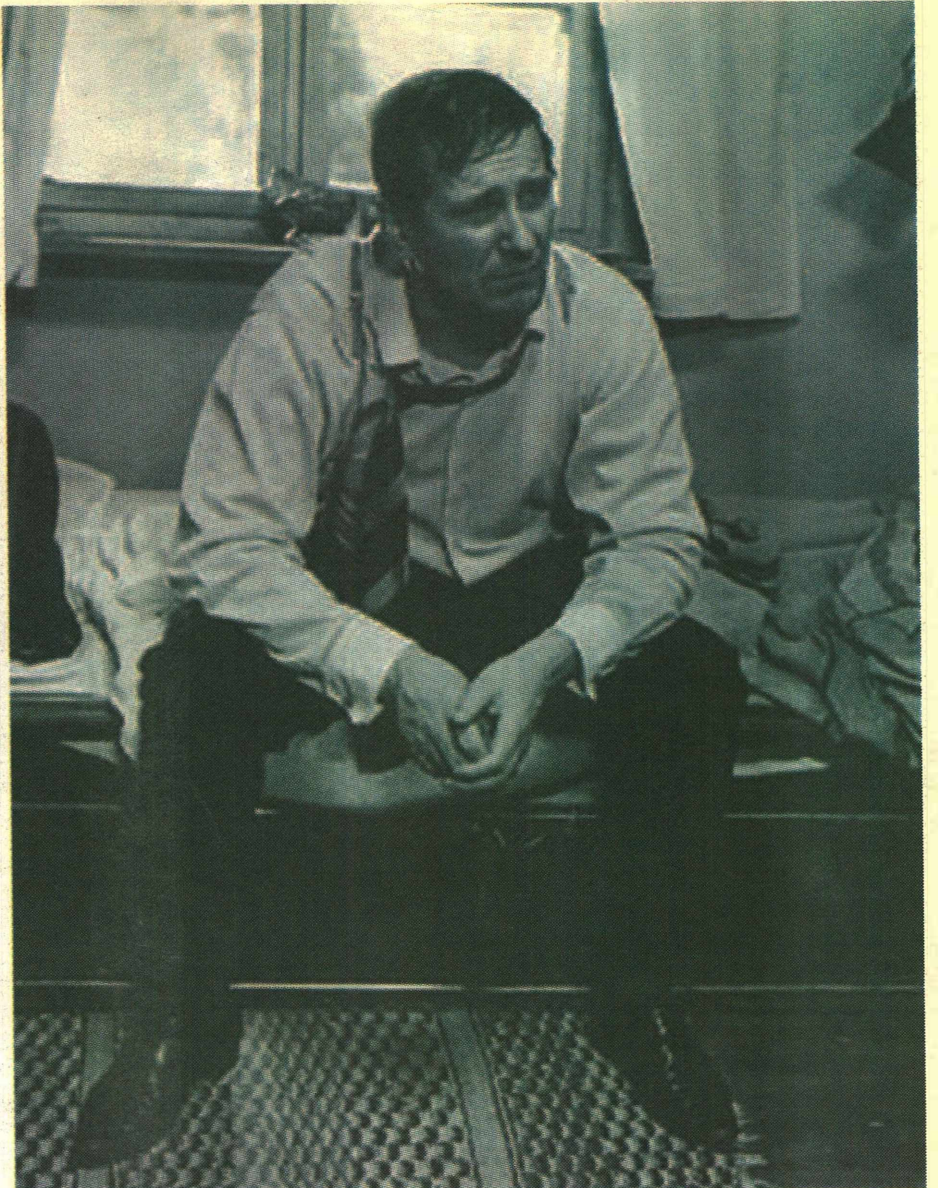
film La meg starte med å fortelle at denne filmen har den absolutt sykeste

scenen jeg noensinne har sett på et lerret. Ei mor som voldtar sin sønn. Sånn, nå har jeg sagt det.

Homesick handler om sytten år gamle Sami som plasseres på en psykiatrisk institusjon. I begynnelsen nekter han å snakke med noen, men etter hvert åpner han seg opp og blir kjent med de andre på institusjonen. Når Sami åpner seg for hans terapeut dukker fortiden opp. Ei fortid som inkluderer syke incestscener jeg trodde jeg skulle leve et langt liv uten å se på kino.

Homesick er filmet i litt uklare farger og er på mange måter en gripende historie. Siden den er finsk er det selvfølgelig også flere fyllscener. Filmen er bra nok selv om det er et spesielt bilde som brenner seg fast i netthinnen i ettertid.

ROBERT VANGSTAD UTVIK

EIGHT DEADLY SHOTS (KAHDEKSAN SURMAN LUOTIA)
FINLAND 1972
REGI: MIKKO NISKANEN

Bonde-romantisk fyllekule

film Dette var den første filmen jeg så på festivalen. Og den traff problemstillingen perfekt rett på spikeren. Filmen ble innledet av et foredrag av den finske regissøren, skuespilleren og filmviteren Peter von Bagh. Temaet var selvfølgelig alkohol i finsk film. Han viste klipp fra en rekke finske filmer som alle bekreftet det vi alle hadde en antakelse om i utgangspunktet - det er mye alkohol i finsk film.

Da selve filmen startet skjønte vi alle at

dette må være alle finske films mor. Den hadde alt vi forventa, fyll, død og landsbygd. Eight Deadly Shots er basert på en sann historie fra 60-tallet, hvor en mann skjøt og drepte fire politimenn. Hovedpersonen er en bonde og familiefar som begynner å brenne hjemme sammen med sin nabo. Den hjemmelagde spriten tar sakte men sikkert kontroll på livet hans. Til slutt er han så alkoholisert at han er en trussel mot seg selv og sine omgivelser. Han kommer i konflikt med samfunnet og det hele ender i tragedie. Etter å ha latt denne filmen synke litt inn har jeg funnet ut at plottet med den maskuline mannfiguren som ikke takler omgivelsene minner mistenkelig mye om handlingen i den første Rambo-filmen.

Ellers er *Eight Deadly Shots* bygd opp på en ekstrem langdryg måte. Den blir lik som aldri ferdig. Da er jeg glad jeg ikke har sett den opprinnelige versjonen som er fem timer lang! Filmen som ble vist på Verdensteateret var derimot klistret ned til to timer. For meg var disse to timene lange som to døgn. *Eight Deadly Shots* er ekstremt finsk på alle måter. Men temaet i filmen er både interessant og alvorlig.

Finsk og kjedelig, men aktuell.

ROBERT VANGSTAD UTVIK

TOTAL BALALAIKA SHOW
FINLAND 1994
REGI: AKI KAURISMAKI

film Leningrad Cowboys legendariske opptreden i Helsinki har gjester av et kaliber man langt i fra skal kimse av. Ikke minst er det koristene fra den Røde Armé som hever showet til klassiker nivå. Låtutvalget er ikke det mest spretne, men Leningrad Cowboys og mannskoret gjør overbevisende tolkninger av blant annet "Sweet home Alabama" og "Gimme all your loving". At den naturlige kombinasjonen av disse to ensemblene fungerer, er likevel det mest oppsiktsvekkende.

HARRI KIRVESNIEMI

ski Harri er selve inkarnasjonen av sisu, selv om han endte sin karriere i den velkjente doping-skandalen i Lathi VM i 2001, 43 år gammel. Da var det over 20 år siden han hadde tatt sin første OL medalje, og alle som har sett litt på verdenscupen i oppveksten vet at denne sluggeren alltid kunne regnes med. Han har ikke mindre enn 6 OL-bronse, og vi snakker om den evige treer. En som ikke gir seg, fordi leken ikke er god.

Suomen Tasavalta

Perkele!

- Et dypdykk i finsk kultur

Det er alltid interessant å kaste et blikk over hekken for finne ut hva naboen egentlig holder på med. Derfor bestemte vi oss for å undersøke nærmere hva finnene holder på med.

TEKST: ROBERT VANGSTAD UTVIK

Helt siden den kvenske innvandringen noen hundre år tilbake har folk her i nord hatt et nært forhold til vårt naboland i øst. Det har vært en handelskontakt mellom folkeslag som skriver seg fra mye lengre tilbake i historien enn grensehandel i Kilpisjärvi. Men selv kommer jeg i fra et sted noe lenger sør i Norge og har derfor et noe mer begrenset kjennskap til naboeene fra landet med de dype skoger og tusen sjøer.

Likevel kan man danne seg et inntrykk. For meg har Finland vært Robert Stoltenbergs figur Piirka og halvfulle flasker med Finlandia. I tillegg har jeg i likhet med mange andre forbundet finsk kultur med finsk fjernsynsteater og fattigmanns tangoparodier.

Men Finland er jo selvfølgelig mer en det. Alfred Nordenschiöld var jo som kjent den første til å seile gjennom Nordøstpassasjen. Jari Litmanen har vært en av 90-tallets beste fotballspillere. Finland har også vært og er en stormakt innenfor ishockey. Nasjonaleposet Kalevala er av de fremste litterære verker i Europa på 1800-tallet. Og vi kan heller ikke glemme storheter som filmskaperen Aki Kaurismäki og komponisten Sibelius. Finland er en stor kulturnasjon. Antakeligvis i langt større grad enn Norge.

Likevel sitter vi i Norge med den noe slitne forestillingen av hjemlandet til Matti Nykänen og Kimi Räikönen som en ansamling av litt traurige folk som stort sett sitter i badstua på landet og drikker vodka. Denne forestillingen har vi i Utopia tenkt å teste ut. Siden Finland var så godt representert på Tromsø

Internasjonale Filmfestival (TIFF) hadde vi ikke annet valg enn å få med oss disse finske filmene, danne oss et inntrykk derifra og teste det ut i praksis ved å dra til de tusen sjøers land selv. Hvordan det gikk, kan du lese på de følgende sidene.

Finsk film på TIFFF

TEKST: ROBERT VANGSTAD UTVIK

Finland var representert på Filmfestivalen med filmene *Homesick (Koti-Ikävä)*, *Flowers and Binding (Kukkia & Sidontaa)*, *Mother of Mine (Äideistä Parhain)*, *Eight Deadly Shots (Kahdeksan Surmanluotia)*

og *Star Wreck: In the Pirkinning* i programmene Horisont Øst og Overdrive. Med fem filmer på programmet så vi oss at vi skulle overprøve våre fordommer mot Finland ved å teste disse på finsk film.

En guide til finsk kultur

JUHA
FINLAND 1999
REGI: AKI KAURISMÄKI

film Juha og Marja er to fattige bønder som likevel har det fint langt ute i skogen. En dag dukker Shemeikka opp i en flott kabriolet og Marja rømmer fra sin kjære for å leve bylivet. Det ender selvsagt mer eller mindre i elendighet. Juha er filmet i sort/hvitt, og orkestret av Anssi Tikanmäki, noe som gjør den til en meget spesiell og uvant opplevelse. Kaurismäki viser i denne filmen at han er blant de ypperste i sitt fag, og mestrer ulike sjangre med bravur.

MATTI
FINLAND 2006
REGI: ALEKSI MÄKELÄ

film Den mer eller mindre korrekte biografien om den finske hopplegenden Matti Nykänen kommer forhåpentligvis opp på kino i løpet av våren. Ifølge mange en av Finlands tristeste skjebner. Mannen svedde langt i skibakken på 80-tallet, men det ble et nedslag på snørra, i sprit, heavy metal og generelt elendig livsførsel. Gjennom filmen sås det ut mistanker om at Nykänen ikke nødvendigvis er en drittsekk, bare et nok et offer for sine omstendigheter.

(HEGZINGEORZ) HEGZINKI

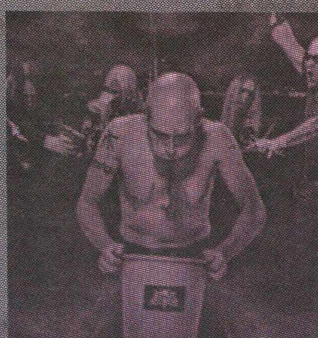

En guide til finsk kultur

REVREND BIZARRE

doom metal Finnene driver med det meste, så også seig, sakte og blytung doom metal. Satanistene i Reverend Bizarre, som frontes av Sir Albert Witchfinder, spiller Doom av tyngste sort, samtidig som det er svært melodøst med tekster preget av blasfemi og ondskap. Låter mellom ti og tyve minutter er hverdagskost. Men midt i mellom det onde og mørke kan de finne på og putte barnetegninger i coverene sine. Oppveksten i industribyen Lohja kan føre til så mangt.

IMPALED NAZARENE

svartmetall Når finske musikere går inn i en sjanger så er det gjennomført. Det ekstreme metallbandet Impaled Nazarene blandet det obscen, sataniske, blasfemiske og vulgære i samme pakke, gjerne med en flaske Jack Daniels også. Musikken er brutal og med titler som *The lost art of goatsacrificing*, *Goatvomit and gasmasks*, *Angels rectums do bleed* og *Sadogoat* ber de ikke akkurat om å bli tatt seriøst, selv om de kanskje er det. Bandet har gitt ut en mengde skiver og singler siden starten i 1990.

Suomen Tasavalta

Sesam, sesam lukk deg opp

Like før jul var det noe som startet å plage meg. Dørene på universitetet. Dørene gjør jo i og for seg hva en dør skal gjøre, åpne og lukke seg. Men det forundrer meg at en slik elementær konstruksjon kan føre med seg så mye frustrasjon. Foruten den gangen da hele sv aulaen ble fylt med løv, fordi dørene ikke ville lukke seg igjen. Tenk deg scenarioet. Tidlig tirsdag morgen, litt redusert etter gårdagens blåmandag. Man irriterer seg allerede grønn over at man har avtalt kollokvie ugudelig tidlig. Men som god student står man likevel tidlig opp og kaster seg på en buss. For å være litt snill med seg selv, etter den strabasiøse morgenutflukten, svipper man innom hovedkantina.

Som man har oppdaget, er venstre dør låst, mens den høyre dør åpner seg av seg selv med en sensor. Jeg har mer enn en gang i ørska tatt meg selv i å fortvilet prøve å dra opp feil dør. Neste dør går som oftest greit, jeg har tross alt lært av mine feil ett sekund tidligere. Skyvedøra inn til kantina er i det minste galant, foruten den merkelige vindfulle lyden. Inne i det pent lyssatte lokalet, kommer man seg raskt bort til kaffeautomaten og finner fram en liten pappkopp med studentsamskipnadens logo på. Trykker på knappen, kaffe. Betaler de syv kronene og kommer seg ut i Guds frie uten problemer. Mellom vindkastene strever man seg bortover mot UB uten å brenne

seg på fingrene og uten å miste votter og skjerf som man har tatt av. I det man skal inn på UB skal man bare skynne seg litt, slik at man slipper å åpne døra. Med kaffe og votter i hendene, blir dette en vanskelig prosjekt. For å slippe det hele, springer man fort inn etter den som allerede har gått igjennom døra. Såklart er man akkurat litt for sen.

Det er da det skjer, døra dytter til en, hardt og bestemt, og kaffen som man har prøvd å la være å brenne seg på, og å søle på klærne, klarer akkurat å gjøre begge disse oppgavene. Man prøver å la være å gjøre det samme på nytt når man skal gjennom neste dør, ved å dra i snora som henger på innsiden av døra. Dette resulterer bare i at døra som man akkurat har kommet seg igjennom åpner seg på nytt. Man begynner å bli fortvilet. Å stå i yttergangen til UB, full av kaffesøl frister ikke, og man starter å dra i døra for å få den opp. Det resulterer i at man må dra døra opp med rå handmakt, for den har ikke det minste lyst til å åpne seg. Til slutt vinner man og oppdager at man akkurat har fem centimeter med kaffe igjen i koppen. Man ler kort til seg selv og prøver å puste normalt mens man finner ut hvor kollokvien er. I frustrasjon over dørenes ubarmhjertige oppførsel, tenker jeg at jeg neste gang heller betaler en krone ekstra og spanderer en kaffekopp med lokk.

IDA WALENIUS

nelankoli

ikke bare er albumet til Washington som har fått skryt, men også liveopptredene til bandet har fått flotte anmeldelser. Vokalist og gitarist Rune Simonsen forklarer hemmeligheten.

– Publikum bør forvente seg en mer eksplosiv versjon av det som er på platen. Vi vil ikke være passive og baktunge på scenen, og vi jobber mye med å prestere live. Det blir et variert oppsett. Vi er jo et rolig band, men konverterer litt over i det eksplosive når vi kommer på scenen, dessuten skal vi spille noen nye låter som kommer på det nye albumet. Albumet "A New Order Rising" ble sluppet i 2004. Hvordan har den generelle mottakelsen av plata vært?

– Mottakelsen av plata har vært fin over hele linja. Vi er selv ganske overrasket over hvor mye vi har fått brukt den. Med ett og et halvt år turnering over hele Norge har vi skaffet oss forbindelser og kontakter, og vi er enda ikke ferdig med å turnere! Vi synes også at det er viktig å turnere masse og ikke bare besøke de store byene, men også de små, som Lloyds på Hønefoss, for eksempel.

Et steg videre

Det nye albumet er helt i startfasen, men Washington forteller at det blir et veldig

bra album med kvalitet hele veien, fra tekst til selve det musikalske.

– Det nye albumet er vi veldig spente på. Det blir veldig interessant å se og høre det ferdige resultatet. Vi har ikke kommet så langt at vi har plukket ut sangene enda, men det kommer til å være i det samme landskapet som før. Vi har uansett arbeidet mye hardere med dette albumet, og kvaliteten har blitt sikret i alle ledd fra bunnen av. Selve prosessen med den nye plata har vært annerledes. Vi er klare for å ta et steg videre!

Til slutt lurer jeg på om dere har noen favoritter selv som skal spille på By Larm?

– Vi har ikke sett programmet enda, så jeg vet ikke. Men jeg vil anbefale folk å se de små mindre eksponerte bandene, i tro by:Larm still!

Rett før jeg avslutter intervjuet og takker for meg roper trommis i bandet Esko Pedersen ut:

– Maria Mena, hun må dere se, roper han og ler godt.

Washington spiller på by:Larm torsdag 9 februar kl. 22:30 på Verkstedet

by:Larm tilbake til Tromsø

by:Larm er tilbake etter 5 års fravær, og alle musikkelskere gjør snart i buksa av forventning.

TEKST: PETTER ULLELAND

by:Larm begynte i Trondheim i 1998, og utviklet seg raskt til å bli et nasjonalt arrangement – i dag et av de største i Skandinavia. I løpet av disse syv årene har festivalen besøkt både Trondheim, Bergen, Stavanger, Tromsø og Kristiansand – og flere av Norges beste band har gitt publikum valuta for pengene. by:Larm har også virket som et springbrett for up-and-coming artister som Bigbang, Kings Of Convenience, Røyksopp, Sondre Lerche og Briskeby, for å nevne noen – alle disse spilte på by:Larm tidlig i karrieren.

Lokale og nasjonale navn

I år kommer både finske Disco Ensemble, Harstadbandet Judith, Mira Craig og Royal Rooster med flere, foruten Tromsøbandene Diamond, The Fernets,

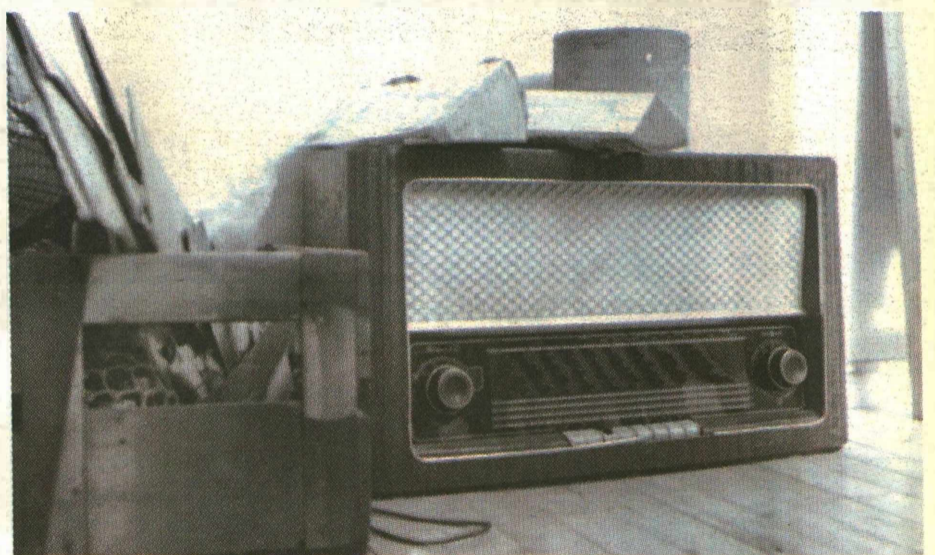
Washington og Vishnu. Blant de mer prominente gjestene har vi folk som Maria Mena, Bjørn Berge, Briskeby og så må vi jo også nevne Ralph Myerz & The Jack Herren band. Arrangøren har også vært i stand til å hente flere band fra utlandet.

Korte avstander

Musiker og rockentusiast Mona Varpe er enig i at by:Larm er en viktig arena for små band på vei opp, og mener også at dette burde motivere Tromsøstudentene til å komme på festivalen.

– Det er mange up-and-coming artister med, noe som gjør at folk kan se og høre noe litt utenom det vanlige, sier hun på telefon. Stemningen i Tromsø er også spesiell for henne.

– Byen er ganske liten i utstrekning, så man kan gå rundt i byen og få med seg mye rart på de mange scenene. Dette gir en veldig god stemning; det blir rent koselig å være på festival. Anbefalingen til studentene er å gå og se noen band som ikke er så kjente. Det kan gi dem noen nye favoritter, og de ferske artistene et større publikum.

Studentradio 24 timer i døgnet

TEKST: CLEMET ASKHEIM
FOTO: RUTH HELEN THORHEIM

Under mottoet "TV er Harry", har sju forskjellige studentradioer i Norge har nå gått sammen om en ny nettradiokanal. Der skal det sendes programmer og bidrag fra sju lokale studentradioer.

Sendingene startet 26. januar og består av program og bidrag fra alle de sju ulike kanalene.

– Sendingene streames på nettet 24 timer i døgnet og sendeflaten er organisert etter en fast sendeplan der det er typen program, ikke hvem som har laget dem og hvor de kommer fra, som avgjør når det blir sendt, forteller Victoria Wilden, styreleder i Studentradioene i Norge (SiN) og medarbeider i Radio Nova i Oslo.

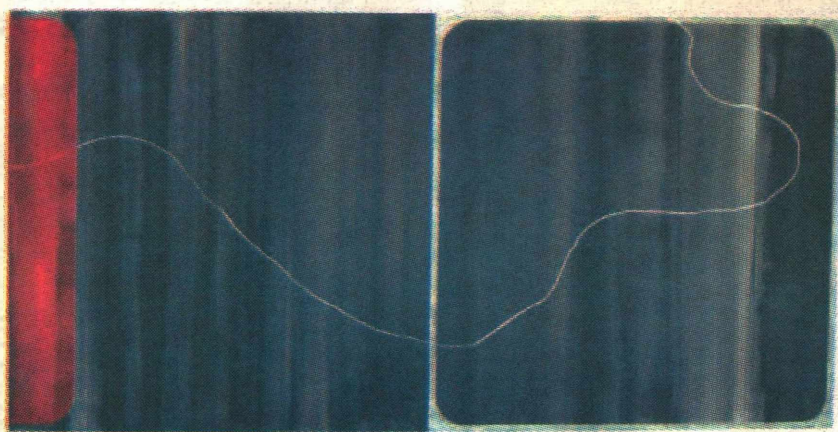
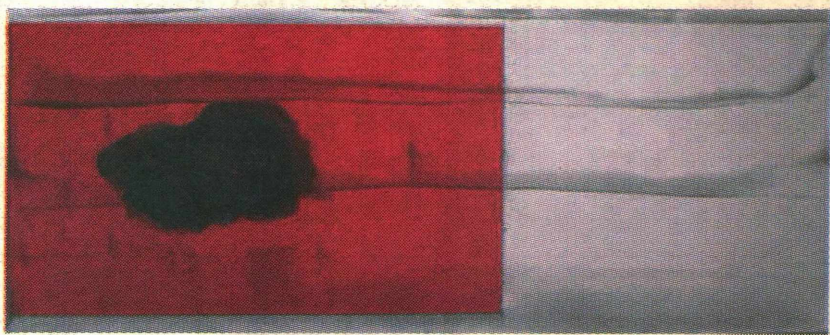
også kan ha interesse av, selv om vi ikke har en egen studentradio som bidrar med lokale programmer?

– Ja, absolutt. Vi lager ikke bare lokale nyheter, også nasjonale og internasjonale, så lenge det har relevans for studenter. I tillegg vil selvsagt musikkprogrammer og allmenne kulturprogrammer være av interesse for studenter hvor som helst. Dette gjelder også samfunnsdebatter og politiske program. Dessuten håper vi at denne felles kanalen kan være til hjelp og inspirasjon for andre som ønsker å starte studentradioer der slike ikke allerede finnes.

Fram mot 26. januar turnerte radiofolket i en buss de hadde omgjort til mobil studio. Fra Oslo gikk turen sørover til blant annet Stavanger, videre til Bergen, for til slutt å ende opp i Trondheim, for å delta på den offisielle åpningen.

Vil dette være et tilbud studenter i Tromsø

Krig, kjærlighet og Lofoten

DET ER GREIT DET MØRKE, JEG VENTER
TOR INGE KVEUM
TROMSØ KUNSTFORENING

TEKST: IDA WALENIUS

utstilling Tromsø har i disse tider en del festivaler. I denne anledning har Tromsø Kunstforening åpnet en ny utstilling. Utstillinga heter "Det er greit det mørke, jeg venter" og er av kunstneren Tor Inge Kveum. Han finner sin inspirasjon i kondensstripene fra flyene når de sees på Skånehimmelen i solnedgang

På åpningen av utstillingen holdt de kan ved Kunsthøyskolen i Bergen Per Kvist en innledning. Han fortalte blant annet om Kveums engasjement for kunstforeningen i dens oppstartsfasen og hvordan han var med på å utforme planløsningen av de rommene slik vi ser dem i dag.

Lineær

Kveum er en klassisk modernist, hans bilder har musikalske trekk ved seg. I denne utstillinga kan man se klare trekk av utviklingen han har hatt som kunstner, de nyeste bildene kan ses i sammenheng med hans eldre mer non figurative utstillinger. Hans nyere bilder viser i mye større grad en lineær og figurativ fortelling, han drar inn playmo krigere, og går også tilbake i tid og konkluderer hans tidligere liv

i Henningsvær. Kveum har sin utdanning fra Kunstsolen i Kabelvåg og ved kunstakademiene i Trondheim og Bergen. Han har bodd i en årrekke i Henningsvær, men bor nå i Skåne i Sverige.

Historieforteller

Kveum arbeider aktivt med historie og fortelling i sine bilder, også på sitt mest abstrakte. Gjengangere i Kveums bilder er sirkulære former i sol mønster og deler av grafer, dette gir et pulserende lineær kontekst til bildene. I hans tidligere bilder ser man ikke historietrekene i like stor grad som man ser i hans senere bilder. Man kan se i hans senere bilder et linjenett som kan sammenlignes med en notatblokk. Kveum har et svært maskulint uttrykk, hans interesse for å fortelle historier i sine bilder kommer om nødvendig ikke like godt fram i kunsten hans som et publikum trenger. Hans mer abstrakte bilder har en tendens til å se litt døde ut. Uten at det trenger å være noe negativt. I denne utstillinga har han tatt inn nye uttryksformer, og arbeider aktivt med tekst og fotografi i sine bilder samt endrer formatet og setter flere malerier sammen til en montasje, eller lappeteppe om du vil. Kveum arbeider med maling i flere sjikt og leker mer med uttrykk og historiefortellingen i sine nyeste malerier.

Utstillingen holder åpent fram til 26. Februar

Knuteregler o

Tromsøbandet Washington slapp det kritikerroste debutalbumet A New Order Rising i 2004. Siden den gang har de turnert over hele Norge. Med sin eksplosive melankolske countryrock er midnattso-lens sønner klare for by:Larm.

TEKST: STIAN JOHANSEN
FOTO: CHRISTIAN BJØRNØ

Washington er for tiden hjemme i Tromsø for å jobbe med et nytt album, i mellomtiden skal de også spille på By:Larm. Washington har fått nye øvingslokaler, og jeg møter bandet i en iskald kjeller på speiderhuset i Tromsø. Selv er bandet veldig fornøyd med lokalet, selv om de har jakke og skjerf på seg under intervjuet. I kjelleren blir det nye albumet produsert, i skjønn harmoni med speiderknuter og skumle pappmasjedukker.

by:Larm veteraner

Hvordan har dere det?

– Vi har det fint, vi. Vi har fått flytta inn i

nye lokaler her på speiderhuset og jobber med den nye plata.

Washington hadde sin by:Larm debut i 2001, senere spilte de i Bergen i 2004 og i år er de igjen på bandlisten, her hjemme i kjære Tromsø.

Hvordan er det å spille på by:Larm?

– Det er artig det. Vi hadde vel ikke spilt på by:Larm hvis ikke det var i Tromsø, men siden det holdes her hjemme blir det litt spesielt.

Dere startet opp i 1999. Hvordan har Tromsøs musikkscene utviklet seg siden den gang?

– Musikkscenen har utviklet seg i uttrykket, det har blitt mye mer variasjon over sjangere, ikke lenger bare hard rock. Men det viser seg at det er jevnt høyere kvalitet på de bandene som blir hørt også. Tromsø har dessuten de to årenes siste zoom vinnere – Vishnu og Fernets. Tromsø by er absolutt inne på et godt spor musikalt sett.

Hvordan vil dere beskrive musikken dere spiller?

– Det er nok en sammensmelting av pop, rock og country i et nedtont melankolsk lydbilde.

Eksplosive konserter

Utropias utsendte har notert seg at det

Kulturredaktør
Andreas Myrvold

MENS VI VENTER PÅ VERDENS UNDERGANG

En dato for autodafé

Nå er den 14 rett om hjørnet igjen, som for å minne oss på at det alltid går til helvete. Jeg forresten aldri hatt særlig sans for 1800-talls komponister, det er Beethoven som gjelder. Beethoven spilte for sine egne døve ører og Alexander de Large, og jeg vil heller miste et par fortenner i all vennskapelighet enn å servere ut deler slik som Janis. Jeg mener, hvor lavt kan man synke før man når bunnen? Hvor tett kan man dytte inn metaforer før man drukner i eget oppkast?

Da vender jeg heller ansiktet den veien høna sparker og vinden blåser. Det er i motbakke det går oppover, ja, men det er i utforbakke det går nedover og hjem. Når blir oppover nedover og motsatt? I det man vakler? Selvmotsigelsene vil alltid butte mot virkeligheten, og hvem kan sette sjøbein på en synkende skute når sjøen ikke er vannrett? Er loddesnora ment for oppmåling eller fisketurer? Uten nordpol og kompass må navigeringen baseres på stjerner og solers plasseringer, og de er som kjent skiftende.

Vi vet alle hvordan det gikk med Helgenen, og troen på det gode. Lignede prosjekter er med andre ord dømt til å mislykkes, men noe må man jo likevel foreta seg, om den sterkeste rett skal ivaretaes. Det er her våre brødre i øst har skjont noe som ofte går oss hus forbi, nemlig å la det stå til, be-svime i saunaen og høste det man sår. De fordømte steinansiktene som tar seg til rette uten videre. Men det er likevel sine egne brødre man skal slåss med, som sagt i all vennskapelighet.

I en tåke av knuste tenner og åpne kjøttår er det likevel bare å konstatere at denne matchen taper man uansett. Skjøgen Babylon kunne knapt kommet opp med råtnere triks enn de man av og til må fåle. Men likevel gir vi aldri opp håpet om at det er noe der ute i sjøen, selvfølgelig er det det; nemlig mallen Jardar og Jaguarhaien til Steve. Denne går til alle som vet at det aldri går som planlagt: Det er på tide å la dem brenne. Brenn hele driten.

skulle gå på teater. Temaet i *Hunden i høyet* er jo like aktuelt i dag som da det ble skrevet på 1600-tallet. Alle kan nok kjenne seg litt igjen i en eller flere av rollekarakterene.

Vi fikk også spurt noen av skuespillerne hva de synes om stykket.

– Stykket er jo mest bare tull og tøv, men det er jo det som gjør det morsomt, sier Trond Peter Stamsø Munch som spiller Markien.

Rolf Arly Lund, Greve og faren til Diana, oppsummerer moralen slik

– Lureri og svindel lønner seg dersom man er ung og vakker.

Forestillinga har premiere 9. februar og spilles frem til 4. april i HTs lokaler på Strandveien. Studenter får selvfølgelig rabatterte billetter.

Fra 20. april til 5. mai skal *Hunden i høyet* -gjengen ut på turné i Troms og Finnmark.

Underholdende

Selv om jeg bare fikk sett halve stykket følte jeg at jeg fikk et relativt godt inntrykk av essensen i det. Temaet i stykket er tilsynelatende den vanskelige kjærligheten og hvordan mennesker oppfører seg for å få det de ønsker. Det er mange misforståelser, en del løgn og fanteri, mye motstridende følelser, forvirring og "frem og tilbake". Prøveforestillingen ga inntrykk av at dette kommer til å bli en veldig morsom og underholdende teaterforestilling som appellerer til både ungdom og de godt voksne. I tillegg kan stykket sees av både kvinner og menn, ettersom humoren passer like godt for begge kjønn.

Tull og tøv

Regissør Kjersti Haugen har studert ved Statens Teaterhøyskole, dramalinja ved NTNU og Jacques le Coq, en fransk teaterskole.

Hva er bakgrunnen til at du ville sette opp nettopp *Hunden i høyet*?

– Jeg velger stykker som jeg synes er morsomme og utfordrende, og som jeg selv kunne tenke meg å se dersom jeg

Spansk komedie med sang og dans.

Hålogaland Teater serverer 1600-talls komikk til unge og gamle med humoristisk sans. – Lureri og svindel lønner seg dersom man er ung og vakker, oppsummerer Rolf Arly Lund.

TEKST: THERESE S. RYE
FOTO: MARTE NUSTAD

Hunden i høyet er en evig aktuell komedie, og en god blanding av teaterstykke og musikal. Stykket er skrevet av den meget produktive spanske forfatteren Lope de Vega, som visstnok skal ha forfattet så mange som 1500 teaterstykker i løpet av sin karriere. De Vega omtales gjerne som Spanias svar på Shakespeare, og etter å ha sett en publikumsprøve av forestillingens 1 akt er jeg absolutt tilbøyelig til å se likheten mellom disse to. *Hunden i høyet* er en forviklingskomedie som på mange måter kan minne om *En midtsommernattsdrøm*. Man fikk følelsen av noe *Shakespearisk* i både dialogen og selve handlingen.

Diverse

Lille lørdag

Onsdag 01.02.06

Driv

Drivs nye konsept er etter alt å dømme et arrangement i trivelighetens tegn. Ø1 + studenter er det nye hippe sjer em`.

Mio min Mio

Torsdag 02.02.06

Hålogaland Teater

Dramatisering av Astrid Lindgrens barnebok

Filosofisk seminar

Fredag 03.02.06, 12:15-14:00

Tårnrommet

Et tema fra Platons filosofi av Kim Skytte. Seminaret ledes av Ole Andreas Bjerkeset

Studentcup

Lørdag 04.02.06

Kraft

Five-a-side fotballturnering på studentidrettshallen. Hva med å riste av seg mørketidsdepresjonen ved hjelp av fysisk aktivitet?

Lørdagsuniversitetet

Lørdag 04.02.06, 13:00

Driv

Nils Magne Knudsen forteller om kjærlighet i Hamsuns verker.

Janne Rønningen

Lørdag 04.02.06, 20:00

Driv

"Norges ærligste komiker" annonserer Driv. Stand-up altså.

Samedagen

06.02.06

Hele landet

Samenes nasjonaldag kommer nok neppe til å gå upåaktet hen. Det ryktes om stor ståhei i hele byen.

Englekveld

Tirsdag 07.02.06

Velværesenteret

En viktig ingrediens for å oppnå kontakt med engleverdenen er bruken av englekort. I tillegg vil det bli brukt energisirkler for å spre lys til de fire verdenshjørner.

Leseseminar

Torsdag 09.02.06, 16:15-18:00

Tårnrommet i Breiviklia 3. etg.

Et leseseminar over Augustins Bekjennelser, bok 10. Seminaret er åpent for alle. Ledes av Viggo Rossvær og Ole Andreas Bjerkeset.

Hunden i høyet

Torsdag 09.02.06

Hålogaland Teater

Se nærmere omtale på neste side.

Lørdagsuniversitetet

Lørdag, 11.02.06, 13:00

Driv

Anniken Greve skal fortelle deg om kjærlighet og oppmerksomhet.

Valentines day

Tirsdag, 14.02.06

Nå har du muligheten, din romantiske fjompenisse.

Møte med kirkebøker. En innføring i kildebruk

Tirsdag 14.02.06, 18:00-18:30

Statsarkivet i Tromsø (mellom UB og teorifagsbygget).

Konsserter

Bjong

06.02.06

Rådstua?

Det beste punkbandet siden 40-tallet er tilbake.

by:Larm

Torsdag 09.02.06 – Lørdag 11.02.06

Alle scenene

Hvordan i alle dager skal man greie å få med seg 170 konsserter på 3 dager? 170 konsserter delt på 72 timer blir jo 2.36 konsserter i timen. Hvis det er slik at hver artist får spille 30 minutter, så går det jo ikke opp. Men det er jo mange band som spiller to ganger, så da går det vel kanskje akkurat. Med litt flaks får man vel med seg et seminar eller to også.

Serena Maneesh

Torsdag 09.02.06

Storsalen Kulturhuset

Referanser til My Bloody Valentine, og en skikkelig hype det her. Må lissom ha sett de.

Monomen

Torsdag 09.02.06

Flyt

Postpunk type New Order eller deromkring

Ping

Torsdag 09.02.06

Driv, Loftet

Kreative raringer

Arabrot

Torsdag 09.02.06

Driv, Cafeen.

Noise rock.

Ida Maria

Fredag 10.02.06

Verkstedet, Kulturhuset

Nordnorsk indiepop

Heroes & Zeroes

Fredag 10.02.06

Driv, Hovedscenen

Vinnere av Urørtfinalen og Zoom

Jeremy

Fredag 10.02.06

Lillescenen, Kulturhuset

Gitarpop duo

Hurra Torpedo

Fredag 10.02.06

Storscenen, Kulturhuset

Hvitevarerock

TBA

Lørdag 11.02.06

Rica Ishavshotel Lobby

Powertrioen med orgel, bass og trommer slår til

The Crips

Lørdag 11.02.06

Rica Hall

Bandet har fått æren av å sette punktum for festlighetene

Film

München

Fredag 03.02.06

Fokus kino

En film om OL-massakren i 1972 og hendelsene i etterkant.

Walk the Line

Fredag 03.02.06

Fokus kino

Den etterlengtede filmen om "The man in black" har endelig ankommet. Dette gleder vi oss til.

Kebab Connection

Fredag 03.02.06

Fokus kino

Tysk actionkomedie med en rekke kulturelle kræsje på alle plan. Gjorde det bra på TIFF i 2005, og kan anbefales på det ganske varmeste.

Match Point

Fredag 10.02.06

Fokus kino

Trekantdrama i engelsk overklasse miljø. Tennis og penger. Selveste Woody har regien.

Casanova

Fredag 10.02.06

Fokus kino

Hvem andre enn Heath Ledger kunne vel passe i denne rollen? Leo kanskje? Jaja, klissete er det jo fare for at det blir, men vel å merke er det Lasse Hallström som har regien. Det kan jo funke.

Mrs. Henderson Presenterer

Fredag 10.02.06

Fokus kino

Overklassedame starter strippeklubb.

Olsenbanden Jr. på Circus

Fredag 10.02.06

Fokus kino

Enda en...??

Skjult

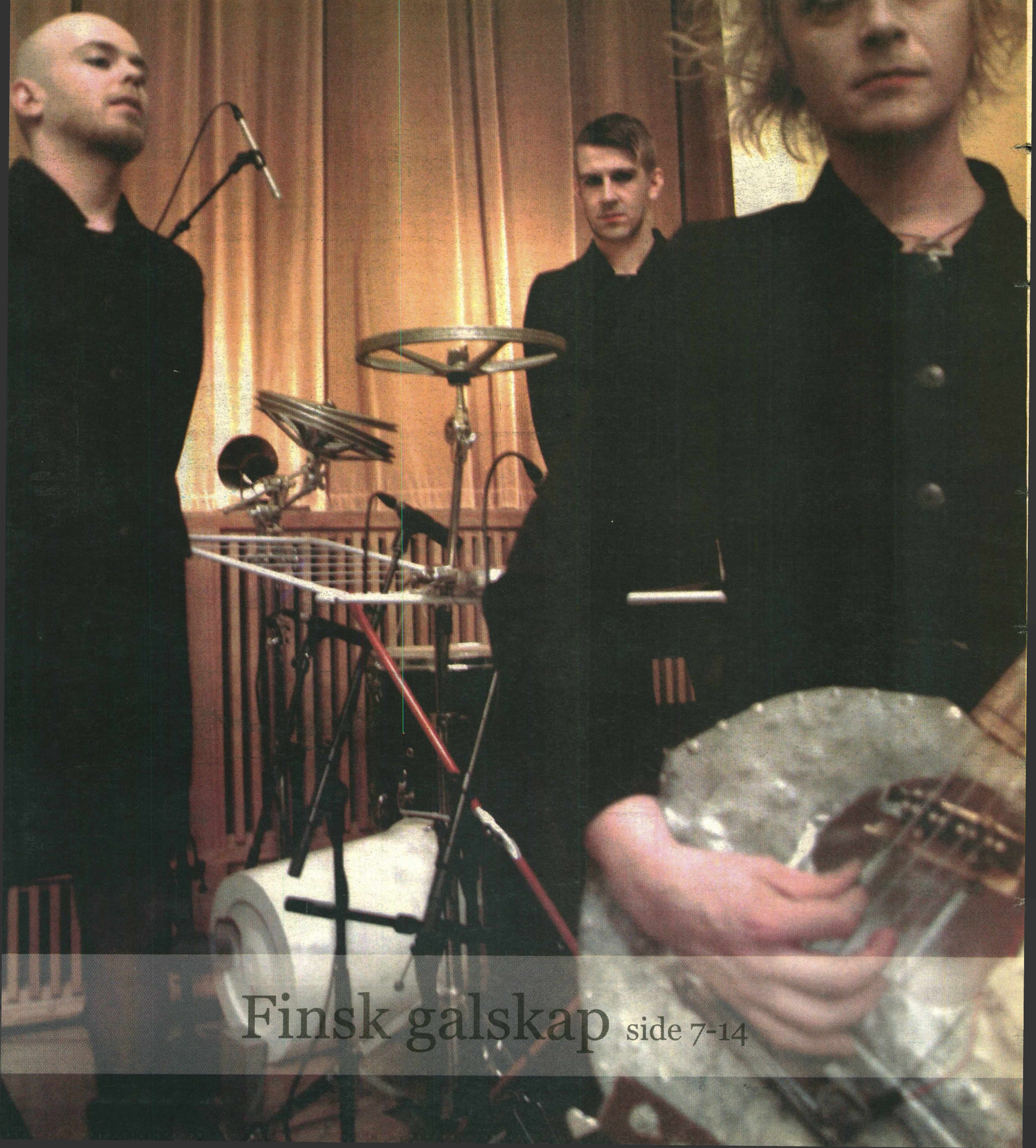
Fredag 10.02.06

Fokus kino

Et ektepar får merkelige videoer i posten. Det er visst noen som overvåker dem. Ikke FBI, men noe eller noen som er av den ekle typen.

Nord-Norgebanen

U

Finnsk galskap side 7-14